

**UCHWAŁA NR XXIX/140/2017
RADY GMINY PERZÓW**

z dnia 8 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów na lata 2016 - 2022

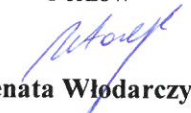
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 ze zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Perzów na lata 2016 – 2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Perzów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Perzów

Renata Włodarczyk

Lokalny Program Rewitalizacji

Gminy Perzów na lata 2016 – 2022

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Podstawy prawne.....	5
3. Diagnoza stanu gminy Perzów	5
3.1. Analiza sfery społecznej	7
3.1.1. Struktura demograficzna	8
3.1.2. Bezrobocie.....	11
3.1.3. Pomoc społeczna	16
3.1.4. Bezpieczeństwo	22
3.1.5. Poziom edukacji	23
3.1.6. Poziom kapitału społecznego. Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym.....	25
3.2. Analiza sfery gospodarczej	27
3.3. Analiza sfery technicznej	31
3.3.1. Zasoby mieszkaniowe	31
3.3.2. Infrastruktura techniczna	33
3.4. Analiza sfery środowiskowej	37
3.4.1. Gospodarka wodno – ściekowa	39
3.4.2. Zaopatrzenie w ciepło.....	39
3.4.3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	39
3.4.4. Zagrożenia dla środowiska naturalnego	40
3.4.5. Gospodarka odpadami	43
3.4.6. Odpady zawierające azbest.....	44
3.5. Analiza sfery przestrzenno – funkcjonalnej	46
3.5.1. Struktura użytkowania gruntów	46
3.5.2. Infrastruktura społeczna	48
3.5.3. Komunikacja	51
3.6. Podsumowanie diagnozy	55
4. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i terenów rewitalizacji.....	57
5. Wizja gminy i cele programu rewitalizacji	73
6. Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych.....	81
7. Komplementarność między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	85
7.1. Komplementarność przestrzenna.....	85
7.2. Komplementarność problemowa.....	86
7.3. Komplementarność proceduralno – instytucjonalna	87
7.4. Komplementarność międzyokresowa.....	88

7.5. Komplementarność źródeł finansowania	89
8. System wdrażania programu rewitalizacji.....	91
9. System monitoringu i oceny skuteczności działań	93
10. Partycypacja społeczna.....	95
11. Powiązania programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi województwa, powiatu i gminy	103
12. Ocena oddziaływania na środowisko	107
13. Spis tabel, wykresów i rysunków	110

1. Wprowadzenie

Koncepcja rewitalizacji powstała w USA w połowie XX wieku. W warunkach amerykańskich od lat 60. pojęcie to odnosiło się głównie do działań podejmowanych przez lokalną administrację ze współpracy z prywatnymi firmami, które na celu miały ekonomiczne ożywienie miejskiej dzielnicy i powiększenie uzyskiwanego z niej dochodu. W ostatnich dziesięcioleciach pojęcie rewitalizacji zaczęto rozumieć szerzej, uwzględniając działania mające na celu ochronę wartości kulturowych i materialnych zabytków. Obecnie działania rewitalizacyjne rozumiane są jako działania prowadzące do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego, w tym walki z wykluczeniem społecznym i mające na celu odzyskania przez słabsze grupy społeczne zdolności do ich reintegracji na rynku pracy i uczestnictwa w sferze konsumpcji, kultury i rekreacji.

Niniejszy program rewitalizacji stanowi siedmioletnią strategię działań o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno – funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym, która ma za zadanie wyprowadzić wybrane obszary gminy Perzów z sytuacji kryzysowej i stworzyć warunki do ich rozwoju. Program rewitalizacji został opracowany, przyjęty i jest koordynowany przez Urząd Gminy Perzów na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). W realizacji programu biorą udział różne podmioty: instytucje publiczne, prywatne przedsiębiorstwa, mieszkańcy gminy. Realizacja zadań rewitalizacyjnych powinna przebiegać zgodnie określonym harmonogramem czasowym, przy wykorzystaniu środków finansowych z różnych źródeł: funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, dostępnych środków publicznych i prywatnych oraz dochodów własnych gminy.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych jest stworzenie warunków pozwalających na rozwój społeczno – gospodarczy gminy oraz podniesienie jakości życia mieszkańców, łącznie ze zbudowaniem podstaw do pogłębiania więzi społecznych. Cel ten będzie mógł zostać osiągnięty poprzez realizację odpowiednich działań rewitalizacyjnych nakierowanych na eliminację lub ograniczenie zjawisk kryzysowych.

Niniejszy program rewitalizacji zawiera diagnozę stanu gminy Perzów, która charakteryzuje problemy powstrzymujące dalszy rozwój społeczno – gospodarczy gminy oraz ich skalę. W dalszej kolejności wyznaczono obszary zdegradowane i tereny rewitalizacji oraz kierunki i cele działań Programu wraz z wyborem podstawowych projektów rewitalizacyjnych, określeniem zasad finansowania, monitorowania i oceny wdrażania zadań.

Przeprowadzenie procesu rewitalizacji pozwoli gminie Perzów na optymalne wykorzystanie uwarunkowań obszaru, wzmocnienie lokalnych potencjałów oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

2. Podstawy prawne

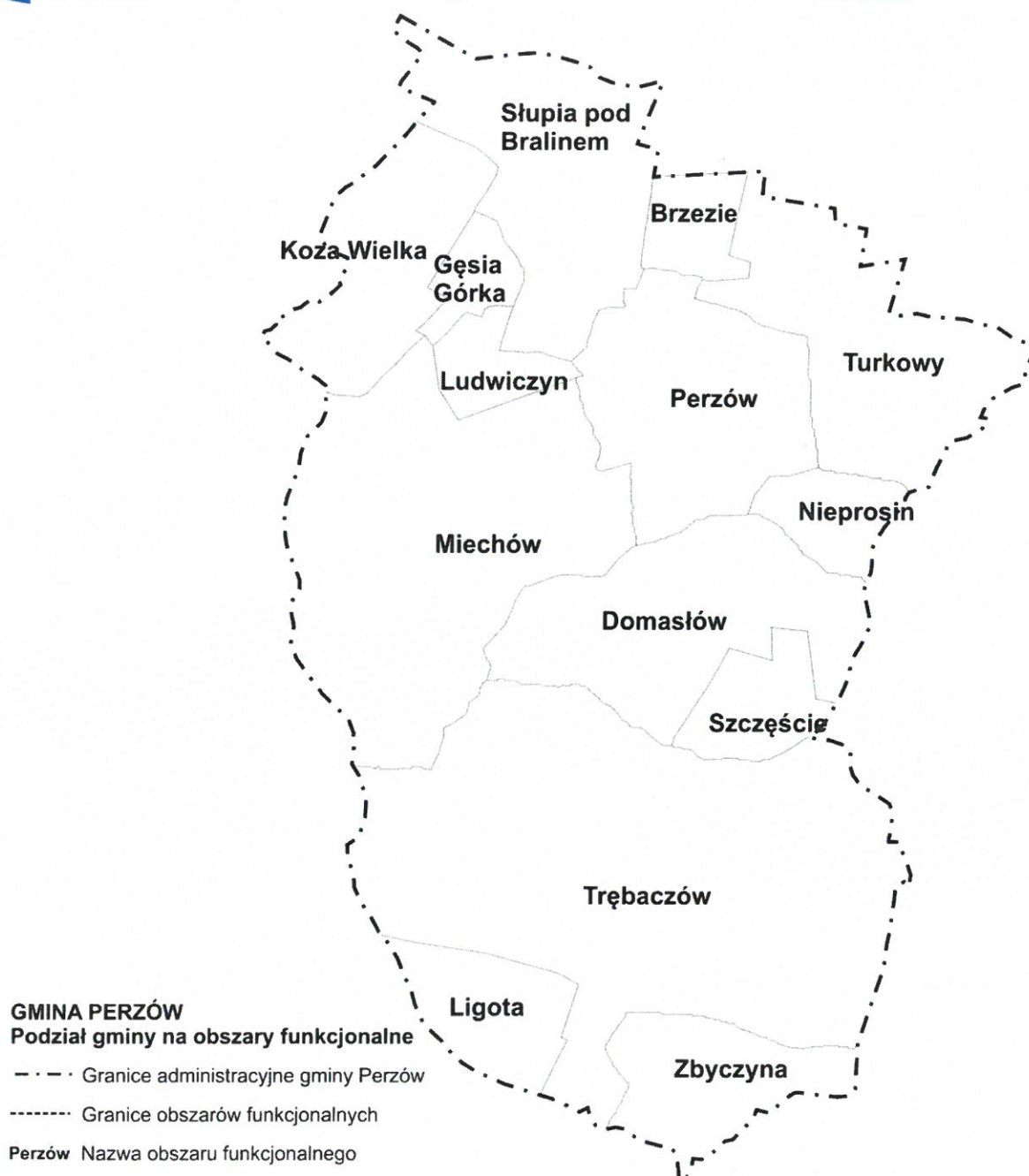
Podstawą prawną uchwalenia Programu Rewitalizacji Gminy Perzów jest Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446). Uchwalenie programu rewitalizacji zgodnego z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.) pozwoli na ubieganie się o otrzymanie środków unijnych na projekty rewitalizacyjne bez konieczności korzystania z rozwiązań wynikających z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2015 poz. 1777).

3. Diagnoza stanu gminy Perzów

Niniejsza diagnoza przedstawia sytuację społeczno – gospodarczą całej gminy oraz poszczególnych obszarów podzielonych ze względu na obręby geodezyjne, w skład których wchodzi następujące miejscowości:

- Obręb Słupia pod Bralinem - miejscowość Słupia pod Bralinem;
- Obręb Koza Wielka - miejscowości Koza Wielka, Gęsia Górka;
- Obręb Turkowy - miejscowości Turkowy, Brzezcie;
- Obręb Perzów - miejscowości Perzów, Nieprosin;
- Obręb Miechów - miejscowości Miechów, Ludwiczyn;
- Obręb Domasłów - miejscowości Domasłów, Szczęście;
- Obręb Trębaczów - miejscowości Trębaczów, Ligota;
- Obręb Zbyszyna - miejscowość Zbyszyna.

Obręby, w skład których wchodzi więcej niż jedna miejscowość podzielono tak, aby każda miejscowość miała swój określony obszar. W ten sposób wydzielono 14 obszarów, dla których określi się skalę i charakter zachodzących w nich zjawisk kryzysowych. Obszary te zostały przedstawione na poniższej grafice.

Rysunek 1: Podział gminy Perzów na obszary

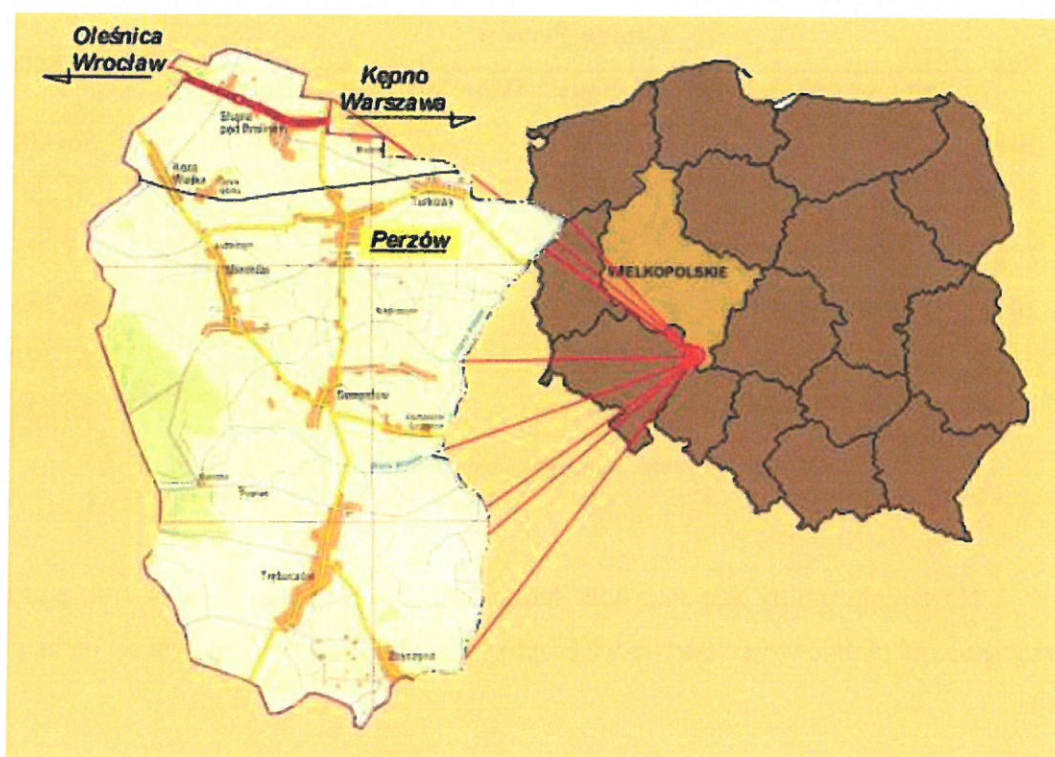
Źródło: opracowanie własne

Gmina Perzów położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego w powiecie kępińskim. W zachodniej części gmina graniczy z województwem dolnośląskim – gminą Syców i gminą Dziadowa Kłoda, zaś w południowej części z województwem opolskim – gminą Namysłów. Od strony północnej gmina graniczy z gminą Kobyla Góra (powiat

ostrzeszowski, województwo wielkopolskie), od strony południowej z gminami Bralin i Rychtal (powiat kępiński, województwo wielkopolskie).

Północną część gminy otaczają niewielkie wzniesienia tzw. „Gór kocich” z najwyższym punktem 220 m ponad poziom morza. Środkowa i południowa część gminy to nizina (południowe krańce niziny wielkopolskiej) z przepływającymi przez nią Białą i Czarną Widawą. W rozwidleniu tych rzek powstały pierwsze osady na przełomie XII i XIII wieku.

Gmina liczy 9 wsi sołeckich: Brzezcie, Domasłów, Koza Wielka, Miechów, Perzów, Słupia pod Bralinem, Trębaczów, Turkowy, Zbyszyna.

Rysunek 2: Położenie gminy Perzów

Źródło: <http://perzow.nowoczesnagmina.pl>

3.1. Analiza sfery społecznej

Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych jest powodem zaistnienia stanu kryzysowego. Problemy w sferze społecznej są związane w szczególności z: bezrobociem, ubóstwem, przestępczością, niskim poziomem edukacji i kapitału społecznego, niewystarczającym poziomem uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Poniższa

analiza poszczególnych elementów sfery społecznej pozwoli na określenie charakteru i skali potrzeb rewitalizacyjnych związanych z tą dziedziną.

3.1.1. Struktura demograficzna

Liczba mieszkańców gminy Perzów w 2015 roku wyniosła 3807 osób. Od roku 2011 zauważalny jest gwałtowniejszy niż w poprzednich latach spadek liczby ludności. W latach 2011 – 2015 liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 42 osoby.

Liczba mieszkańców w ciągu ostatnich kilku lat kształtowała się następująco:

Tabela 1: Liczba mieszkańców gminy Perzów w latach 2010 - 2015

Rok	Gmina Perzów				Powiat kępiński
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Współczynnik feminizacji	
2010	3849	1930	1919	99	56 438
2011	3849	1931	1918	99	56 488
2012	3823	1921	1902	99	56 455
2013	3811	1909	1902	100	56 392
2014	3816	1902	1914	101	56 491
2015	3807	1908	1899	100	56 427

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

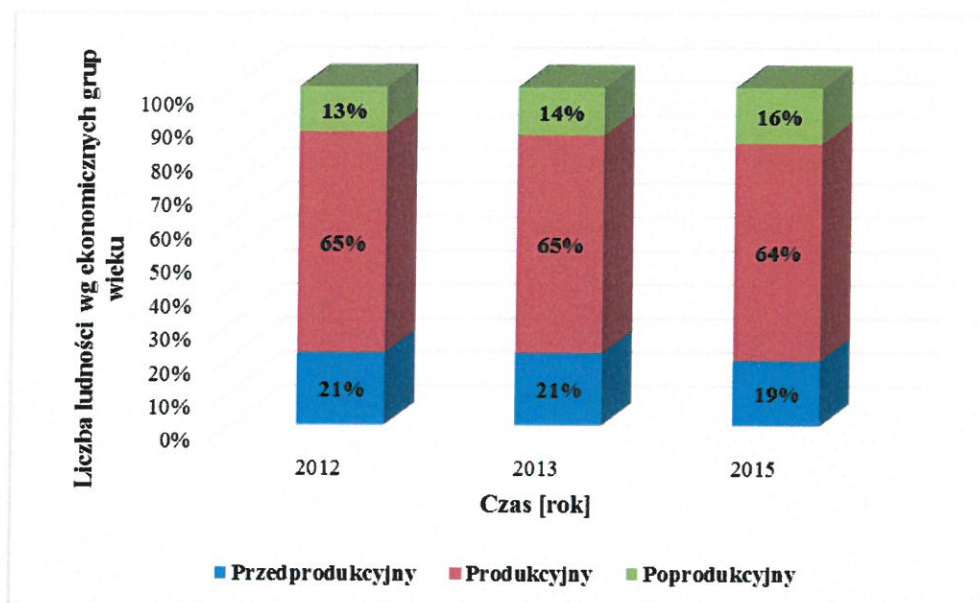
Na terenie gminy współczynnik feminizacji dla populacji wynosi 100, podczas gdy przeciętnie na terenie województwa wielkopolskiego w 2015 r. kształtował się on na poziomie 106.

W strukturze wieku i płci zauważalna jest nadwyżka mężczyzn zwłaszcza pomiędzy 25 a 64 rokiem życia, podczas gdy przewaga kobiet występuje przede wszystkim od 65 roku życia, co jest uwarunkowane dłuższym okresem życia pań. Występująca różnica w proporcji pomiędzy liczbą kobiet, a mężczyzn jest w znacznej mierze spowodowana istniejącą na terenie gminy strukturą gospodarki opartą głównie na rolnictwie, które stwarza więcej miejsc pracy dla mężczyzn niż dla kobiet.

Z ekonomicznego punktu widzenia ludność można podzielić na trzy grupy wiekowe istotne ze względu na określenie zasobów siły roboczej na rynku pracy:

- Przedprodukcyjnym – osoby w wieku 0 – 17 lat,

- Produkcyjnym - kobiety od 18 do 59 lat i mężczyźni od 18 do 64 lat,
- Poprodukcyjnym - kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Wykres 1: Ludność w gminie Perzów według ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ekonomicznej strukturze wieku w gminie Perzów zmniejsza się udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, z jednoczesnym wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Spowoduje to spadek liczby potencjalnych pracowników i konieczność zwiększenia wydatków gminy na zaspokojenie potrzeb osób starszych.

Podział ludności według ekonomicznych grup wieku w powiecie kępińskim kształtuje się następująco: udział osób w wieku przedprodukcyjnym – 19,7%, osób w wieku produkcyjnym – 63,1%, w wieku poprodukcyjnym – 17,3%. Struktura liczby osób w wieku powyżej 18 lat jest więc korzystniejsza w gminie Perzów niż w otaczającym ją regionie.

Bezpośredni wpływ na liczbę mieszkańców mają także takie wskaźniki jak przyrost naturalny mieszkańców oraz saldo migracji.

Analizując przyrost naturalny w gminie Perzów można zauważyć wahania wartości wskaźnika, utrzymują się one jednak w głównej mierze na ujemnym poziomie. Jest to niepokojąca tendencją, gdyż w powiecie kępińskim choć przyrost naturalny spadał, to nigdy nie osiągnął wartości ujemnych.

Tabela 2: Przyrost naturalny w gminie Perzów w poszczególnych latach

Rok	Zgony	Urodzenia	Przyrost naturalny	Przyrost naturalny w powiecie kępińskim
2010	39	37	-2	221
2011	33	40	7	108
2012	38	30	-8	77
2013	41	42	1	89
2014	48	45	-3	125
2015	44	37	-7	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Aby przyrost naturalny osiągnął wartości dodatnie liczba urodzeń musi przewyższyć liczbę zgonów. W gminie Perzów największą płodnością wykazywały się kobiety z grupy 25 – 29 lat (100,71 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym), następnie z grupy 30 – 34 lata (74,92) oraz z grupy 20 – 24 lata (63,6). Liczba kobiet w wieku 20 – 29 lat wynosiła 296 osób, natomiast kobiet w wieku 10 – 19 lat, które zastępują je w ciągu najbliższej dekady - 225 osób. Zmniejszenie się liczby kobiet w wieku rozrodczym może spowodować dalszy spadek przyrostu naturalnego w gminie.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności są migracje, które poprzez napływ lub odpływ mieszkańców świadczą o atrakcyjności danej gminy.

Tabela 3: Analiza migracji wewnętrznych w gminie Perzów

Rok	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji wewnętrznych na 1000 osób	Saldo migracji na 1000 osób w powiecie kępińskim
2010	29	42	-3,4	-1,3
2011	28	31	-0,8	-1,0
2012	36	38	-0,5	-2,4
2013	44	37	1,8	-2,0
2014	54	44	2,6	-0,3
2015	33	34	-0,3	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższe zestawienie wskazuje na duży ubytek ludności na przełomie lat 2014/2015 w gminie Perzów. Ta niekorzystna tendencja jest spowodowana przede wszystkim migracją zarobkową oraz migracją w celu zdobycia wyższego wykształcenia do większych ośrodków.

Zmiany w liczbie ludności są istotne dla samorządów terytorialnych, gdyż wpływają na dalszy rozwój jednostki. W przypadku gminy Perzów negatywne zmiany w strukturze demograficznej wynikają z niskiego przyrostu naturalnego, który w przyszłych latach będzie się prawdopodobnie obniżał. W nieco mniejszym stopniu o spadku liczby ludności decyduje również odpływ mieszkańców do innych jednostek terytorialnych.

Problemy w gminie Perzów wynikające ze struktury demograficznej: niski przyrost naturalny, emigracja mieszkańców oraz starzenie się społeczeństwa świadczą o tym, że gmina w najbliższym czasie będzie musiała ukierunkować swoje działania na:

- Zapewnienie wsparcia osobom starszym w zakresie opieki dziennej, ich aktywizacji oraz zagwarantować nowe możliwości spędzania czasu wolnego,
- Działania skierowane na wzrost dzietności wśród kobiet: zapewnienie miejsc w żłobkach i przedszkolach oraz świadczeń pieniężnych zmniejszających koszt początkowy posiadania dziecka, umożliwienie podjęcia pracy na część etatu oraz pomoc w powrocie na rynek pracy po urlopie macierzyńskim,
- Stworzenie atrakcyjnych warunków życia w gminie: urozmaiconą ofertę pracy, ciekawe możliwości spędzania wolnego czasu, zadbaną przestrzeń i poczucie bezpieczeństwa.

3.1.2. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć nie znajduje zatrudnienia. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowo powstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego. Wysokie bezrobocie bezpośrednio wpływa na sferę społeczną powodując wśród mieszkańców: stan niepewności, trudności w wyborze kierunku kształcenia, przymus elastyczności w wyborze pracy i mobilności przestrzennej (migracje). Poziom bezrobocia wpływa bezpośrednio na działania gminy w ramach środowiskowej pomocy społecznej (szerszy opis w rozdz. 3.1.3. *Pomoc społeczna*).

W przypadku gminy Perzów liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejsza się: na koniec grudnia 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie zarejestrowane były 62 osoby bezrobotne, o 22 osoby mniej niż w roku poprzednim. Udział osób bezrobotnych w gminie Perzów stanowił 8% wszystkich bezrobotnych w powiecie kępińskim. Z powodu spadającej liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym można zakładać, że liczba osób bezrobotnych będzie jeszcze niższa.

55% osób bezrobotnych stanowiły kobiety (o 1% mniej niż w 2014 r.), dużą grupę stanowiły również osoby długotrwale bezrobotne (45%). W porównaniu do 2014 r. o 6% spadła liczba osób bezrobotnych nie posiadających kwalifikacji zawodowych oraz o 3% zmniejszyła się liczba bezrobotnych do 25 roku życia. Wzrost liczby osób bezrobotnych zarejestrowano w kategoriach: osoby samotnie wychowujące dziecko (o 8%), niepełnosprawni (o 4%) oraz wśród osób bez prawa do zasiłku (o 14%).

Liczbę osób bezrobotnych z podziałem na kategorie przedstawia tabela 4.

Tabela 4: Liczba osób bezrobotnych w gminie Perzów na koniec grudnia w latach 2010 – 2015.

Bezrobotni	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	91	114	113	106	84	62
Kobiety	50	70	62	66	47	34
Do 25 roku życia	23	36	33	28	20	13
Długotrwale bezrobotne	26	41	43	49	38	28
Powyżej 50 roku życia	19	16	29	32	24	18
Bez kwalifikacji zawodowych	17	26	24	22	28	17
Samotnie wychowujący dziecko	6	11	13	10	15	16
Niepełnosprawni	4	5	6	5	5	6
Bez prawa do zasiłku	66	95	96	96	81	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

Dzięki działaniom Powiatowego Urzędu Pracy w grudniu zaktywizowano 54 osoby bezrobotne mieszkające w gminie Perzów: najwięcej z nich skierowano na staże (24 osoby) i szkolenia (12 osób). Osiem osób rozpoczęło własną działalność gospodarczą. W ciągu całego

roku 2015 w gminie pojawiło się 118 ofert pracy. 92% z nich pochodziło z sektora prywatnego (108 ofert) i dotyczyło w większości pozyskania osób na stanowisko robotnicze (93 oferty). Dwie oferty pracy skierowano do osób niepełnosprawnych.

Udział osób bezrobotnych w stosunku do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł 2,5%, w całym powiecie kępińskim wskaźnik ten osiągnął wartość 2,2% [GUS]. Jest to bardzo mała liczba w porównaniu do tego wskaźnika w województwie wielkopolskim (4,3%) i w kraju (6,5%) [GUS]. Analizy przeprowadzone na potrzeby *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego* wskazują, że powiat kępiński jest jednym z 11 powiatów, w których łączna liczba pracujących wzrosła od 1997 r.

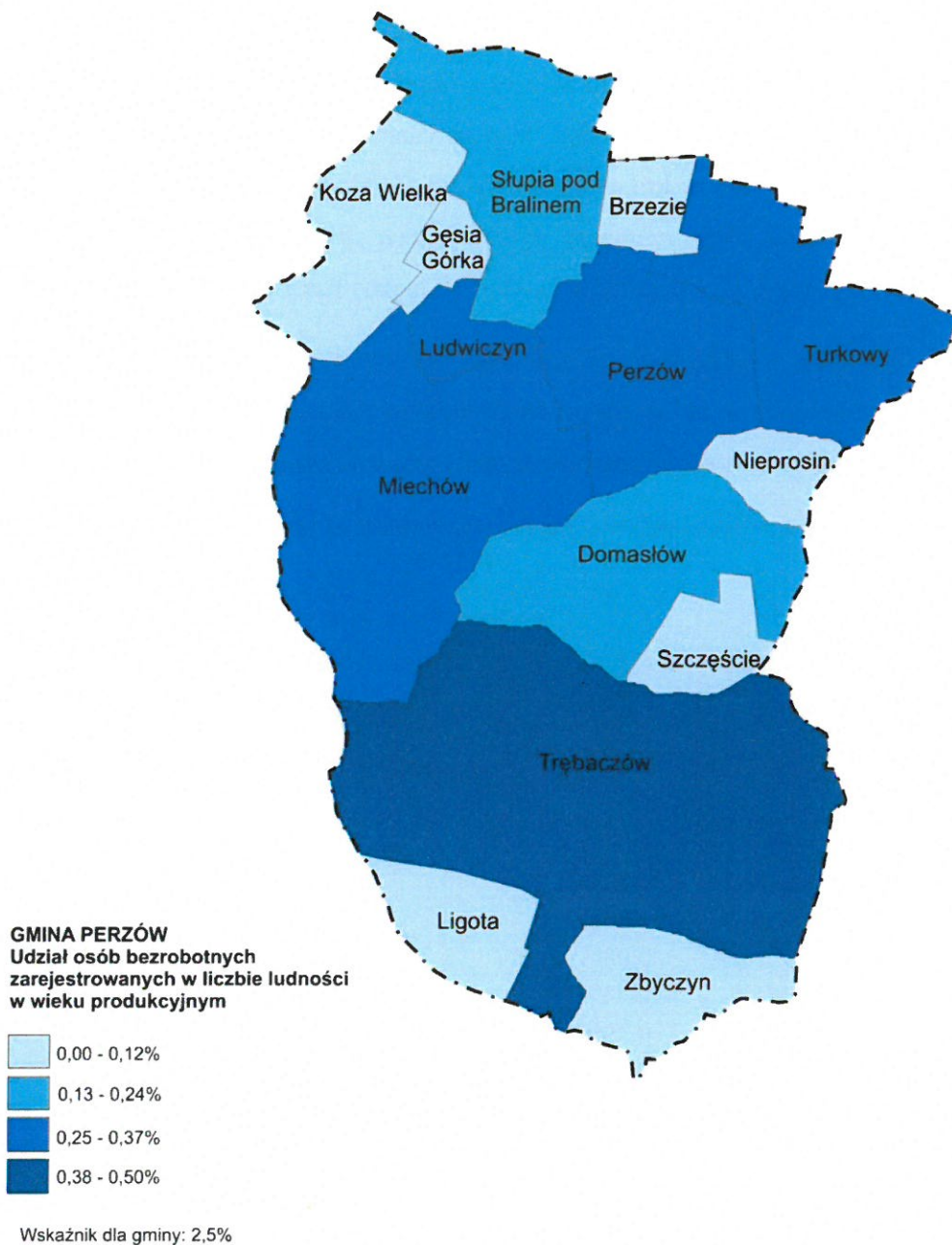
Wartości wskaźników opisujących bezrobocie w gminie Perzów określono dla obszarów znajdujących się w granicach administracyjnych gminy. Wartości liczbowe opisuje tabela 5, natomiast zróżnicowane przestrzenne przedstawiają rysunki 3, 4, 5.

Tabela 5: Wartości wskaźników opisujących bezrobocie na terenie gminy Perzów z podziałem na miejscowości

Jednostka (miejscowość)	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]
Brzezie	0,00%	0,00%	0%
Domasłów	0,20%	0,36%	20%
Gęsia Górka	0,00%	0,00%	0%
Koza Wielka	0,08%	0,18%	50%
Ligota	0,00%	0,00%	0%
Ludwiczyn	0,29%	0,27%	71%
Miechów	0,37%	0,54%	56%
Nieprosin	0,00%	0,00%	0%
Perzów	0,37%	0,45%	44%
Słupia pod Bralinem	0,16%	0,27%	25%
Szczęcie	0,00%	0,00%	0%
Trębaczów	0,45%	0,45%	73%
Turkowsy	0,29%	0,54%	71%
Zbuczyna	0,04%	0,09%	0%
GMINA	2,50%	3,00%	45,00%

Źródło: Urząd Gminy Perzów

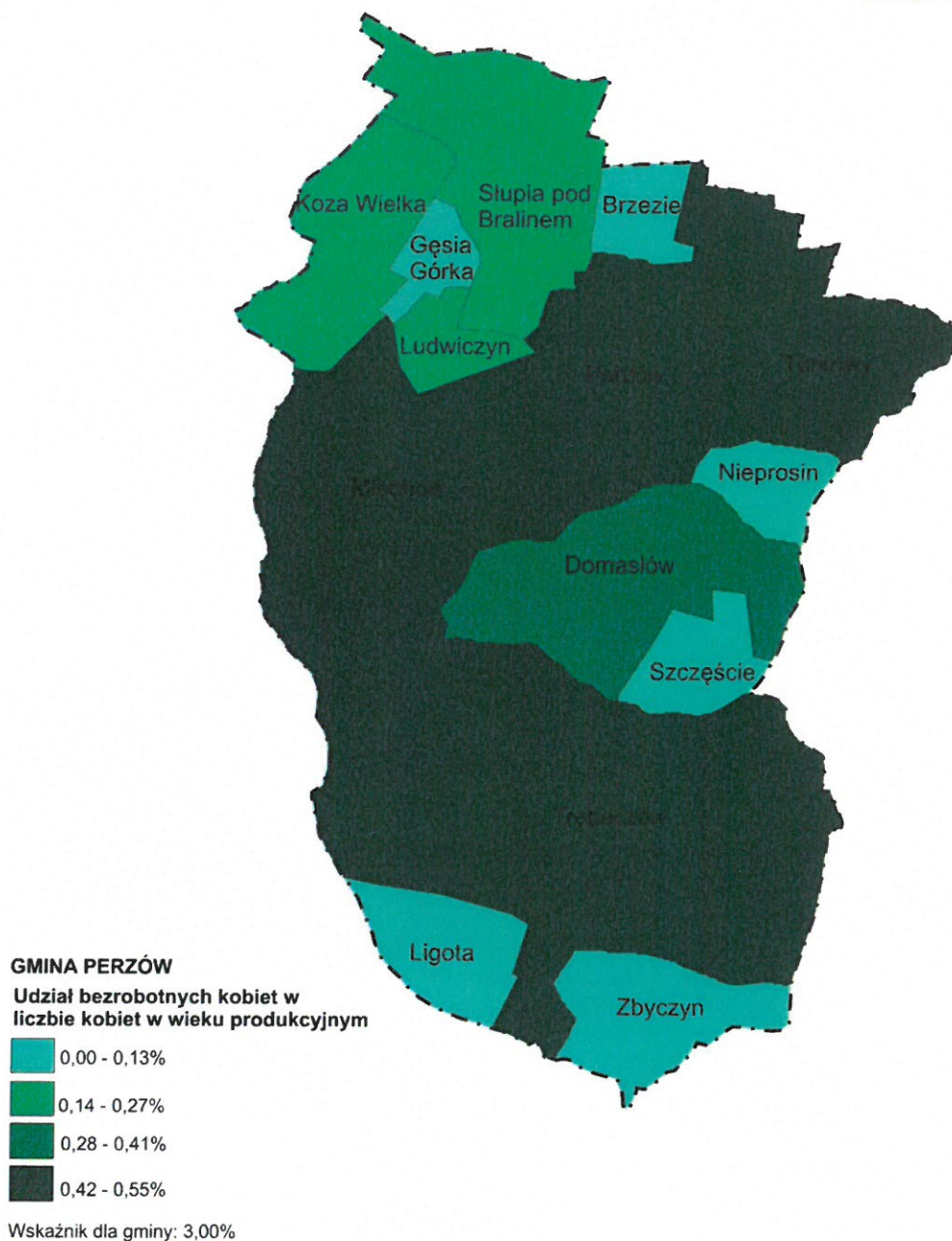
W miejscowościach na terenie gminy największy udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym notowany jest w obrębie miejscowości Trębaczów (0,45%), następnie w obrębach miejscowości Miechów (0,37%) i Perzów (0,37%).

Rysunek 3: Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

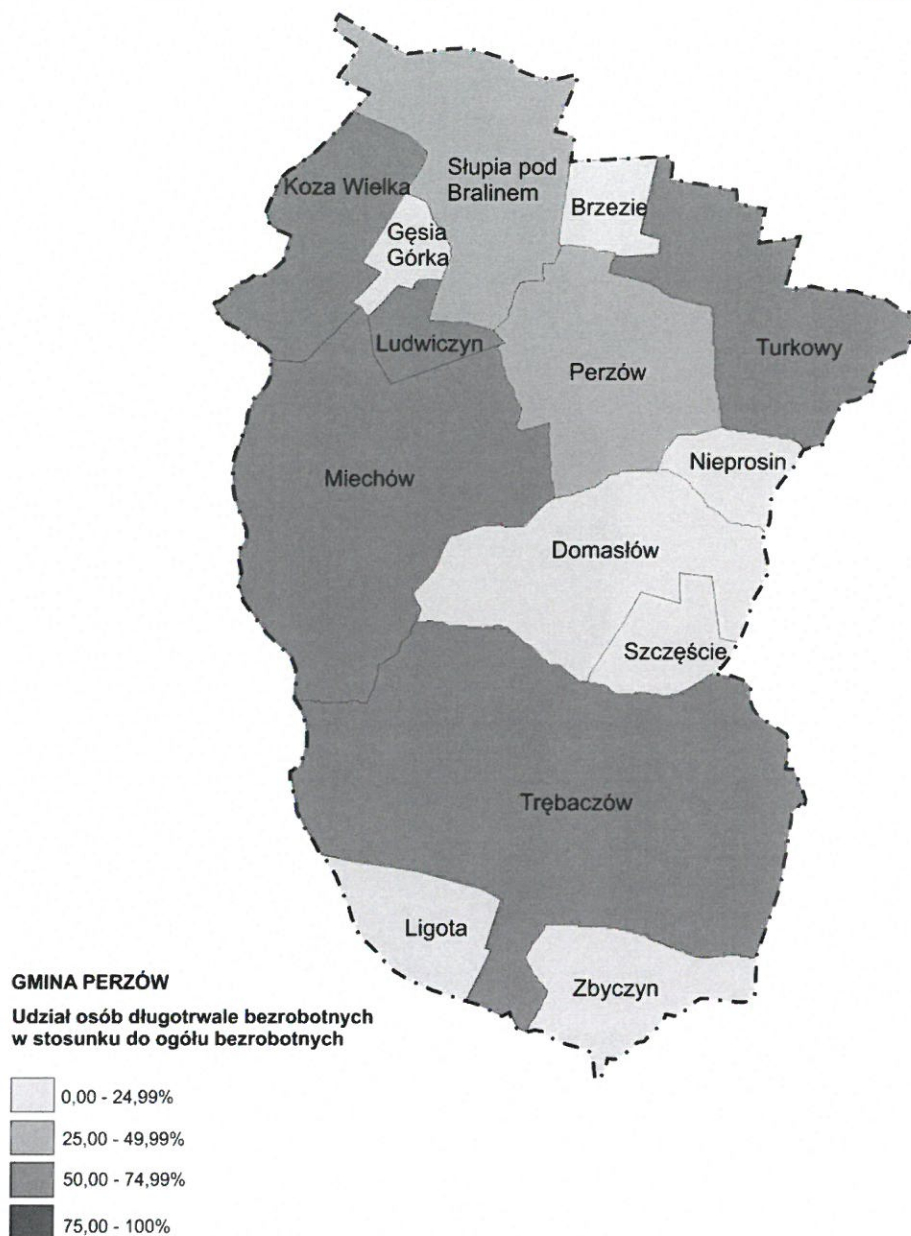
Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym jest najwyższy w: Miechowie i Turkowie (po 0,54%), a następnie w Perzowie i Trębaczowie (po 0,45%).

Rysunek 4: Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych największy jest w miejscowościach: Trębaczów (73%), Ludwiczyn i Turkowice (po 71%) oraz Koza Wielka (50%).

Rysunek 5: Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne

Jak wskazuje powyższa analiza najczęściej problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia występuje w miejscowościach Trębaczów, Miechów i Turkowy.

3.1.3. Pomoc społeczna

Bezrobocie jest jednym z głównych czynników, które powodują pojawienie się innych zjawisk kryzysowych w społeczeństwie, np. bezradności, przemocy, alkoholizmu. Kontrolą i zapobieganiem tym problemom oraz wsparciem mieszkańców w gminie zajmuje się Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie (GOPS). W ramach swoich działań w celu lepszego rozpoznania potrzeb środowiska, zagrożeń występujących na terenie gminy oraz celem lepszej realizacji powierzonych zadań ściśle współpracuje z szeregiem instytucji, zarówno na terenie gminy Perzów jak i poza nim.

Pracownicy GOPS wspomagają osoby i rodziny wymagające pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej i życiowej, współuczestniczą w organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, pomagają sporządzić pozwy do sądu o przyznanie alimentów, rozwód czy separację, pomagają w wypełnieniu wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, biorą udział w procesie zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia, przeprowadzają rozmowy wspierające, udzielają informacji gdzie można uzyskać pomoc, która nie leży w kompetencji GOPS, itp.

Według danych GUS udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyniósł 5,5%. Jest to wartość niższa niż w powiecie kępińskim (7,0%) czy województwie wielkopolskim (6,4%) i wynika w głównej mierze z niskiego poziomu bezrobocia.

W 2015 r. GOPS udzielił wsparcia 111 osobom (71 rodzin) na łączną kwotę 116.732,00 zł. Liczba osób, którym udzielono wsparcia i wartość świadczeń w stosunku do 2014 r. wzrosła o 10 osób i o kwotę 1.657,00 zł.

Zasiłek stały przyznano 11 osobom (93 świadczenia) na kwotę 42.741,00 zł, która w całości była pokryta przez dotację państwową. Zasiłek okresowy przyznano 8 rodzinom (22 świadczenia) na kwotę 8.257,00 zł (6.937,00 zł pochodziło z dotacji państwa).

Wydatki gminy na pomoc społeczną w 2015 r. wyniosły 1.475.192,16 zł (o 13.434,17 zł mniej niż w 2014 r.) i stanowiły 11,5% ogółu wydatków budżetu.

Najczęstszymi powodami przyznania pomocy były: ubóstwo (47 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (38 rodzin), niepełnosprawność (30 rodzin). W ostatnich latach obserwujemy spadek liczby rodzin wymagających wsparcia z powodu ubóstwa (o 9 rodzin), bezrobocia (o 4 rodziny), choroby (o 3 rodziny), niepełnosprawności (o 2 rodziny) oraz alkoholizmu (o 1 rodzinę). Wzrosła liczba świadczeń z tytułu ochrony macierzyństwa (o 3 rodziny) i z powodu bezradności (o 5 rodzin). Aż 3 rodziny skierowano do placówek dla bezdomnych.

Tabela 6: Powody przyznania pomocy społecznej

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą	
	2014	2015
Ubóstwo	56	47
Bezrobocie	21	17
Potrzeba ochrony macierzyństwa:	18	21
w tym wielodzietność:	12	12
Długotrwała lub ciężka choroba	41	38
Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7	12
Niepelnosprawność	32	30
Alkoholizm	8	9
Bezdomność	3 osoby	3 rodziny

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie za lata 2014 i 2015

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje obręb miejscowości Trębaczów oraz obręby położone w centralnej części gminy. Adekwatnie do tego wskaźnika kształtuje się rozmieszczenie przestrzenne miernika liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

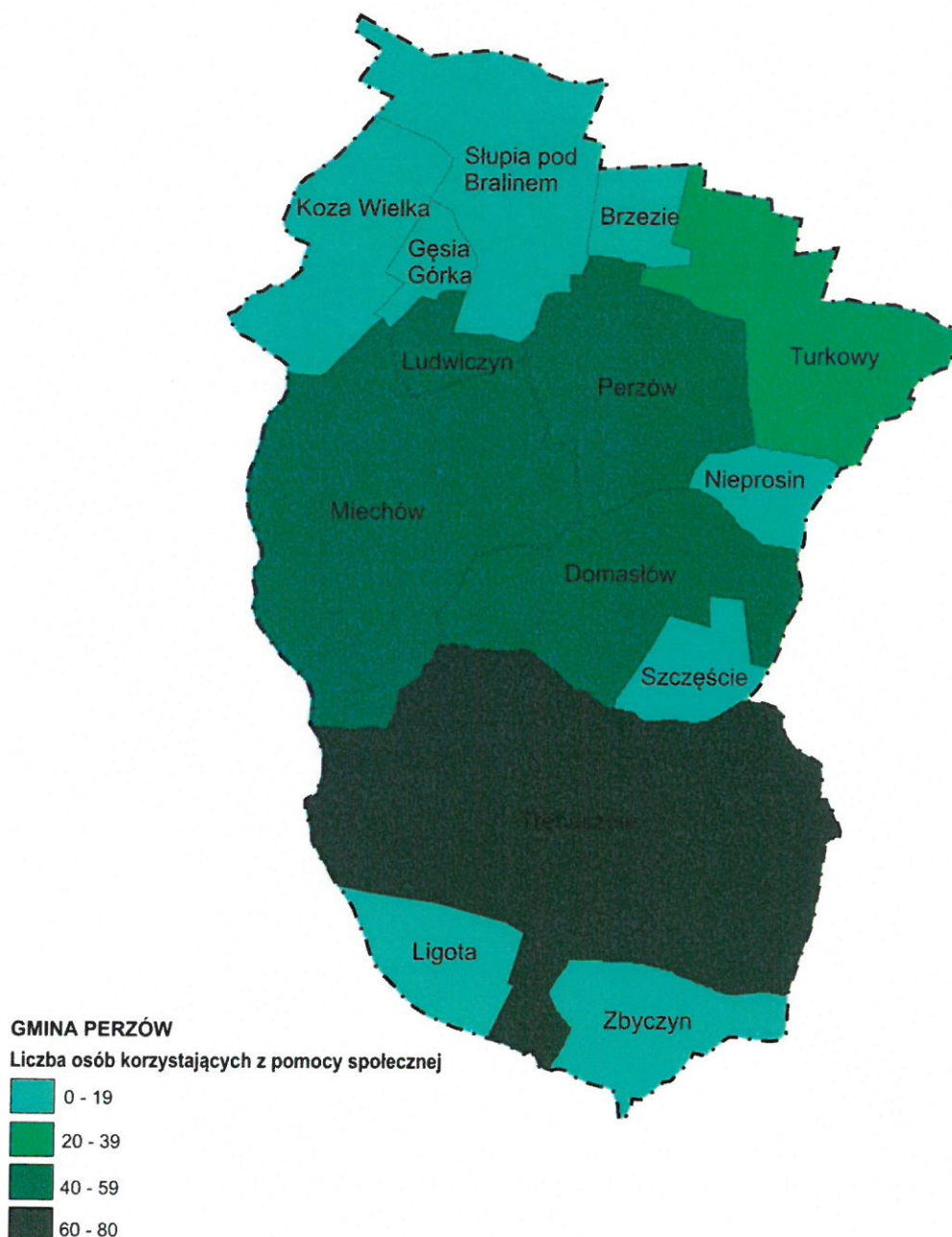
Tabela 7: Liczba dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego i liczba osób korzystających z pomocy społecznej z podziałem na miejscowości

Jednostka (miejscowość)	Liczba dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
Brzezie	2	0
Domasłów	26	40
Gęsia Górka	0	1
Koza Wielka	24	17
Ligota	5	5
Ludwiczyn	35	45
Miechów	22	51
Nieprosin	1	0
Perzów	50	58
Słupia pod Bralinem	27	19
Szczęście	10	7
Trębaczów	70	69

Turkowsy	23	29
Zbuczyna	20	8
GMINA	315	349

Źródło: Urząd Gminy Perzów

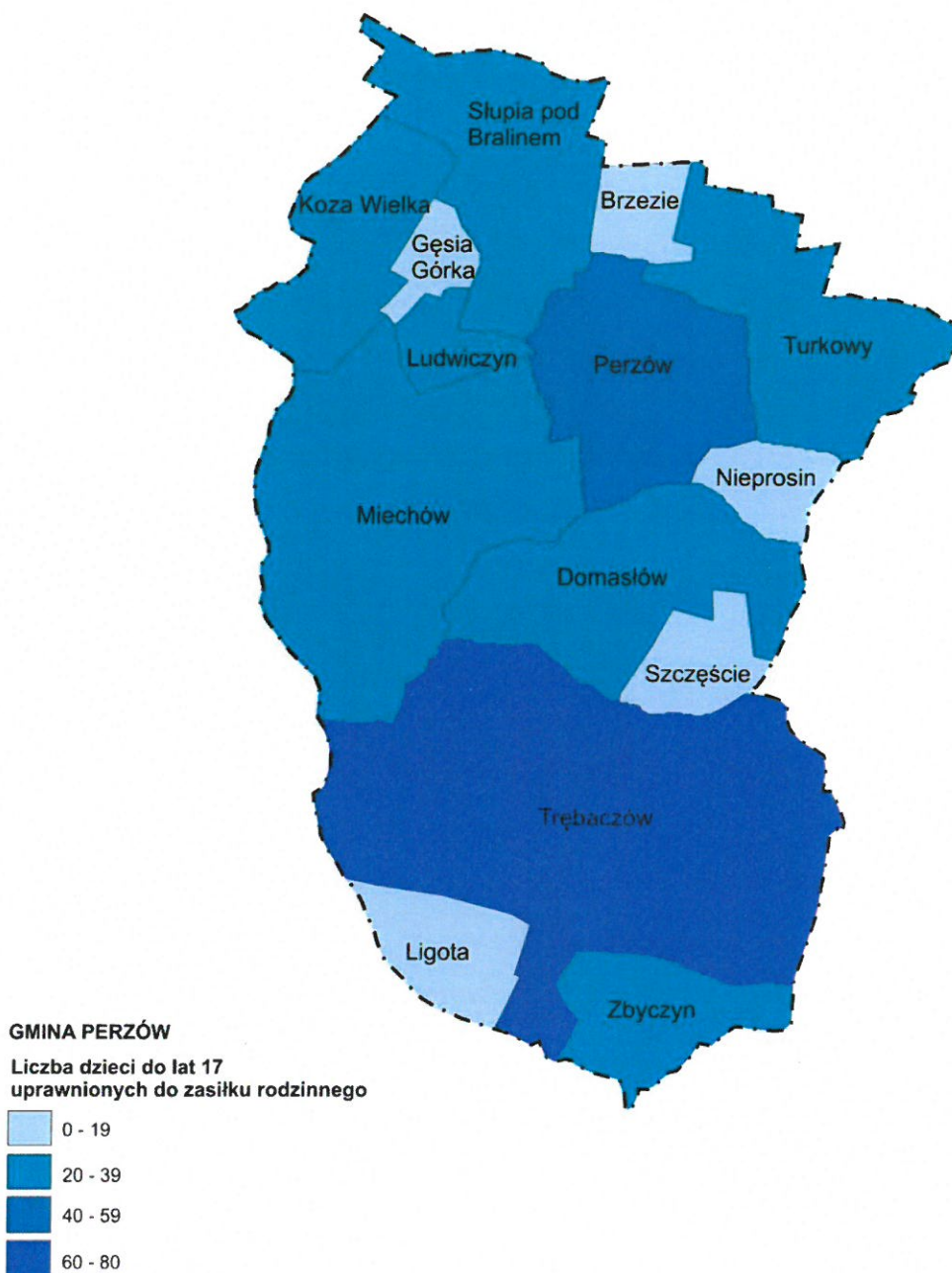
Największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje wieś Trębaczów (69 osób), dalej wsie Perzów (58 osób) i Miechów (51 osób).

Rysunek 6: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne

Największa liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny zamieszkuje miejscowości: Trębaczów (70 osób), Perzów (50 osób) i Ludwiczyn (35 osób).

Rysunek 7: Liczba dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego

Źródło: opracowanie własne

W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Najbardziej dotkliwym problemem w gminie Perzów jest długotrwałe bezrobocie (wśród bezrobotnych jest to aż 45% osób), które dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, ale całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego, co może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Największy udział osób długotrwałe bezrobotnych notowany jest w obrębie miejscowości Trębaczów (73%), który przekłada się na największą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej (69 osób) i dzieci otrzymujących zasiłki rodzinne (70 osób) w całej gminie. Mieszkańcy obrębu Trębaczów okazują bierną postawę w poszukiwaniu pracy wychodząc z założenia, że w utrzymaniu się pomogą im instytucje państwowe. W przypadku tego obszaru istnieje duża możliwość wykształcenia się wzorca przejmowania statusu osoby bezrobotnej wśród rodzin.

Długotrwałe bezrobocie i pogarszająca się sytuacja finansowa rodziny często staje się powodem powstania innych problemów społecznych jak przemoc w rodzinie i alkoholizm.

W gminie Perzów działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja ta inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a także podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Ponadto Komisja ma na celu rozpatrywanie zawiadomień osób i instytucji o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja prowadzi również postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu oraz uzależnionych od alkoholu poprzez kierowanie na badania oraz sporządzanie wniosków do sądu o leczenie odwykowe. W skład komisji wchodzi przedstawiciele m.in. policji, nauczycieli, urzędu gminy, ośrodka zdrowia oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie. Komisja rozpatruje sprawy, które należą do jej zadań, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony. Komisja obraduje na posiedzeniach, które zwoływane są stosownie do potrzeb.

We współczesnym świecie przemoc w rodzinie przestaje być tematem tabu, a ofiary zaczynają coraz częściej ujawniać się i sięgać po pomoc z zewnątrz. Z wywiadów środowiskowych pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że przemoc dotyczy głównie osób z rodzin alkoholowych. Są to przede wszystkim żony i dzieci alkoholików, które dotyka zaniedbanie. Bieda i trudne położenie życiowe sprawia, że ludzie nie radzą sobie z własnymi emocjami i wyładowują swoją frustrację i niezadowolenie na innych. Często rodziny w obawie przed odrzuceniem i niezrozumieniem społecznym, nie ujawniają tego typu problemów. W gminie Perzów Niebieską Kartą objętych jest 19 rodzin.

3.1.4. Bezpieczeństwo

Brak zatrudnienia i wynikające z tego konsekwencje społeczne (m.in. alkoholizm, przemoc) stwarzają warunki do rozwoju kolejnych zjawisk negatywnych: wzrostu przestępczości, liczby wykroczeń, wandalizmu, na które najbardziej narażona jest młodzież. W gminie Perzów udział osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej jest niski, dlatego też liczba przestępstw jest dosyć niska.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa komisariat policji w Perzowie. W 2015 r. na terenie gminy popełniono 67 przestępstw o charakterze:

- Kryminalnym – 44,
- Gospodarczym – 7,
- Drogowe – 12,
- Przeciwno życiu i zdrowiu – 1,
- Przeciwno mieniu – 29.

W sumie dokonano 17,67 przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, czyli mniej niż w województwie (19,81) czy kraju (20,80).

Oprócz komisariatu policji na terenie gminy działa sześć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Perzów, Trębaczów, Turkowy, Domasłów, Miechowo, Słupia pod Bralinem. Jednostki z Perzowa i Trębaczowa należą do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W 4 OSP powołano Jednostki Operacyjno-Techniczne w skład których wchodzi w pełni wyszkoleni, wyposażeni w sprzęt i środki ochrony osobistej ratownicy gotowi nieść pomoc w przypadku pożarów oraz miejscowych zagrożeń takich jak wypadki drogowe, podtopienia, usuwanie skutków anomalii pogodowych. Z aktualnych statystyk interwencji strażaków z terenu gminy Perzów wynika, że jest to jedna

z bezpieczniejszych gmin w powiecie kępińskim. Jednak czynniki takie jak: występowanie dużych zakładów branży meblowej, terenów leśnych oraz drogi szybkiego ruchu wymaga, aby wyszkolenie i wyposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy było na wysokim poziomie.

W porównaniu do województwa wielkopolskiego na terenie gminy Perzów dochodzi do niewielkiej liczby przestępstw. Prowadzenie działań prewencyjnych (rozmowy w szkole z policjantami, zainstalowanie w strategicznych punktach monitoringu, zwiększenie liczby patroli w najbardziej niebezpiecznych miejscach) oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach będą stanowić wystarczający zakres działań w kierunku poprawy bezpieczeństwa.

3.1.5. Poziom edukacji

Edukacja wywiera duży wpływ na wiele elementów życia społeczno- -gospodarczego: kapitał ludzki i społeczny, kulturę, rozwój innowacji, jakość systemu instytucjonalnego. Dobrze wyedukowane społeczeństwo charakteryzuje się wysoką aktywnością mieszkańców w życiu społecznym, dużą przedsiębiorczością, dbałością o otaczającą przestrzeń i środowisko naturalne. Z tego powodu zapewnienie jak najlepszej jakości edukacji i warunków do jej prowadzenia jest jednym z kluczowych działań jakie powinien podjąć samorząd gminny.

Do jednostek oświatowych na terenie gminy należą:

1. Zespół Szkół w Perzowie

- a) Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza
- b) Przedszkole w Perzowie
 - oddział przedszkolny w Słupi pod Bralinem
 - oddział przedszkolny w Turkowach

2. Zespół Szkół w Trębaczowie

- a) Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki
- b) Przedszkole w Trębaczowie
 - oddział przedszkolny w Miechowie

3. Gimnazjum Publiczne w Perzowie im. H. Sienkiewicza.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne młodzieży z terenu gminy Perzów realizowane jest najczęściej w miejscowości powiatowej Kępno.

Do placówek oświatowych i wychowania przedszkolnego na terenie gminy Perzów w 2015 r. uczęszczało w sumie 494 dzieci. Opieką w żłobkach objętych zostało 124 dzieci w wieku do trzech lat.

Tabela 8: Liczba dzieci w placówkach oświatowych

Placówka oświatowa	2013	2014	2015
Przedszkola	150	129	123
Szkoły podstawowe	221	240	250
Gimnazjum	128	118	121

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Skutki ujemnego przyrostu naturalnego są odczuwalne w placówkach wychowania przedszkolnego. Liczba dzieci do nich uczęszczających stopniowo się zmniejsza. W 2015 r. zapewnionych było 200 miejsc – na jedno miejsce przypadało 0,57 dzieci (w powiecie kępińskim na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 1 dziecko).

Zwiększa się natomiast liczba dzieci w szkołach podstawowych. Na przestrzeni lat 2013 – 2015 ich liczba wzrosła o 29 uczniów. Na jeden oddział przypadało 19 dzieci (w powiecie kępińskim – 18 dzieci). W związku z reformą oświaty i likwidacją gimnazjów liczba uczniów w szkołach podstawowych będzie wzrastała, co może spowodować problemy w organizacji nauki. Liczba uczniów uczęszczających do gimnazjum kształtowała się różnie, lecz przewiduje się, że liczba młodzieży w wieku gimnazjalnym będzie się utrzymywać na poziomie ok. 120 osób.

Do określenia poziomu edukacji posłużono się wskaźnikiem wyników egzaminów końcowych i edukacyjną wartością dodaną (EWD), które są obliczane i publikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Wskaźniki te są obliczane dla szkół gimnazjalnych.

Metoda edukacyjnej wartości dodanej jest ważnym instrumentem statystycznym wykorzystywania wyników egzaminacyjnych do ewaluacji pracy szkół. Wnikliwe przyjrzenie się результатам testów egzaminacyjnych dostarcza ważnych przesłanek do formułowania planów rozwoju szkoły, pozwala ocenić skuteczność już podjętych działań.

Wyniki prezentowane są w formie graficznej poprzez położenie elipsy w układzie współrzędnych. Położenie elipsy można najprościej opisać w sposób:

- Prawa górna ćwiartka- szkoły o wysokich wynikach egzaminów i wysokiej efektywności,
- Prawa dolna ćwiartka- szkoły o wysokich wynikach egzaminów i niskiej efektywności,
- Lewa górna ćwiartka - szkoły o niskich wynikach egzaminów i wysokiej efektywności,
- Lewa dolna ćwiartka - szkoły o niskich wynikach egzaminów i niskiej efektywności mierzonej EWD.

Poziom nauczania w Publicznym Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Perzowie obliczono na podstawie danych egzaminacyjnych z lat 2014 – 2016. Egzamin gimnazjalny w tym okresie zdawało 120 uczniów. Zarówno w części humanistycznej jak i matematyczno – przyrodniczej szkoła znajduje się głównie w lewej dolnej ćwiartce wykresu. Położenie w tym miejscu charakteryzuje szkoły o niskich wynikach egzaminów i niskim przyroście wiedzy wśród uczniów. W podziale na typy szkół Gimnazjum Publiczne w Perzowie należy do szkół wymagających pomocy.

Mimo niskiego poziomu nauczania w gimnazjum poziom wykształcenia mieszkańców gminy Perzów jest adekwatny do poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu kępińskiego, ale nieznacznie niższy w porównaniu do średniego poziomu wykształcenia w województwie wielkopolskim. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,3% ludności gminy Perzów posiada wykształcenie wyższe, 1,9% wykształcenie policealne, 8,4% średnie ogólnokształcące, a 18,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 34,4% mieszkańców gminy, gimnazjalnym 6,3%, natomiast 18,9% podstawowym ukończonym. 0,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (23,9%) oraz podstawowe ukończone (22,9%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (45,3%) oraz średnie zawodowe (18,4%).

3.1.6. Poziom kapitału społecznego. Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym

Kapitał społeczny jest terminem z pogranicza ekonomii i socjologii. Oznacza on kapitał, którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu jednostek, które dzięki niemu mogą osiągać więcej korzyści.

Ważną cechą kapitału społecznego jest zaufanie i wspólne wartości, jakie posiadają członkowie danej społeczności. Nie jest to jednak wystarczające do powstawania kapitału społecznego. O zasobności w kapitał społeczny świadczą oddolne przejawy samoorganizowania się ludzi i zaangażowania obywatelskiego. Zatem gdy jednostki o podobnych cnotach obywatelskich spotykają się i nawiązują relacje, powstaje dodatkowa wspólna jakość, która przynosi korzyści wszystkim członkom społeczności. Kapitał społeczny jest ich dobrem wspólnym, publicznym.

Wysoki poziom kapitału społecznego łączy się z funkcjonowaniem zdrowego państwa obywatelskiego oraz tworzeniem grup i stowarzyszeń będących wypełnieniem pomiędzy państwem a rodziną. Brak kapitału społecznego powoduje powstawanie dysfunkcji społecznych (korupcja, terroryzm, itd.) i może prowadzić do braku lub obniżania rozwoju gospodarczego.

Pomiar kapitału społecznego nie jest prosty. Podstawową przyczyną trudności jest wielość definicji, co wyraża pewną nieuchwytność badanego pojęcia. Trudno jest zmierzyć takie wskaźniki jak zaufanie czy prawdomówność. Można natomiast badać te czynniki pośrednio, za pomocą elementów wyrażających ich istnienie (np. badania ankietowe dotyczące zaufania do władz). W niniejszym programie rewitalizacji za wskaźniki obrazujące kapitał społeczny wybrano dane statystyczne obrazujące liczbę funkcjonujących na terenie gminy Perzów grup, stowarzyszeń i kół wraz z liczbą ich członków oraz udział procentowy tych osób w stosunku do ogółu mieszkańców. Wysoki kapitał społeczny oznacza, że bardzo wielu ludzi będzie stowarzyszało się w grupach dobrowolnych dla różnorodnych wspólnych i indywidualnych celów.

W 2015 r. na terenie gminy funkcjonowało 19 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych o charakterze pozarządowym, w 2016 r. działało ich 20. Na 1000 mieszkańców przypada 4,99 organizacji pozarządowych – jest to całkiem wysoki wskaźnik w porównaniu do powiatu kępińskiego, gdzie na 1000 mieszkańców przypada 3,47 organizacji.

W 2015 r. na terenie gminy działało 6 grup artystycznych oraz kół i klubów, w których uczestniczyło łącznie 85 osób. W 2014 r. działało 7 zgrupowań ze 110 członkami, a w 2013 r. 8 zgrupowań ze 150 członkami. Udział osób należących do grup artystycznych oraz kół i klubów w stosunku do ogółu mieszkańców gminy wyniósł 2,23%. Wartość ta dla powiatu kępińskiego wyniosła 1,38%.

Życie kulturalne mieszkańców gminy koncentruje się głównie wokół Gminnego Ośrodka Kultury zlokalizowanego w Perzowie oraz Gminnej Biblioteki, której placówki znajdują się: Perzowie i Turkowach oraz nowo otwartego punktu bibliotecznego w Miechowie. Na terenie gminy działają także organizacje społeczne, w tym: Koła Gospodyń Wiejskich, Ludowe Zespoły Sportowe, Towarzystwo Rozwoju Gminy Perzów, a także Towarzystwo Sympatyków Trębaczowa oraz Stowarzyszenia „Kozie Górki”, „Brzozowa Osada”, „COOL – TUR”.

Z badań przeprowadzanych na terenie poszczególnych obrębów podczas tworzenia Planów Odnowy Miejscowości wynika, że mieszkańcy wsi nie są ze sobą silnie zintegrowani, choć zazwyczaj silnie utożsamiają się ze swoją miejscowością. Wyjątkiem jest wieś Brzeziny, której mieszkańcy są silnie związani nie tylko z miejscowością w której żyją, ale także między sobą. Wspólnie organizują spotkania przy ognisku, małe festyny letnie oraz spotykają się w lokalnym zajeździe „Pod Brzeziem”. W pozostałych wsiach organizowane są jedynie imprezy związane z lokalnymi i państwowymi świętami. W 2015 r. na terenie gminy zorganizowano 59 imprez, z czego najwięcej było koncertów (20) oraz imprez o charakterze turystycznym i sportowo – rekreacyjnym (10). We wszystkich imprezach uczestniczyło łącznie 18.450 osób. W porównaniu do 2014 r. liczba imprez i ich uczestników zmniejszyła się o 27 eventów i 4.350 osób.

Miarą konkurencyjności regionu i jego mieszkańców jest nie tylko status ekonomiczny, ale także możliwości i skłonności do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu, takich jak udział w kulturze. Zwiększenie liczby mieszkańców w działaniach publicznych i kulturalnych przyczynia się do podniesienia kapitału społecznego oraz umocnienia więzi społecznych, co z kolei przekłada się na spadek agresji i przestępczości. W gminie Perzów następuje spadek zainteresowania tymi dziedzinami, co świadczy o nieaktualnej i mało atrakcyjnej ofercie możliwości spędzania wolnego czasu oraz „rozluźnieniu” więzi społecznych. Konieczne jest podjęcie działań przyczyniających się do wzrostu zainteresowania kulturą i życiem publicznym, prowadzących do integracji mieszkańców i zwiększenia tożsamości lokalnej.

3.2. Analiza sfery gospodarczej

Wzrost stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz poprawa jakości ich życia uzależnione są od lokalnego rozwoju gospodarczego. Rozwój gospodarczy to nie tylko podniesienie standardu życia mieszkańców i większe dochody samorządu - niezbędne dla finansowania kolejnych etapów rozwoju, ale również szansa na zmniejszenie zakresu

największej plagi społecznej jednostek samorządu terytorialnego, jaką jest bezrobocie, głównego powodu pojawiania się problemów społecznych.

O stopniu przedsiębiorczości gminy świadczy m.in. liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. W ciągu ostatnich lat liczba przedsiębiorstw na terenie gminy wzrastała – w ciągu czterech lat (2012 – 2016) liczba firm zlokalizowanych na terenie gminy Perzów wzrosła o 48 podmiotów.

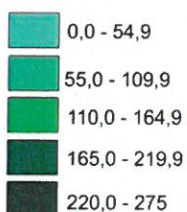
W przeliczeniu na 1000 mieszkańców na terenie gminy Perzów zarejestrowanych jest 89 podmiotów gospodarczych. Wskaźnik ten osiąga dość niską wartość w porównaniu do powiatu kępińskiego (103,4 podmiotów/1000 mieszkańców). Również wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w gminie (67 osób) jest niższy niż w powiecie (81 osób). Najwięcej podmiotów gospodarczych na 1000 osób zlokalizowanych jest w miejscowościach Gęsia Górka (222,2 podmiotów/1000 osób) oraz Brzezie (137,3 podmiotów/1000 osób). Duża liczba miejsc zatrudnienia przekłada się na brak bezrobocia w obrębach tych miejscowości (udział osób bezrobotnych w obrębie Brzezia i Gęsiej Górki – 0%).

Tabela 9: Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 osób w poszczególnych miejscowościach gminy Perzów

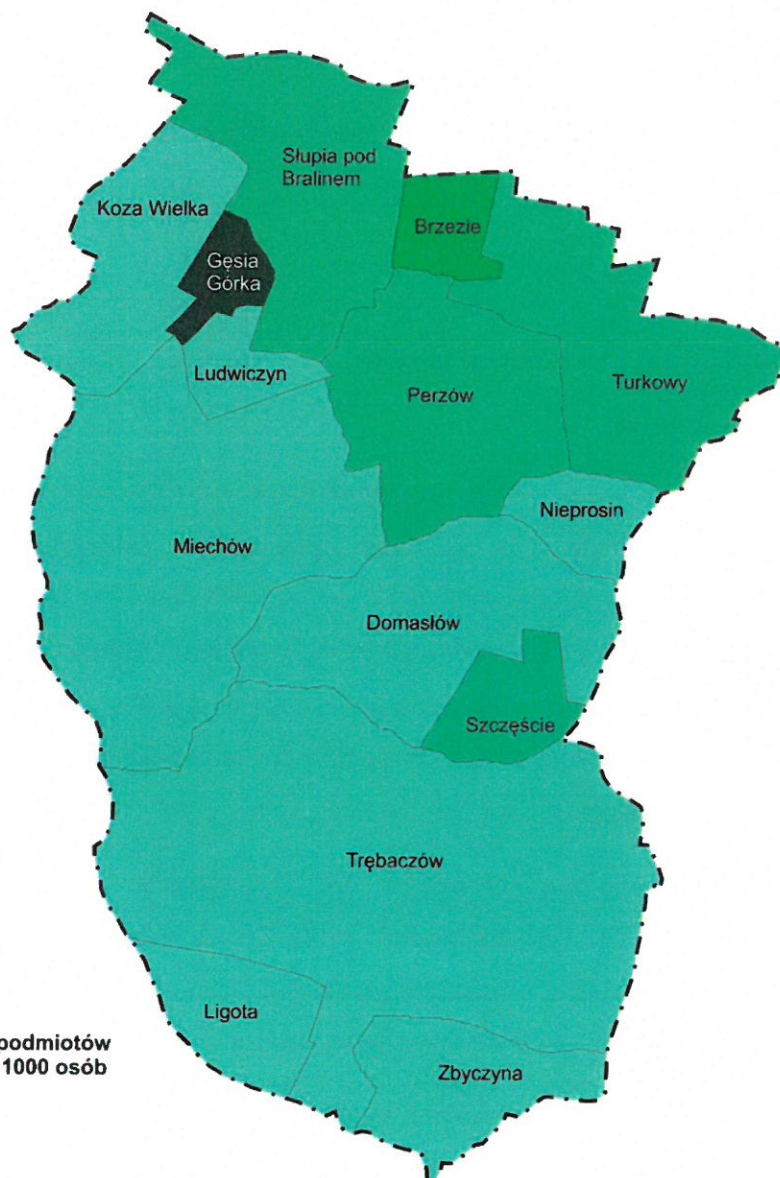
Jednostka (miejscowość)	Liczba ludności [os.]	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności
Brzezie	51	7	137,3
Domasłów	347	10	28,8
Gęsia Górka	27	6	222,2
Koza Wielka	180	7	38,9
Ligota	52	1	19,2
Ludwiczyn	260	8	30,8
Miechów	417	15	36,0
Nieprosin	29	1	34,5
Perzów	902	98	108,6
Słupia pod Bralinem	363	35	96,4
Szczęście	29	2	69,0
Trębaczów	755	35	46,4
Turkowsy	336	19	56,5
Zbuczyna	131	2	15,3

Źródło: Urząd Gminy Perzów

GMINA PERZÓW
Liczba aktywnych podmiotów
gospodarczych na 1000 osób

Wskaźnik dla gminy: 89

Rysunek 8: Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne

95,8% przedsiębiorstw na terenie gminy stanowią podmioty z sektora prywatnego - 78,6% z nich jest prowadzone przez osoby fizyczne. W powiecie kępińskim działalność gospodarcza w sektorze prywatnym jest w 80,9% prowadzona przez osoby fizyczne, co

oznacza, że przedsiębiorczość mieszkańców gminy Perzów jest nieco niższa niż w powiecie, niemniej jednak odnotowuje się jej wzrost – w ciągu roku zarejestrowano 14 nowych podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne.

Tabela 10: Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

Podmioty wpisane do rejestru REGON	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	308	310	322	339	356
Sektor publiczny	15	15	15	14	15
Sektor prywatny	293	295	307	324	341
w tym:					
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	232	235	242	254	268
Spółki handlowe	11	10	11	11	11
Spółdzielnie	3	3	3	3	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W podziale na wielkość podmiotów zdecydowaną większość stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające poniżej 10 osób – w ostatnim roku stanowiły 94,1% wszystkich firm. Przedsiębiorstwa średniej wielkości (zatrudniające 10 – 249 osób) stanowiły 5,6%. Na terenie gminy zlokalizowane jest również jeden podmiot gospodarczy zatrudniający ponad 250 osób, jest to Grupa G3 Spółka Jawna Grzegorz Piotr Radosław Gugała zajmująca się produkcją mebli.

Mimo rolniczego charakteru (66,2% powierzchni gminy zajmują grunty orne) gminy Perzów tylko 2% przedsiębiorstw prowadzi działalność związaną z rolnictwem. 38% przedsiębiorstw działa w sektorze przemysłu i budownictwa. 60% przedsiębiorstw prowadzi inaczej sklasyfikowaną działalność gospodarczą.

Poziom przedsiębiorczości na terenie gminy w porównaniu do powiatu kępińskiego jest niski. Występuje potrzeba przeprowadzenia działań ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorczości, zwłaszcza w sektorze MSP. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powinna się jak najbardziej zbliżyć do wartości tego miernika w powiecie, a w przyszłości nawet ją przekroczyć – oznacza to, że liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powinna wzrosnąć o 14,4 przedsiębiorstw.

Mimo rolniczego charakteru gminy słabe gleby uniemożliwiają rozwój działalności rolnej i przetwórstwa spożywczego. Obserwuje się jednak tendencję do wzrostu działalności związanej z hodowlą bydła i trzody chlewnej. Oprócz działalności rolniczej na terenie gminy działają zakłady o charakterze rzemieślniczym specjalizujące się głównie w branży stolarskiej

i tapicerskiej. Przy wsparciu jej rozwoju dziedzina ta ma możliwość stania się marką charakterystyczną dla gminy Perzów.

3.3. Analiza sfery technicznej

Podniesienie jakości i warunków życia mieszkańców powinno odbywać się nie tylko przy eliminacji zjawisk kryzysowych z zakresu sfery społecznej czy gospodarczej, istotne jest również zapewnienie atrakcyjnego, estetycznego miejsca zamieszkania. Zjawiska kryzysowe wynikające ze sfery technicznej dotyczą degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych. Przeprowadzanie remontów, modernizacji instalacji, rozbudowy sieci wodno – kanalizacyjnej pozwala ograniczyć negatywny wpływ człowieka na środowisko oraz poprawia estetykę przestrzeni, stwarzając atrakcyjne warunki do życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

3.3.1. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe i ich wyposażenie to jeden z podstawowych wskaźników poziomu jakości i warunków życia mieszkańców. W roku 2015 w gminie Perzów znajdowało się 1086 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 105 255 m². Analizując dane dotyczące zasobów mieszkaniowych na terenie gminy na przełomie ostatnich lat, obserwuje się ich powolny wzrost.

Tabela 9: Zasoby mieszkaniowe w gminie Perzów

Rok	2013	2014	2015
Liczba mieszkań	1066	1081	1086
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań	96,3	96,6	96,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa na jednego mieszkańca	26,9	27,4	27,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy występuje indywidualne budownictwo jednorodzinne, zagrodowe oraz budownictwo wielorodzinne. Budownictwo wielorodzinne występuje w miejscowościach Miechów, Ludwiczyn, Trębaczów i Perzów. Największym ośrodkami mieszkaniowymi są wsie Perzów (789 osób) oraz Trębaczów (632 osoby). Na terenie gminy, szczególnie w Perzowie, zauważono dynamiczny wzrost tempa budowy domów jednorodzinnych.

Stan techniczny obiektów jest na ogół dobry. W 2015 przeprowadzono remont 4 mieszkań (wymiana instalacji). Wygląd sporej grupy mieszkań i obejść jest dość zadbane, widać coraz większe zaangażowanie mieszkańców w poprawę estetyki posesji.

Urząd Gminy dysponuje 29 mieszkaniami komunalnymi, w tym 2 mieszkaniami socjalnymi. Powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych wyniosła 1468 m², powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych – 54 m². Na lokal z zasobów komunalnych oczekuje w sumie ośmiu wnioskodawców.

Stan wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne również ulega poprawie, choć proces ten zachodzi bardzo wolno. Udział mieszkań wyposażonych w podstawową infrastrukturę techniczno – sanitarną nadal jest niższy niż wartości jakie ten miernik uzyskuje w powiecie kępińskim.

Tabela 10: Udział procentowy mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarne do ogólnej liczby mieszkań w gminie Perzów

Udział mieszkań wyposażonych w instalacje do ogółu mieszkań [%]	2014	2015	Udział mieszkań wyposażonych w instalacje w powiecie kępińskim w 2015 r. na terenach wiejskich
Wodociąg	95,9%	95,9%	96,9%
Łazienka	87,6%	87,7%	90,7%
Centralne ogrzewanie	72,2%	72,3%	78,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu wyrównania wskaźników w powiecie i gminie oraz podniesienia standardów mieszkaniowych należy zwiększyć udział lokali wyposażonych w instalacje:

- Wodociąg: o 1,0% (10,9 mieszkań),
- Łazienka: o 3,0% (32,6 mieszkań),
- Centralne ogrzewanie: o 6,0% (65,2 mieszkań).

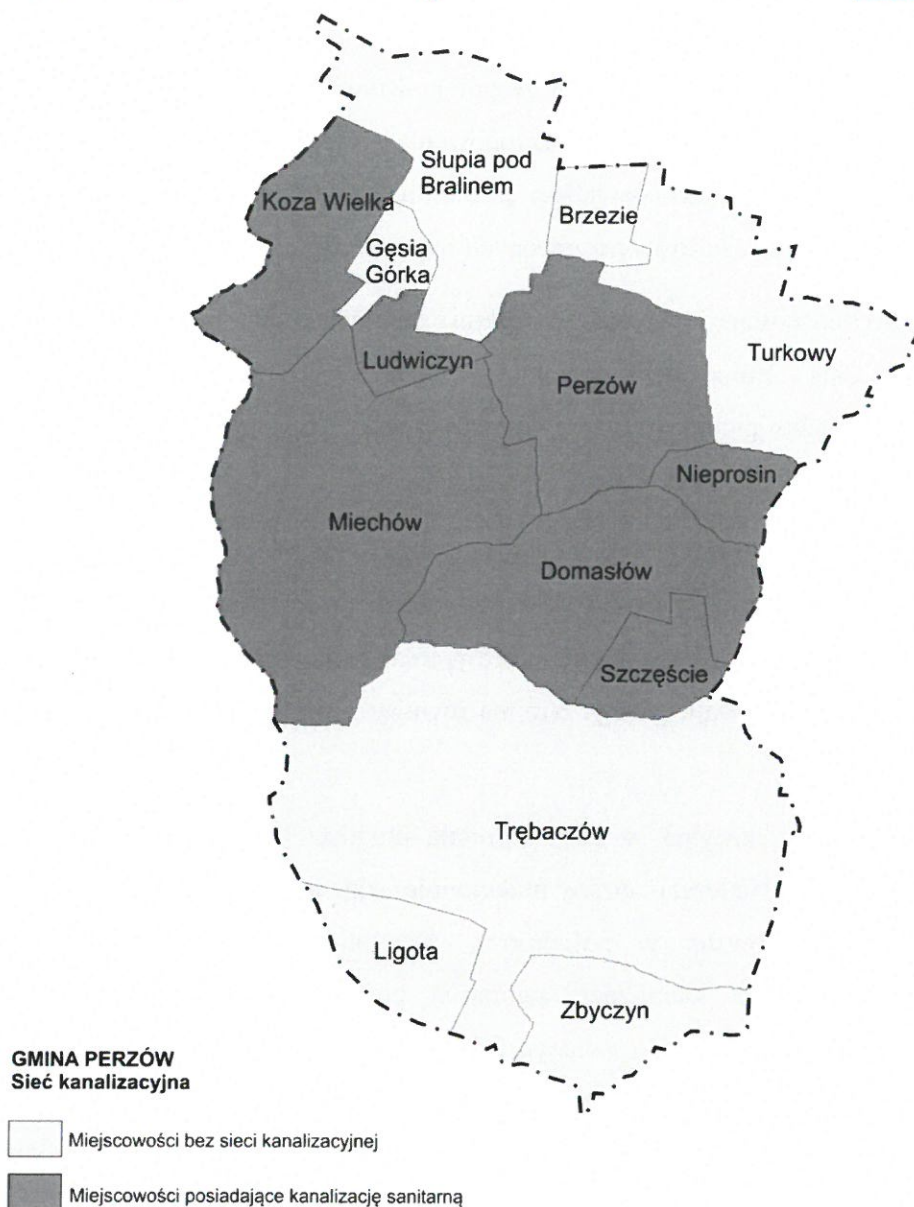
3.3.2. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna to zespół podstawowych obiektów, urządzeń i instalacji, potrzebnych dla właściwego funkcjonowania społeczeństwa i produkcyjnych działań gospodarki. Odpowiednio rozwinięta sieć infrastrukturalna zwiększa atrakcyjność jednostki terytorialnej dla inwestorów oraz obecnych i potencjalnych mieszkańców.

Do podstawowych sieci infrastruktury technicznej należą wodociągi, kanalizacja i sieć gazowa. Cała gmina jest zwodociągowana. Właścicielem i administratorem sieci wodociągowej jest gmina Perzów. Sieć zasilana jest z trzech ujęć zlokalizowanych w Perzowie, Trębaczowie i Słupi pod Bralinem.

Na terenie gminy nie ma sieci gazowej gazu ziemnego. Najbliższy gazociąg średniego ciśnienia usytuowany jest Kępnie. W chwili obecnej mieszkańcy zaopatrują się w gaz propan-butan w butlach u lokalnych dystrybutorów. Realizacja w/w sieci wydaje się konieczna biorąc pod uwagę cele rozwoju gminy. Nie ma również przeszkód technicznych dla rozwoju sieci gazowej.

Sieć kanalizacyjna w 2013 r. miała długość 34,4 km i od tamtej pory nie była rozbudowywana. Na terenie gminy funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w południowo-wschodniej części Perzowa o przepustowości 391,7 m³/d. System kanalizacji sanitarnej posiadają miejscowości Perzów, Miechów, Domasłów, Koza Wielka, Ludwiczyn, Nieprosin, Szczęcie. Ścieki komunalne z pozostałych terenów oczyszczane są w przydomowych oczyszczalniach ścieków lub gromadzone w zbiornikach bezodpływowych skąd następnie trafiają do oczyszczalni ścieków.

Rysunek 9: Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Perzów

Źródło: opracowanie własne

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej pociąga za sobą konieczność rozbudowy urządzeń do oczyszczania nieczystości płynnych. Na terenie gminy znajduje się jedną oczyszczalnię ścieków w miejscowości Perzów, rozbudowana i zmodernizowana w roku 2011.

W 2015 r. liczba mieszkańców, którzy odprowadzali ścieki do oczyszczalni wyniosła 1984 – oprócz osób korzystających z sieci kanalizacyjnej do oczyszczalni odprowadziły nieczystości 104 osoby. Oczyszczalnia ścieków w Perzowie obsługuje nieco ponad połowę

mieszkańców (52,1%), czyli o 9,9% więcej niż wynosi udział osób korzystających z tego typu urządzeń w powiecie.

Ze względu na ochronę środowiska istotny jest sposób gromadzenia i odprowadzania nieczystości płynnych. Poprzez rozwój sieci kanalizacyjnej i wzrost popularności przydomowych oczyszczalni liczba zbiorników bezodpływowych zmniejszyła się z 452 w 2012 r. do 380 w 2013 r. (liczba zbiorników od tego czasu nie uległa zmianie).

Tabela 11: Sposoby odprowadzania ścieków w gminie Perzów

Oczyszczanie ścieków	2014	2015
Liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków	1960	1984
Udział osób korzystających z oczyszczalni w stosunku do ogółu mieszkańców [%]	51,36%	52,1%
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	52	52
Liczba zbiorników bezodpływowych	380	380
Udział osób korzystających z oczyszczalni ścieków w stosunku do ogółu mieszkańców w powiecie kępińskim na terenach wiejskich [%]	32,8%	42,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

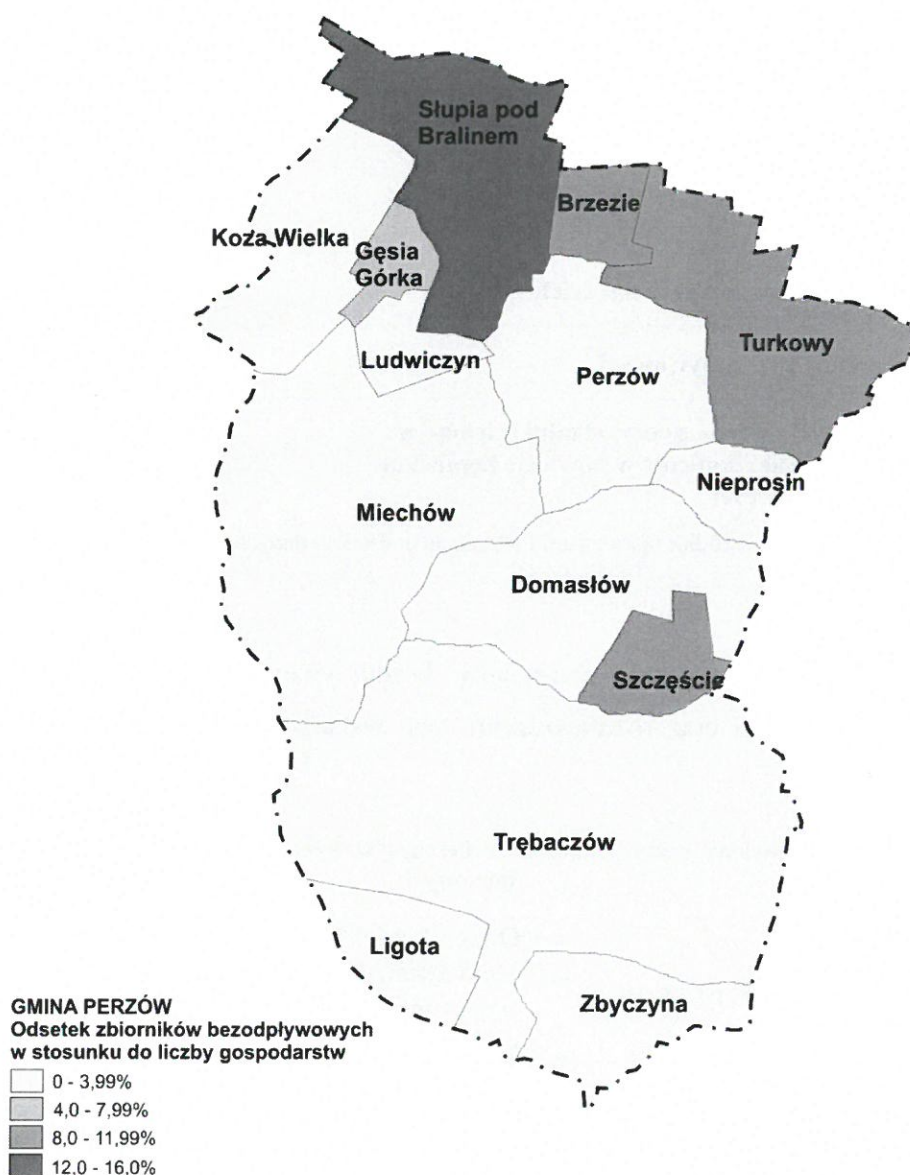
Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw domowych oraz rozmieszczenie tego wskaźnika w przestrzeni przedstawione zostało poniżej.

Tabela 13: Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw domowych

Miejscowość	Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]
Brzezie	10,00%
Domasłów	0,97%
Gęsia Górka	7,60%
Koza Wielka	0,00%
Ligota	0,00%
Ludwiczyn	0,00%
Miechów	0,00%
Perzów	2,30%

Słupia pod Bralinem	15,00%
Szczęście	9,00%
Nieprosін	1,20%
Trębaczów	0,94%
Turkowsy	8,70%
Zbuczyna	0,00%

Źródło: Urząd Gminy Perzów

Rysunek 10: Odsetek zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw

Źródło: opracowanie własne

Największa liczba zbiorników bezodpływowych znajduje się w północnej części gminy oraz w miejscowości Szczęcie. Są to obręby bezpośrednio graniczące z obszarami wyposażonymi w sieć kanalizacyjną istnieje więc możliwość rozbudowy kanalizacji w tym kierunku.

Najwięcej osób korzysta z sieci wodociągowej – jest to 100% mieszkańców gminy, przy czym mniej niż połowa (49,9%) odprowadza nieczystości płynne do sieci kanalizacyjnej.

Tabela 12: Liczba i udział osób korzystających z instalacji

Korzystający z instalacji	Liczba osób korzystających z instalacji	Udział osób korzystających z instalacji w ogóle mieszkańców [%]	Udział osób korzystających z instalacji w powiecie kępińskim [%] na obszarach wiejskich
Wodociąg	3807	100%	96,0%
Kanalizacja	1880	49,4%	59,3%
Gaz	0	0,0%	4,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2015

Dostęp do infrastruktury technicznej w Perzowie jest niewystarczający, zwłaszcza dostęp do sieci gazowej. Udział mieszkańców korzystających z podstawowych mediów (oprócz wodociągu) jest niższy niż na innych obszarach wiejskich powiatu kępińskiego. Infrastruktura techniczna w gminie powinna zostać rozbudowana tak, aby udział osób korzystających z tych sieci był co najmniej na tym samym poziomie co w powiecie. Oznacza to, że udział mieszkańców korzystających z poszczególnych sieci powinien wzrosnąć:

- Kanalizacja: o 9,9% (376,9 osób),
- Gaz: o 4,3% (163,7 osób).

3.4. Analiza sfery środowiskowej

Sfera środowiskowa jest mocno powiązana ze sferą techniczną z uwagi na wpływ jaki na środowisko naturalne ma sieć infrastruktury techniczno – sanitarnej oraz rodzaje wykorzystywanych instalacji w obiektach budowlanych. Rozbudowana kanalizacja i duża liczba przyłączy do budynków powoduje ograniczenie liczby zbiorników bezodpływowych,

które mogą być nieszczęsne, a przez to powodować zatrucie gleb i wód. W przypadku rozbudowywania sieci gazowej i termomodernizacji budynków zmniejsza się udział mieszkań ogrzewanych tradycyjnymi paliwami, takimi jak węgiel, w konsekwencji zmniejszając emisję powierzchniową.

W celu zidentyfikowania zjawisk kryzysowych występujących w sferze środowiskowej analizie poddano takie zagadnienia jak: zaopatrzenie budynków w ciepło, wykorzystanie systemów OZE, zanieczyszczenie wód, gleb i powietrza, poziom hałasu. Zebrano również dane dotyczące odsetka budynków pokrytych płytami azbestowo – cementowymi dla poszczególnych miejscowości.

Atrakcyjne środowisko naturalne jest zachętą dla mieszkańców i przedsiębiorców, świadczy bowiem o wysokiej dbałości ze strony społeczności lokalnej i jednostki samorządowej oraz stwarza ciekawe możliwości spędzania wolnego czasu. Na terenie gminy Perzów grunty leśne oraz tereny zadrzewione zajmują około 726 ha (9,6% powierzchni gminy). Na terenie jednostki nie występują prawne formy ochrony przyrody, do cennych ekosystemów związanych z nieleśnymi formacjami zaliczyć można zespoły roślinności łąkowej i torfowiskowej występujące w dolinach rzek (głównie w dolinie rzeki Czarna Widawa), mniejszych cieków oraz naturalnych obniżeniach terenu.

Na system ekologiczny gminy mający na celu ochronę istniejących walorów przyrodniczych składają się:

- korytarz ekologiczny rzeki Czarnej Widawy przecinający środkową część gminy ze wschodu na zachód,
- kilkanaście ciągów ekologicznych, z czego do najważniejszych zaliczyć należy ciągi rzeki Głuszynki i Rów Domasłowski,
- ekosystem wodno – łąkowy ”Łąki koło Bralina”, o znaczeniu regionalnym będący ostoją ptaków – wyznaczony w rejonie miejscowości Turkowy, Perzów i Domasłów w ramach badań prowadzonych w 2008 r. pt.: „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego”.

Brak prawnych form ochrony przyrody poniekąd wyklucza możliwość rozwoju lokalnej gospodarki w kierunku turystyki, z drugiej strony nie istnieją na terenie gminy obszary, które ograniczałyby jej rozwój w innych kierunkach (usługi i przemysł, rozwijanie funkcji mieszkaniowej).

3.4.1. Gospodarka wodno – ściekowa

Gospodarka wodno – ściekowa została już opisana w rozdziale 3.3.2. *Infrastruktura techniczna*. Na podstawie przeprowadzonej analizy można wskazać obszary najbardziej narażone na skażenie gleb i wód nieczystościami płynnymi. Są to obręby położone w północnej części gminy Perzów: Słupia pod Bralinem, Brzezcie, Turkowy oraz położony w centrum gminy obręb miejscowości Szczęście. Na pozostałym obszarze jednostki (Gęsia Górka, Trębaczów, Ligota, Zbyszyna) również nie ma sieci kanalizacyjnej, jednak więcej gospodarstw domowych na tym terenie korzysta z oczyszczalni przydomowych.

3.4.2. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło zabudowy mieszkaniowej oraz budynków użyteczności publicznej (administracja, szkoły, ośrodki kultury) oparte jest o lokalne źródła ciepła, wykorzystujące najczęściej tradycyjne, nośniki energii, z których dominującym jest węgiel. W centralne ogrzewanie wyposażonych jest 785 mieszkań (72,3% wszystkich mieszkań).

Dotychczasowe działania podejmowane przez gminę Perzów w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych dotyczyły głównie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz poprawy jakości infrastruktury komunikacyjnej. Jak wynika z analiz przeprowadzonych w rozdziale 3.5. *Analiza sfery przestrzenno – funkcjonalnej* większość budynków użyteczności publicznej i dróg jest już zmodernizowana, nadal jednak istnieją obiekty i ciągi komunikacyjne wymagające udoskonalenia.

3.4.3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Od 2011 r. planowana jest budowa siłowni wiatrowej w miejscowości Trębaczów. Postawionych zostanie siedem turbin o łącznej mocy 38,5 MW. W związku z tym Urząd Gminy Perzów w dniu 27 czerwca 2013r. (uchwała nr XXXIII/156/2013) przystąpił do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla części obrębów geodezyjnych: Koza Wielka, Miechów, Domasłów, Trębaczów, Zbyszyna.

Obecnie żadne z gospodarstw domowych oraz obiektów użyteczności publicznej nie pozyskuje energii ze źródeł odnawialnych. Zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2015 – 2020 jednym z celów strategicznych gminy (kierunek strategiczny I) jest „Poprawa efektywności energetycznej i zwiększenie wykorzystania OZE”. Kierunek zakłada zainstalowanie systemów wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych na obiektach użyteczności publicznej (za realizację odpowiedzialne będą Urząd Gminy i podległe mu jednostki) oraz w budynkach mieszkaniowych, użytkowych i w przedsiębiorstwach

(za realizację będą odpowiedzialni mieszkańcy, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa z terenu gminy Perzów). Planowane działania będą dotyczyć całego obszaru gminy.

Dodatkowo w ramach tego działania przewiduje się podjęcie niezbędnych działań termomodernizacyjnych w obiektach należących do gminy (docieplenie ścian, stropów, modernizację instalacji i źródeł ciepła). W przypadku obiektów nienależących do gminy działania będą ograniczać się do czynności promocyjnych, informacyjnych i zachęcających. Przewiduje się również pomoc gminy w wymianie nieefektywnych i nieekologicznych źródeł ciepła na źródła o wysokiej sprawności energetycznej.

3.4.4. Zagrożenia dla środowiska naturalnego

Zanieczyszczenie atmosfery

Antropogeniczne rodzaje źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza w gminie Perzów można podzielić na:

- emisję punktową (zorganizowaną emisję z kominów zakładowych powstałą w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych),
- emisję liniową (komunikacyjną, pochodzącą głównie z transportu samochodowego, kolejowego, w której poszczególne odcinki drogi rozpatrywane są jako emitory),
- emisję powierzchniową (w skład której wchodzi zanieczyszczenia komunalne).

Główny wpływ na stan powietrza mają przede wszystkim procesy energetycznego spalania paliw związane z emisją powierzchniową. Są one szczególnie uciążliwe w okresie grzewczym wśród zwartej zabudowy, która utrudnia proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Procesy te pochodzą zarówno z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z palenisk domowych, jak i lokalnych i zbiorczych kotłowni, w których podstawowym nośnikiem grzewczym jest węgiel, niestety często złej jakości, o dużej zawartości siarki.

Ważnym źródłem zanieczyszczenia są również arterie o dużym natężeniu ruchu, a zwłaszcza trasy tranzytowe (w tym przede wszystkim: droga krajowa nr 8). Ruch samochodowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, brakuje jednak danych dotyczących wielkości emisji substancji szkodliwych do atmosfery pochodzących z transportu na terenie gminy. Niemniej jednak sektor ten ma coraz większy wpływ na jakość i stan powietrza.

Szkodliwe substancje pochodzące ze spalania paliw stanowią źródło zanieczyszczenia zarówno powietrza, jak i gleb, a w konsekwencji również wód powierzchniowych i podziemnych na skutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu.

Ponieważ na terenie gminy Perzów brak jest większych terenów produkcyjnych, należy uznać iż emisja punktowa nie stanowi istotnego źródła zagrożenia.

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Na terenie gminy Perzów brak jest punktu ujętego w ramach sieci monitoringu wód powierzchniowych województwa wielkopolskiego, dlatego dane o zanieczyszczeniu wód powierzchniowych dla rzeki Czarnej Widawy oparte są na informacjach uzyskanych z Oceny jakości wód powierzchniowych województwa dolnośląskiego w 2011 r., która dokonana została w miejscowości Dalborowice (przy ujściu Czarnej Widawy do Widawy).

Ocena jednolitej części wody rzeki Czarna Widawa u jej ujścia do Widawy określiła stan ekologiczny na klasę III, oznaczającą stan ekologiczny umiarkowany.

Na terenie gminy Perzów nie znajduje się żaden punkt badawczy sieci monitoringu wód podziemnych województwa wielkopolskiego, z tego powodu przedstawiona poniżej ocena jakości wód oparta będzie na podstawie „Oceny stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych w 2010 r.” opracowanej przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Ocena Jednolitej Części Wód Podziemnych Nr 93, w ramach której znajduje się gmina Perzów, przedstawia się następująco:

Tabela 13: Ocena stanu wód podziemnych

Ocena stanu wód podziemnych (JCWPd nr 93)		
Punkty monitoringu ilościowego		Strzelce, Karłowiczki, Chróścice, Radomierowice
Punkty monitoringu jakościowego		Strzelce, Oleśnica, Wojciechów, Karłowiczki, Radomierowice, Klucz
Ocena stanu wód	stan ilościowy (2005 r.)	dobry
	stan ilościowy (2015 r.)	dobry
	stan jakościowy	dobry

Ocena ryzyka nie spełnienia celów środowiskowych	niezagrożona
Istotne problemy	- niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych, - zanieczyszczenia ze źródeł rolniczych

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Perzów

Stan jakości wód określono jako dobry jednocześnie wskazując na istotne problemy które mogą przyczynić się do zanieczyszczenia wód:

- ścieki pochodzące z oczyszczalni ścieków,
- brak odpowiednio rozwiniętego systemu kanalizacji, przy jednoczesnym wysokim wskaźniku zwodociągowania miejscowości,
- spływy powierzchniowe z pól uprawnych (na których stosowane są nawozy mineralne i chemiczne środki ochrony roślin),
- spływy powierzchniowe pochodzące z sieci drenarskiej, które trafiają do wód
- wraz z opadami,
- spływy powierzchniowe z tras komunikacyjnych.

Przekształcenia rzeźby terenu

Do obszarów o przekształconej rzeźbie terenu zaliczyć należy punkty niekoncesjonowanego wydobycia kruszywa, które znaleźć można w północnej części miejscowości Trębaczów i Domasłów. Pozyskiwanie kruszyw powoduje zmiany powierzchni ziemi i wpływa na pogorszenie warunków glebowych w jego okolicach. Na terenie gminy znajdują się cztery udokumentowane złoża kopalin: Koza Wielka, Turkowy, Zbyszyna i Zbyszyna działka nr 7/4.

Hałas

Jednym z bardziej determinujących czynników jakości środowiska jest hałas rozumiany jako dźwięki niepożądane, uciążliwe, szkodliwe. Może on wywierać niekorzystny wpływ na zdrowie człowieka, świat zwierzęcy i roślinny, a jego szkodliwość zależy od natężenia, częstotliwości, charakteru zmian w czasie, długotrwałości działania. Hałas występuje powszechnie, zwłaszcza wzdłuż tras komunikacyjnych, obiektów przemysłowych i usługowych o charakterze wytwórczym. Na terenie gminy nie ma stałego punktu

pomiarowego, jednak można przyjąć, że głównym jego źródłem jest hałas komunikacyjny, uzależniony od wielu czynników, w tym m.in.:

- od układu drogowego, o natężenia i struktury ruchu, o średniej prędkości strumienia pojazdów,
- stanu technicznego nawierzchni,
- stanu technicznego pojazdów.

Drogą generującą największy ruch, a co za tym idzie również znaczny hałas, jest droga krajowa nr 8. Według Generalnego Pomiaru Ruchu wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, natężenie ruchu dla drogi krajowej nr 8 na odcinku Syców - granica województwa - Kępno w 2005 r. wynosiło 14 322 pojazdów/dobę, podczas gdy w 2010 r. kształtowało się ono na poziomie 13 828 pojazdów/dobę.

Pomimo braku punktu pomiaru hałasu w Perzowie na podstawie wysokiego natężenia ruchu można wnioskować, iż w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 8, może dochodzić do przekroczenia obowiązujących przepisami prawa norm akustycznych (pomimo spadku natężenia ruchu na badanym odcinku drogi pomiędzy 2005 a 2010 r. o 494 pojazdy).

W celu poprawy klimatu akustycznego *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Perzów* przewiduje realizację drogi ekspresowej S8, która w wyniku przejęcia relacji tranzytowych oraz ruchu ciężkiego przyczyni się do obniżenia natężenia ruchu pojazdów, co znacząco wpłynie na redukcję hałasu emitowanego z drogi krajowej nr 8.

3.4.5. Gospodarka odpadami

W poszczególnych gospodarstwach domowych odpady stałe gromadzone są w kubłach 110 l lub w śmietnikach. Usuwaniem odpadów stałych zajmuje się gmina Perzów poprzez zawartą umowę z Zakładem Usług Komunalnych Pana Bogdana Świątko, Firmą EKO-REGION Sp. z o.o. Oddział W Ostrzeszowie, Firmą PETER z siedzibą w Kępnie. Większe jednostki, budynki zbiorowego zamieszkiwania gromadzą odpady stałe w kontenerach.

Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów. Obecnie mieszkańcy gminy Perzów korzystają z gminnego wysypiska śmieci w miejscowości Nowa Wieś Książęca na terenie gminy Bralin. Sytuacja taka jest możliwa dzięki współpracy obydwu gmin w tym zakresie.

3.4.6. Odpady zawierające azbest

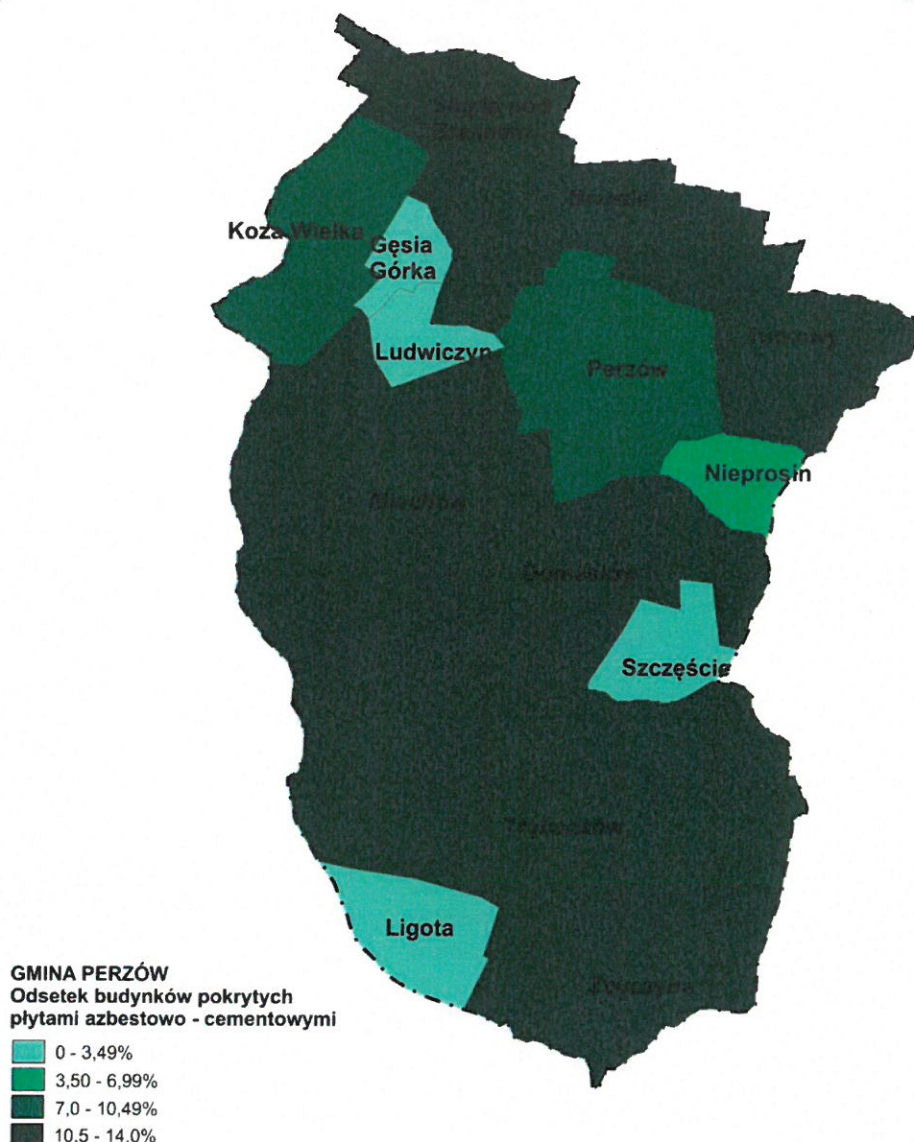
Azbest jest minerałem znanym ludziom od tysięcy lat. Właściwości fizyko – chemiczne azbestu pozwalały na wykorzystanie jego mieszaniny z cementem do wytwarzania lekkich i wytrzymałych płyt eternitowych stosowanych do pokryć dachowych, a także jako okładziny ściennie oraz wytłaczane panele do dekoracji ścian i sufitów. Dopiero po wielu latach analizy zapadalności na choroby zawodowe odkryto, że azbest wywołuje: nowotwory złośliwe, pylicę azbestową, choroby płucne lub osierdzia, przewlekłe zapalenie oskrzeli.

Zgodnie z dyrektywą unijną i *Wieloletnim Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu do 2032r.* należy wymienić wszystkie dachy pokryte eternitem. Gmina Perzów jest objęta „*Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu kępińskiego na lata 2012 – 2032*” uchwalonym w kwietniu 2012 r. Ogólnie na terenie gminy w 2012 r. zinwentaryzowano 83.302,25 m² wyrobów azbestowych w postaci pokryw dachowych. Podstawą do usunięcia z nieruchomości wyrobów zawierających azbest jest złożenie wniosku wraz z kompletem załączników do urzędu gminy. Od 2012 r. z terenu gminy Perzów usunięto łącznie 312,13 Mg wyrobów azbestowych. Odsetek budynków w dalszym ciągu pokrytych eternitem jest przedstawiony poniżej.

Tabela 14: Odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo - cementowymi

Miejscowość	Odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo - cementowymi w stosunku do liczby gospodarstw danej miejscowości [%]
Brzezcie	13,16%
Domasłów	13,16%
Gęsia Górka	0,00%
Koza Wielka	7,89%
Ligota	0,00%
Ludwiczyn	0,00%
Miechów	10,53%
Perzów	7,89%
Słupia pod Bralinem	10,53%
Nieprosin	5,16%
Szczęcie	0,00%
Trębaczów	13,16%
Turkowy	10,53%
Zbuczyna	13,16%

Źródło: Urząd Gminy Perzów

Rysunek 11: Odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo - cementowymi

Źródło: opracowanie własne

Pokrywy dachowe zawierające eternit znajdują się najczęściej na budynkach i obiektach wybudowanych po roku 1960. W gminie Perzów w zależności od omawianego obszaru odsetek budynków pokrytych azbestem waha się od 0% w miejscowościach Gęsia Górka, Ligota, Ludwiczyn, Szczęście do 13,16% we wsiach: Brzeziny, Domasłów, Trębaczów, Złoty Stok. Usunięcie azbestu jest możliwe dopiero po złożeniu wniosku przez stronę zainteresowaną, dlatego samorząd gminny powinien prowadzić działania promocyjno – informacyjne w tym zakresie.

3.5. Analiza sfery przestrzenno – funkcjonalnej

Rozwój kapitału społecznego oraz pogłębianie więzi społecznych będzie ułatwione przy zapewnieniu odpowiedniej infrastruktury społecznej, w której mieszkańcy będą mogli się spotykać. Istotna jest również dostępność tych obiektów, zarówno pod względem przestrzennym (możliwość dojazdu), jak i technicznym (wprowadzenie podjazdów dla osób niepełnosprawnych). Zapewnienie miejsc dla sportu i rekreacji (terenów zielonych, boisk, parków) znacząco podnosi jakość życia mieszkańców, zapewniając szerokie możliwości spędzania wolnego czasu.

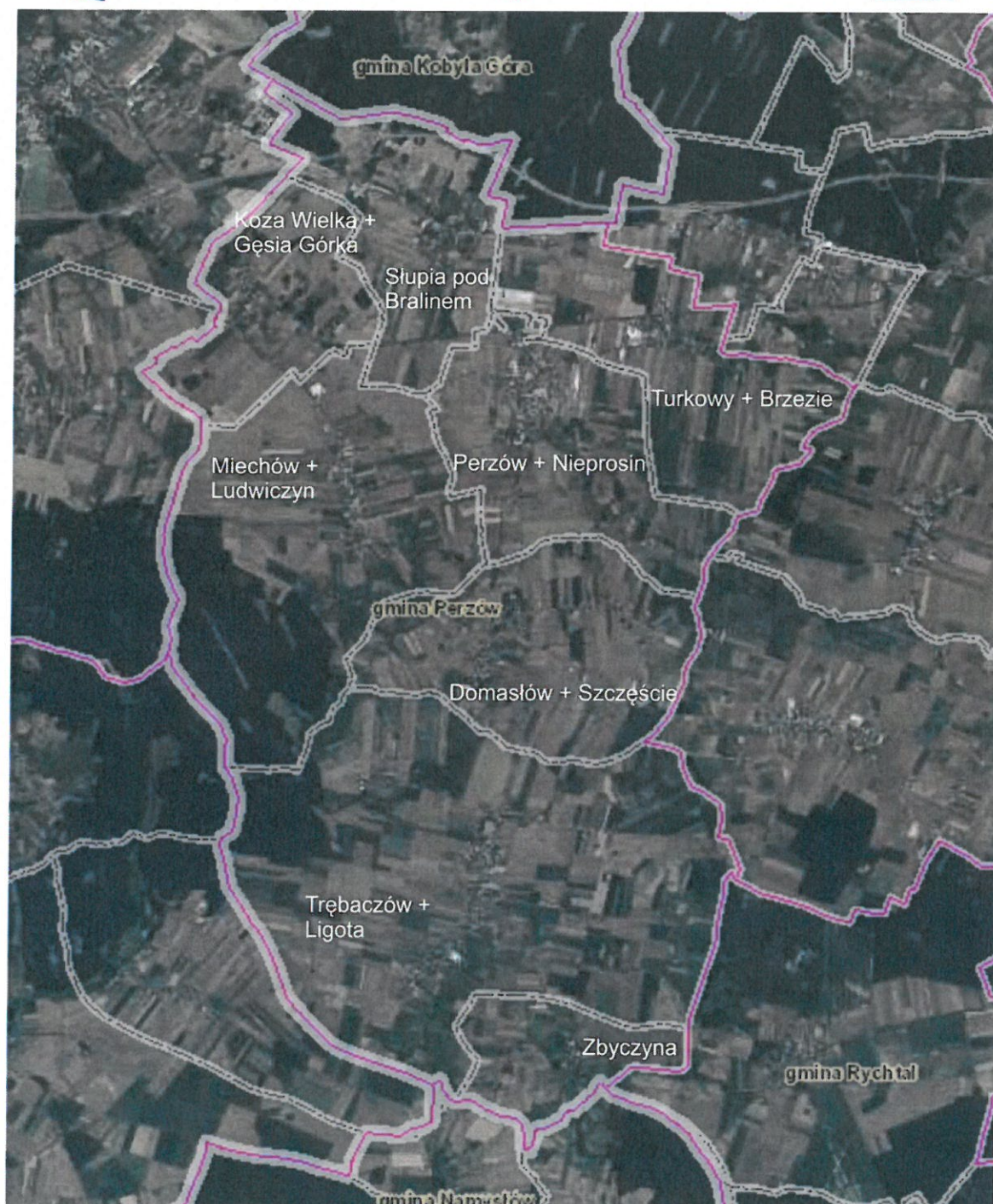
3.5.1. Struktura użytkowania gruntów

Gmina Perzów jest jednostką typowo rolniczą. Użytki rolne stanowią 86% powierzchni, z czego grunty orne zajmują 66% powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 285 ha (4%), z czego 9 ha (0,12%) zajmują tereny mieszkaniowe, a 11 ha (0,15%) tereny przemysłowe [GUS, 2014].

Tabela 15: Struktura użytkowania gruntów w gminie Perzów. Podział według obrębów geodezyjnych.

Jednostka (miejscowość)	Odsetek użytków rolnych w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek dróg w ogólnej powierzchni [%]
Domasłów + Szczęście	98,18%	0,21%	1,61%	2,62%
Koza Wielka + Gęsia Górka	97,16%	2,17%	0,67%	2,78%
Miechów + Ludwiczyn	68,74%	30,57%	0,69%	2,31%
Perzów + Nieprosin	95,92%	0,01%	4,07%	3,25%
Słupia pod Bralinem	85,77%	13,08%	1,15%	8,56%
Trębaczów + Ligota	92,35%	6,51%	1,14%	2,71%
Turkowsy + Brzezcie	95,32%	1,78%	2,90%	3,71%
Zbuczyna	98,08%	0,56%	1,36%	1,74%
GMINA	86%	10,00%	4,00%	3,00%

Źródło: Urząd Gminy Perzów

Rysunek 12: Struktura użytkowania gruntów w gminie Perzów

Źródło: geoportal.gov.pl

Struktura użytkowania gruntów wskazuje na wiodącą funkcję gminy jaką jest rolnictwo. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 14,67 ha. Słabe gleby nie pozwalają na specjalistyczną i wydajną uprawę, rośnie jednak tendencja hodowli bydła i trzody chlewnej.

Tabela 16: Liczba gospodarstw rolnych i średnia powierzchnia gospodarstwa

Jednostka (miejscowość)	Liczba gospodarstw rolnych	Średnia powierzchnia gospodarstwa
Domasłów + Szczęście	55	16,58 ha.
Koza Wielka + Gęsia Górka	46	9,83 ha
Miechów + Ludwiczyn	49	18,64 ha
Perzów + Nieprosin	90	11,30 ha
Słupia pod Bralinem	-	-
Trębaczów + Ligota	127	13,72 ha.
Turkowy + Brzezcie	11	14,40 ha, z czego jedno gospodarstwo ponad 100 ha
Zbyczyna	18	18,23 ha

Źródło: Plany Odnowy Miejscowości gminy Perzów

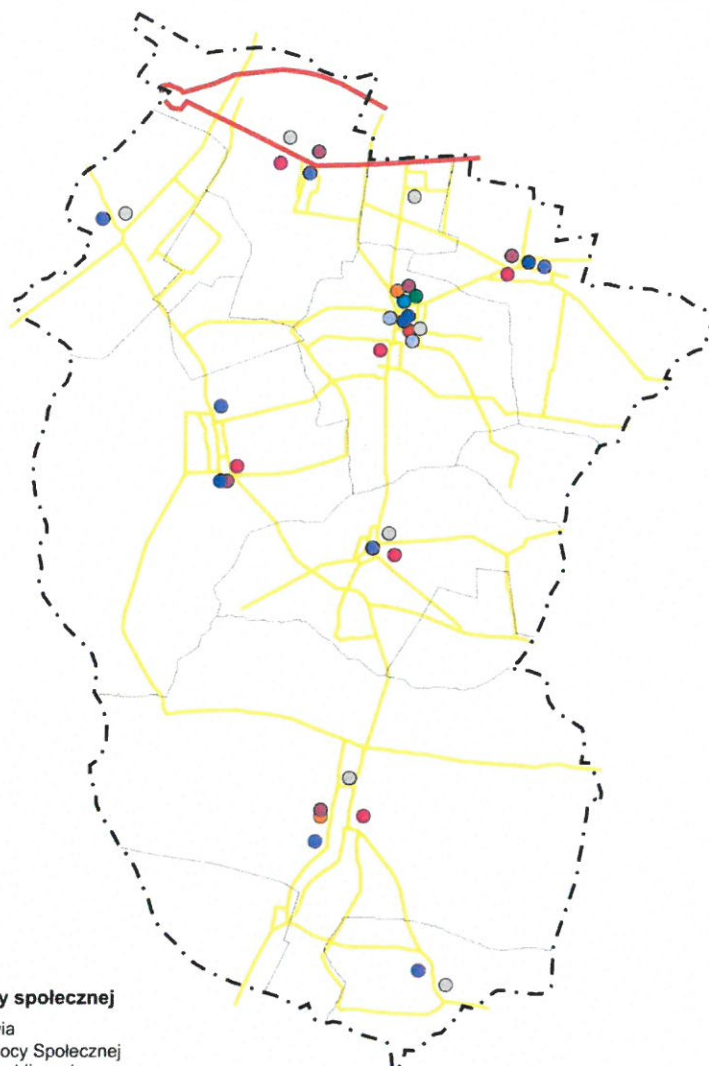
We wsiach występuje głównie zwarta zabudowa skupiona po obu stronach drogi, charakterystyczna dla miejscowości o typie ulicówki. Brak rozproszenia obiektów ułatwia mieszkańcom wsi sołeckich dostęp do lokalnej infrastruktury społecznej.

3.5.2. Infrastruktura społeczna

Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty zaspokajające potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. Należą do nich: szpitale, sanatoria, domy pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kulturalne i sportowe. Rozmieszczenie obiektów infrastruktury społecznej przedstawia rys. 10.

GMINA PERZÓW
Obiekty infrastruktury społecznej

- Ośrodek służby zdrowia
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Obiekty administracji publicznej
- Obiekty kulturalne: GOK, biblioteki
- Świetlica wiejska
- Ochotnicza straż pożarna
- Obiekty sportowo - rekreacyjne
- Szkolnictwo:
- Przedszkole
- Szkoła podstawowa
- Gimnazjum

Rysunek 13: Infrastruktura społeczna w gminie Perzów

Źródło: opracowanie własne

Obiekty infrastruktury społecznej skupione są w centrach miejscowości na terenach najgęściej zaludnionych, a przez to dostęp do nich z obszarów nieco bardziej oddalonych jest utrudniony. Często zgłaszanym przez mieszkańców problemem jest brak domu dziennego pobytu dla osób starszych.

Stan obiektów infrastruktury społecznej opisuje poniższa tabela.

Tabela 17: Obiekty infrastruktury społecznej wraz z opisem stanu technicznego

Miejscowość	Obiekty infrastruktury społecznej
Słupia pod Bralinem	1. Świetlica wiejska – budynek wymagający remontu wraz z wyposażeniem 2. Przedszkole – budynek w stanie dobrym wymagający jedynie bieżących remontów. 3. Plac zabaw przy przedszkolu – obiekt w stanie nie zagrażającym bezpieczeństwu. 4. OSP – prężna, lecz nie posiada samochodu bojowego.
Turkowskie	1. Świetlica wiejska – częściowo wyremontowana 2. OSP – budynek wymaga remontu i doposażenia. 3. Plac zabaw „Zaczarowany Ogród” 4. Punkt przedszkolny – budynek wymaga generalnego remontu.
Perzów	1. Zespół szkół (szkoła podstawowa + gimnazjum) – stan budynku dość dobry, konieczność ocieplenia (termomodernizacja) i wybudowania nowoczesnej Sali gimnastycznej 2. GOK (Dom Kultury) – budynek wymagający generalnego remontu wraz z terenem otaczającym 3. Przedszkole – budynek w dobrym stanie. 4. Ośrodek zdrowia – własność prywatna, w trakcie rozbudowy 5. OSP – budynek w dobrym stanie, wymaga nakładów na dokończenie prac remontowych 6. Boisko Orlik – stan dobry, nakłady finansowe jedynie na utrzymanie
Koza Wielka	1. Świetlica wiejska – budynek wymaga remontu. 2. Plac zabaw zadbane, wymagający jedynie nowych elementów wyposażenia. 3. Boisko sportowe wymagające modernizacji.
Miechów	1. Świetlica wiejska – budynek wymagający remontu wraz z wyposażeniem 2. OSP – w dobrym stanie
Domasłów	1. Świetlica wiejska – budynek wymagający drobnego remontu wraz z wyposażeniem. 2. OSP – prężna, 1 samochód wraz z garażem. 3. Boisko sportowe w trakcie modernizacji.
Trębaczów	1. Szkoła podstawowa – budynek wymagający doposażenia i remontu. 2. Przedszkole – budynek w dobrym stanie, wymagający jedynie bieżących remontów 3. Świetlica wiejska – budynek wymaga doposażenia w sprzęt 4. OSP – 2 samochody bojowe, wymaga doposażenia w sprzęt 5. Boisko sportowe LZS – wymaga modernizacji 6. Brak boiska sportowego przy szkole. 7. Hala sportowa w trakcie budowy.
Zbuczyna	1. Świetlica wiejska – wymaga bieżącego remontu i dostosowania do potrzeb mieszkańców sołectwa 2. Boisko sportowe wymagające gruntownej modernizacji.

Źródło: Urząd Gminy Perzów

Budynki użyteczności publicznej na ogół są w dobrym stanie, niektóre wymagają jedynie drobnego remontu czy doposażenia. W najgorszym stanie są boiska sportowe – wszystkie wymagają gruntownej modernizacji. Na terenach mniejszych miejscowości: Gęsia Górka, Brzeziny, Nieprosino, Szczęście, Ludwiczyn, Ligota nie ma zlokalizowanych żadnych obiektów publicznych. Mieszkańcy tych jednostek zmuszeni są korzystać z infrastruktury

społecznej w większych jednostkach, do których mogą się dostać drogami powiatowymi i gminnymi oraz komunikacją publiczną, którą zapewnia przedsiębiorstwo PKS.

3.5.3. Komunikacja

Dojazd do jednostek gminnych i spoza gminy zapewnia sieć drogowa składająca się z:

- Drogi krajowej nr 8 i drogi ekspresowej S8,
- Rozbudowanego układu dróg powiatowych:

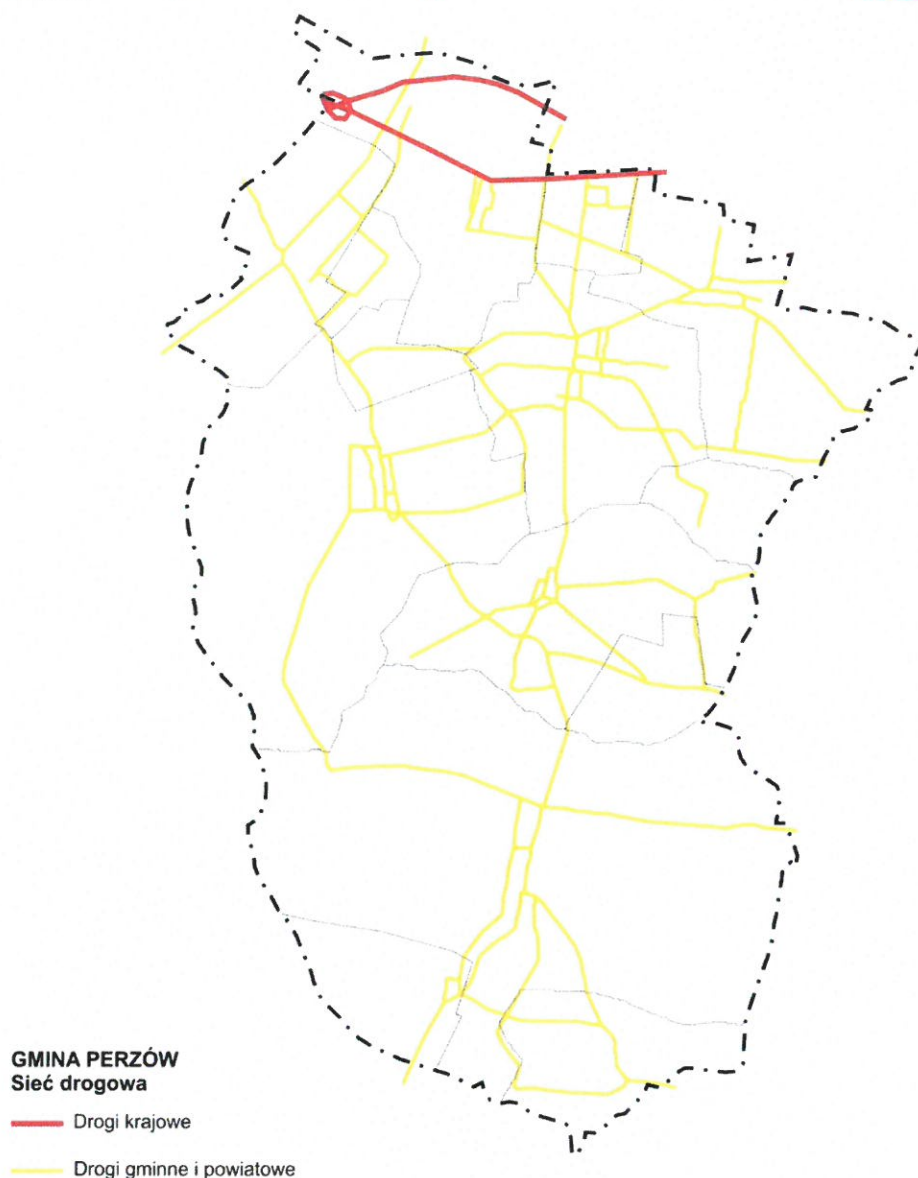
Tabela 18: Drogi powiatowe w gminie Perzów

Nr drogi	Przebieg
5716P	Słupia pod Bralinem – granica województwa
5681P	Stradomia Wierzchnia – Grębanin
5679P	Syców – Domasłów
5680P	Domasłów – Mroczeń
5683P	Trębaczów – Drożki
5581P	Granica powiatu kępińskiego – droga krajowa nr 8

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Perzów

- Dróg gminnych i wewnętrznych stanowiących powiązania pomiędzy poszczególnymi miejscowościami na terenie gminy oraz drogami powiatowymi prowadzącymi do innych miast.

Do najbardziej uczęszczanych odcinków należą drogi powiatowe nr: 5581P (Słupia pod Bralinem – Ligota), 5681P (Ludwiczyn – Turkowy), 5716P (Kozia Wielka – Miechów), 5683P (Trębaczów – Zbyczyna), 5679P (Domasłów – Szczęście) oraz drogi gminne nr: G866598 (Wygoda Turkowska – Turkowy), G866558 (Brzezina – Perzów) oraz G866791 (Trębaczów – Zbyczyna).

Rysunek 14: Sieć drogowa w gminie Perzów

Źródło: opracowanie własne

Zagęszczenie ciągów komunikacyjnych zapewnia dobrą dostępność do terenów zurbanizowanych, co zwiększa atrakcyjność gospodarczą gminy. Zakłada się dalszy rozwój istniejącego układu drogowego w oparciu o drogę ekspresową S8, z węzłem Syców Wschód.

W ramach istniejącego siatki drogowej w celu poprawy płynności ruchu oraz zwiększenia bezpieczeństwa przewiduje się przebudowę i modernizację dróg zgodnie z założeniami:

- droga krajowa nr 8 - klasa GP – po wybudowaniu drogi ekspresowej S8 dopuszcza się zmianę klasy na niższą,
- drogi powiatowe - klasa Z oraz klasa L,
- drogi gminne – klasa L lub D,
- budowa sieci dróg dojazdowych wewnątrz nowo wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej,
- przebudowa skrzyżowań w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa,
- budowa ścieżek rowerowych.

Liczba i jakość dróg jest istotna z punktu widzenia mieszkańców oraz inwestorów. Ich dobry stan i duże zagęszczenie ułatwia przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami, a odpowiednie wyposażenie w infrastrukturę drogową zapewnia bezpieczeństwo osobom pieszym.

W gminie Perzów stan dróg jest następujący:

Tabela 19: Stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej

Miejscowość	Stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej
Słupia pod Bralinem	- dobry stan dróg - mała liczba chodników i ścieżek rowerowych
Turkowsy	- nieutwardzony szlak rowerowy Turkowsy – Perzów - utwardzone drogi, część z nich wymaga remontu - oświetlenie uliczne tylko w części wsi
Perzów	- zły stan dróg powiatowych - chodniki występują przy głównych drogach i w okolicy szkół - oświetlenie w całej miejscowości za wyjątkiem nowo powstałych osiedli domków jednorodzinnych
Koza Wielka	- dobry stan dróg - oświetlenie występuje na większości obszaru
Miechów	- dobry stan dróg - oświetlenie występuje na większości obszaru
Domasłów	- dobry stan dróg - oświetlenie występuje na większości obszaru
Trębaczów	- bardzo zły stan dróg - oświetlenie występuje w całej miejscowości
Zbuczyna	- dobry stan dróg - oświetlenie występuje na większości obszaru
Brzezie	- brak chodnika przy drodze krajowej i w innych częściach miejscowości - brak ścieżek rowerowych i pieszych - dobry stan dróg

Źródło: Plany Odnowy Miejscowości w gminie Perzów

Stan dróg w gminie jest na ogół dobry, remontu i modernizacji wymagają drogi zlokalizowane w obrębach miejscowości Perzów i Trębaczów. Istotnym problemem jest brak ścieżek rowerowych i chodników na większości obszaru oraz tylko częściowe oświetlenie miejscowości.

Innym problemem jest brak komunikacji gminnej. Komunikacja pomiędzy poszczególnymi miejscowościami i ośrodkami spoza gminy zapewniona jest przez przedsiębiorstwo komunikacyjne PKS, które obsługuje miejscowości: Domasłów, Perzów, Trębaczów, Turkowy, Koza Wielka, Miechów, Zbuczyna.

PKS kursuje w kierunkach:

Tabela 20: Kierunki kursowania komunikacji publicznej

Miejscowość początkowa	Miejscowość końcowa
Domasłów	- Kępno - Syców - Trębaczów - Zbuczyna
Perzów	- Kępno - Syców - Trębaczów
Trębaczów	- Kępno - Syców - Zbuczyna
Turkowy	- Kępno - Syców - Trębaczów
Koza Wielka	- Kępno - Syców
Miechów	- Kępno - Syców - Trębaczów
Zbuczyna	- Kępno - Syców
Słupia pod Bralinem	- Kępno - Wieluń - Wieruszów

Transport publiczny jest utrudniony w miejscowości Brzezie (najbliższy przystanek autobusowy znajduje się w miejscowości Słupia pod Bralinem oddalonej o ok. 1km), Szczęście, Nieproszów, Gęsia Górka oraz na terenach odsuniętych od głównych zabudowań, gdzie znajdują się przystanki autobusowe.

3.6. Podsumowanie diagnozy

Problemy pojawiające się na terenie gminy i powodujące zjawiska kryzysowe zostały przedstawione w formie tabeli.

Tabela 21: Określenie problemów pojawiających się w gminie Perzów

Sfera	Problemy
Spoleczna	- spadająca liczba ludności - utrzymujący się ujemny przyrost naturalny - emigracja ludności do innych ośrodków - starzenie się społeczeństwa, spadek liczby osób młodych - mała liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych - duży udział osób długotrwale bezrobotnych (45% wszystkich bezrobotnych) - wzrastająca liczba osób korzystająca ze wsparcia GOPS - wzrost wydatków na pomoc społeczną - wzrastająca liczba rodzin bezradnych w sprawach wychowawczych i zajmowaniu się gospodarstwem domowym - niewielka liczba mieszkań socjalnych powodujący konieczność kierowania rodzin do placówek dla bezdomnych oraz wydłużająca czas oczekiwania na przydział do lokalu socjalnego - niski poziom edukacji na poziomie gimnazjum - spadek zainteresowania działalnością kulturalną - słabo zintegrowana społeczność lokalna

Gospodarcza	- niski poziom przedsiębiorczości w porównaniu do powiatu kępińskiego (mniejsze wartości wskaźników)
Techniczna	- mała liczba mieszkań socjalnych - brak sieci gazowej - konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej
Przestrzenno - funkcjonalna	- brak komunikacji gminnej - transport publiczny (PKS) nie obsługujący wszystkich miejscowości - konieczność dojazdu własnym środkiem transportu
Środowiskowa	- brak wykorzystania OZE - zmiany morfologii terenu spowodowane niekoncesjonowanym wydobywaniem kruszywa w Trębaczowie i Domasławie - brak zainteresowania usuwaniem azbestu ze strony właścicieli budynków - duża liczba zbiorników bezodpływowych w północnej części gminy

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy można wyznaczyć potrzeby podjęcia działań obejmujących teren całej gminy, których realizacja wspomogłaby wyprowadzanie wyznaczonych obszarów zdegradowanych i terenów rewitalizacji ze stanu kryzysowego:

1. W sferze społecznej:

- działania ukierunkowane na zmniejszenie bezrobocia w miejscowościach Trębaczów, Miechów, Turkowy oraz pomoc w podjęciu zatrudnienia przez osoby długotrwale bezrobotne i bezrobotne kobiety,
- działania ukierunkowane na zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej, szczególnie w miejscowościach Trębaczów, Ludwiczyn, Perzów, Miechowo, Domasłów,
- działania ukierunkowane na zwiększenie kapitału społecznego i integrację mieszkańców.

2. W sferze gospodarczej:

- działania ukierunkowane na zwiększenie poziomu przedsiębiorczości i liczby podmiotów gospodarczych.

3. W sferze technicznej:

- zwiększenie standardu mieszkań, ich wyposażenia w instalacje sanitarne oraz zwiększenie liczby mieszkań socjalnych,
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej szczególnie w północnej części gminy,
- wprowadzenie sieci gazowej w całej gminie.

4. W sferze przestrzenno – funkcjonalnej:

- działania ukierunkowane na poprawę dostępności do ośrodków użyteczności publicznej oraz wyposażenie ich w elementy ułatwiające dostęp dla osób niepełnosprawnych,
- rozbudowa infrastruktury okołodrogowej oraz poprawa stanu dróg w miejscowościach Perzów, Trębaczów, Turkowy.

5. W sferze środowiskowej:

- zmniejszenie zagrożenia zanieczyszczenia wód, gleb i atmosfery poprzez ograniczenie potencjalnych źródeł zanieczyszczeń: zmniejszenie liczby zbiorników bezodpływowych, rozwój kanalizacji oraz zmniejszenie emisji powierzchniowej przez rozwój sieci gazowej i termomodernizację budynków,
- działania ukierunkowane na wzrost pozyskiwania energii za pomocą systemów źródeł odnawialnych,
- działania ukierunkowane na zachęcenie właścicieli budynków do usuwania elementów konstrukcyjnych zawierających azbest.

4. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i terenów rewitalizacji

Wyznaczenia obszarów zdegradowanych dokonano na podstawie określenia wartości wskaźników dla obrębów miejscowości znajdujących się w granicach administracyjnych gminy Perzów. Jako mierniki wybrano:

1. Do sfery społecznej: udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym, udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych, liczba dzieci

w wieku do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego, liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej,

2. Do sfery gospodarczej: liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1.000 osób,

3. Do sfery środowiskowej: odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw (dla porównania dodano rozmieszczenie przestrzenne sieci kanalizacyjnej), odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo – cementowymi.

Powyższe mierniki zestawiono w formie tabelarycznej i graficznej. Mierniki dotyczące sfery społecznej i gospodarczej zestawiono razem, gdyż mimo że liczba podmiotów gospodarczych nie jest wskaźnikiem negatywnym to bezpośrednio wpływa na liczbę osób bezrobotnych i pośrednio na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

W tabelach kolorem żółtym zaznaczono obręby miejscowości, które wyróżniają się pod względem wysokości negatywnego wskaźnika (dla miernika sfery gospodarczej jest to mała liczba podmiotów gospodarczych). Wartości graniczne wskaźników, określające czy dana wartość się wyróżnia są następujące:

1. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób - wskaźnik przyjmuje wartość poniżej 54,9,
2. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – powyżej 0,38%,
3. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym – powyżej 0,42%,
4. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych – powyżej 50%,
5. Liczba dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego – powyżej 60 osób,
6. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej – powyżej 60 osób,
7. Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw – powyżej 8,00%,
8. Odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo – cementowymi – powyżej 10,5%.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

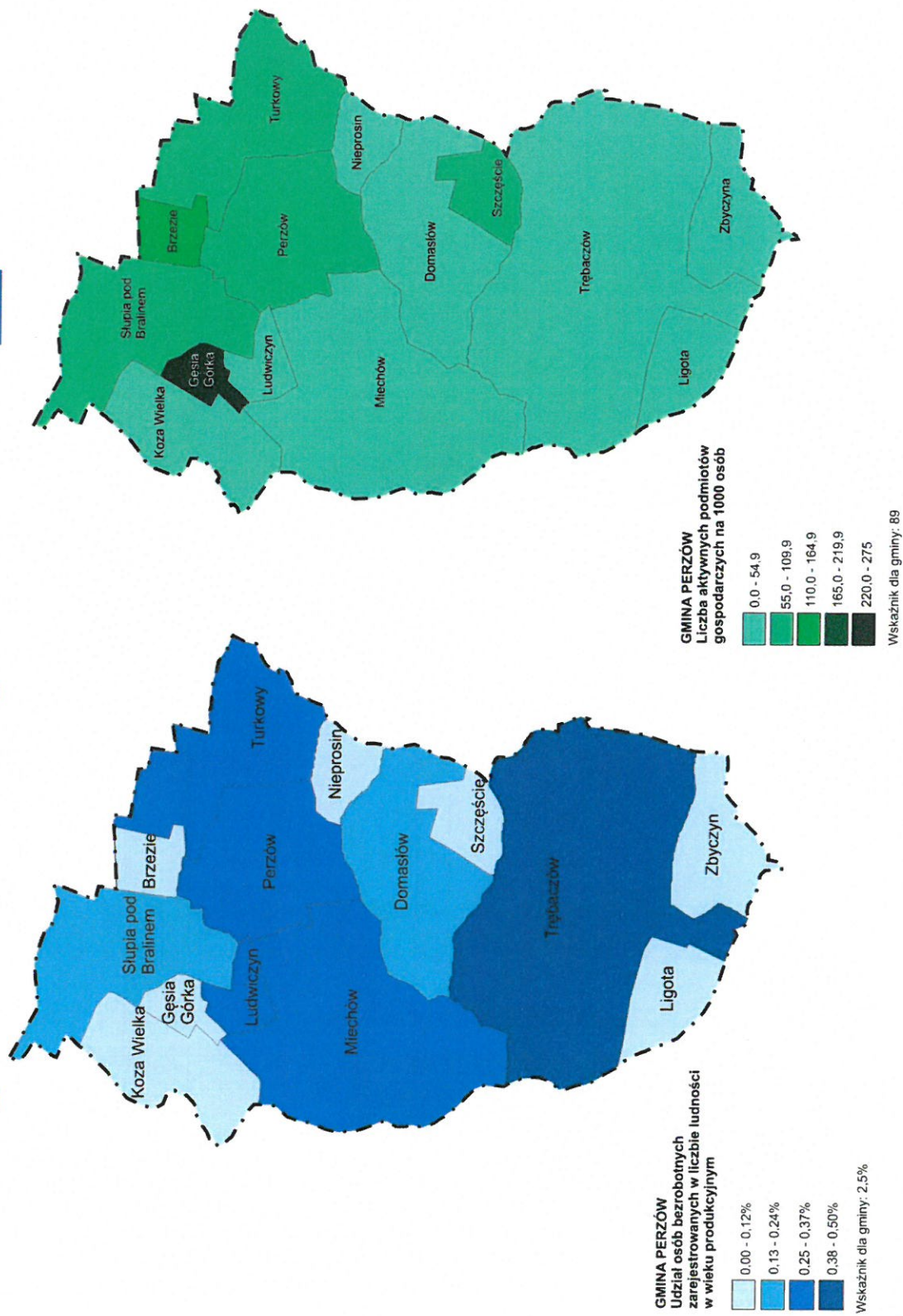
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

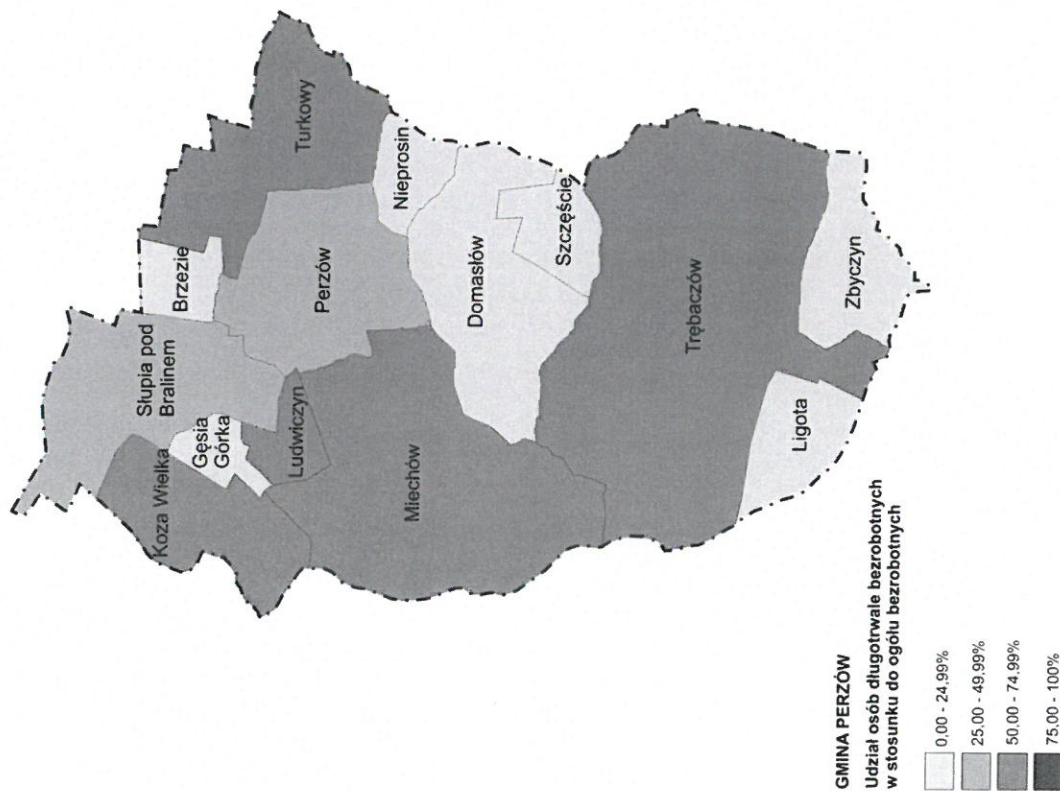

Jednostka (miejscowość)	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
Brzezie	137,3	0,00%	0,00%	0%	2	0
Domasłów	28,8	0,20%	0,36%	20%	26	40
Gęsia Górka	222,2	0,00%	0,00%	0%	0	1
Koza Wielka	38,9	0,08%	0,18%	50%	24	17
Ligota	19,2	0,00%	0,00%	0%	5	5
Ludwiczyn	30,8	0,29%	0,27%	71%	35	45
Miechów	36,0	0,37%	0,54%	56%	22	51
Nieprosin	34,5	0,00%	0,00%	0%	1	0
Perzów	108,6	0,37%	0,45%	44%	50	58
Słupia pod Bralinem	96,4	0,16%	0,27%	25%	27	19
Szczeście	69,0	0,00%	0,00%	0%	10	7
Trębaczów	46,4	0,45%	0,45%	73%	70	69
Turkowy	56,5	0,29%	0,54%	71%	23	29
Zbuczyna	15,3	0,04%	0,09%	0%	20	8
GMINA	89	2,50%	3,00%	45,00%	315	349

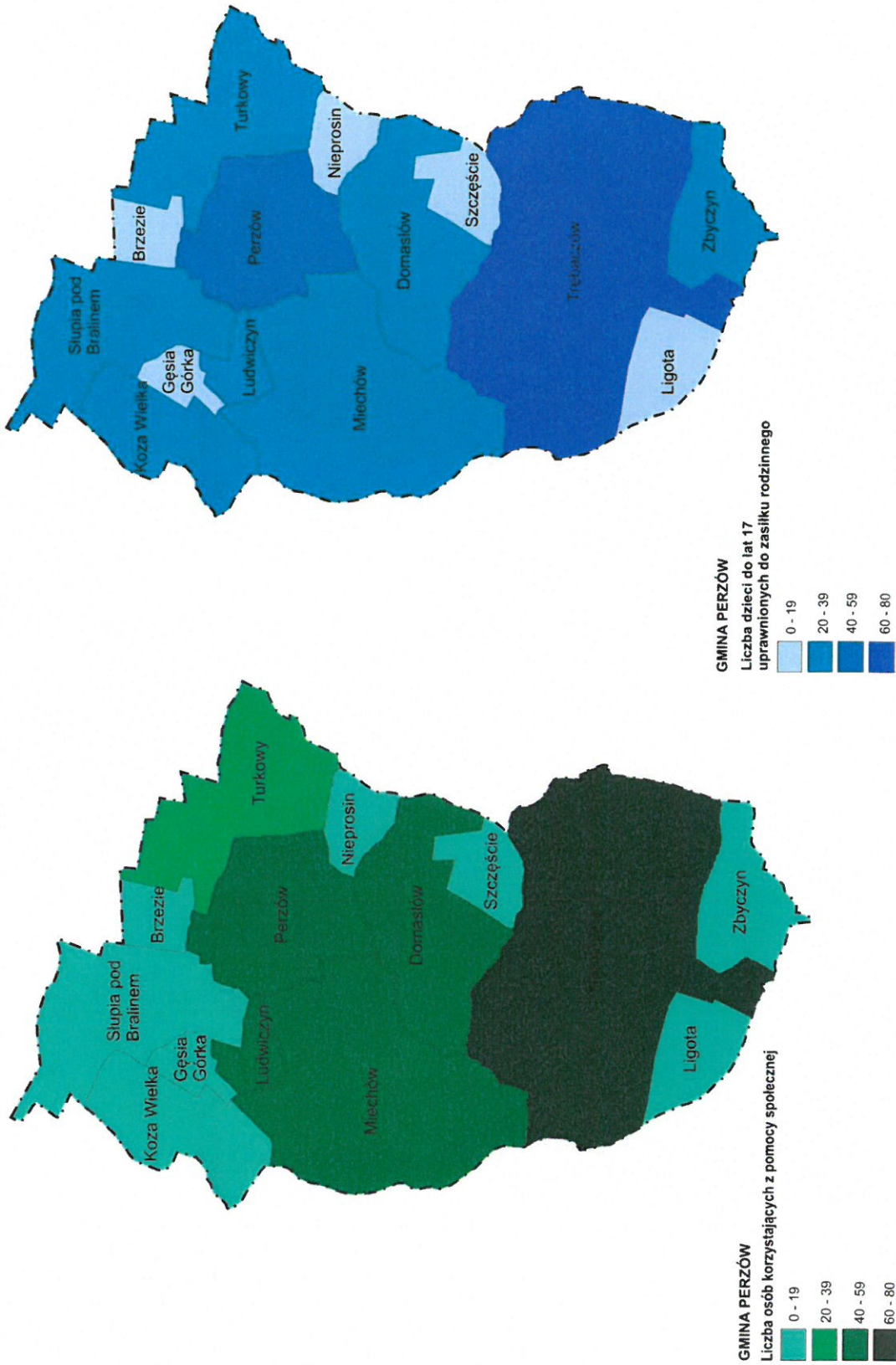
Tabela 22: Tabełaryczne zestawienie wskaźników opisujących sferę społeczno – gospodarczą. Źródło: Urząd Gminy Perzów

Rysunek 15: Zestawienie sfery społecznej i gospodarczej cz.1. Źródło: opracowanie własne

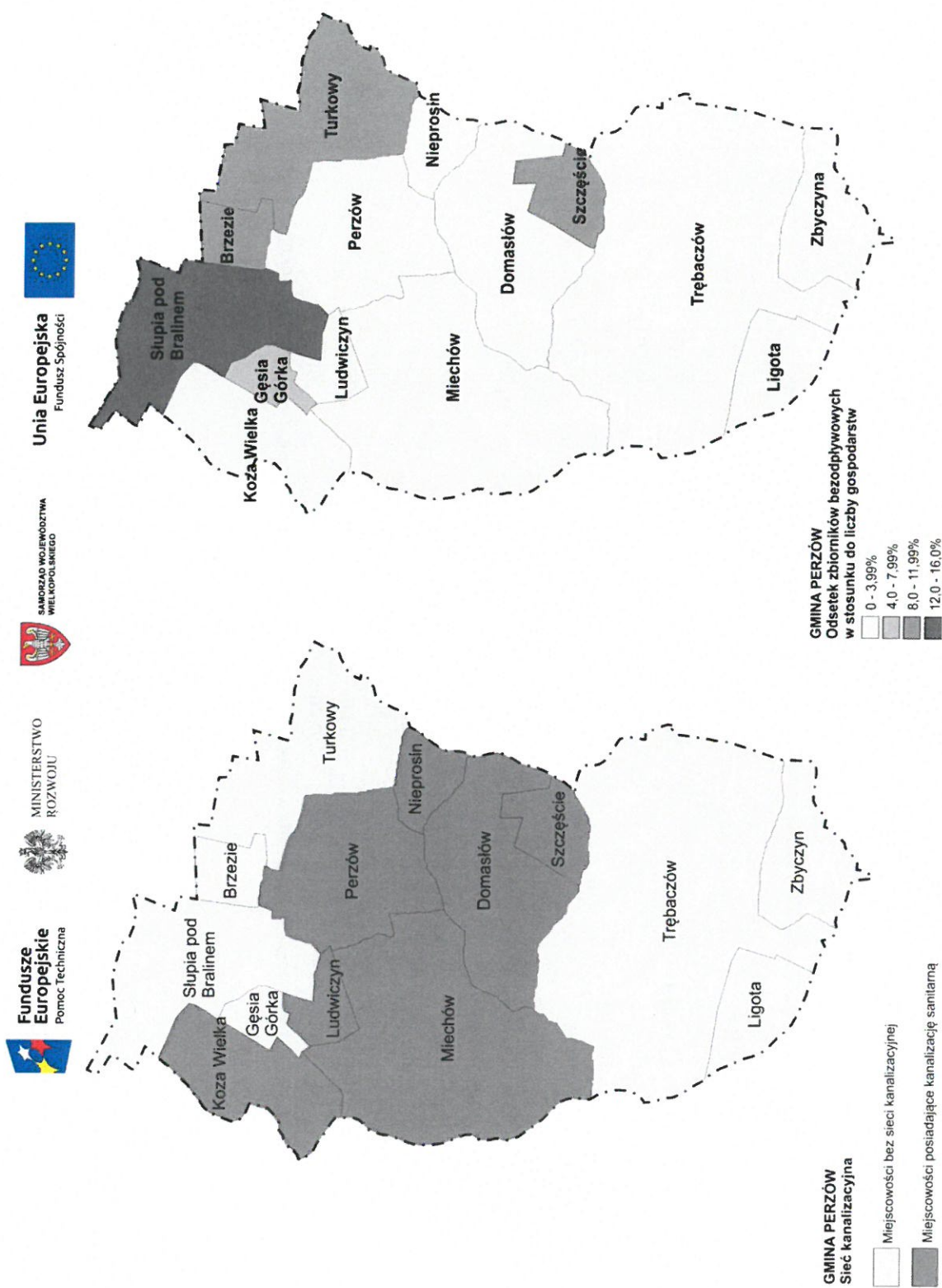
Rysunek 16: Zestawienie sfery społecznej i gospodarczej cz.2. Źródło: opracowanie własne

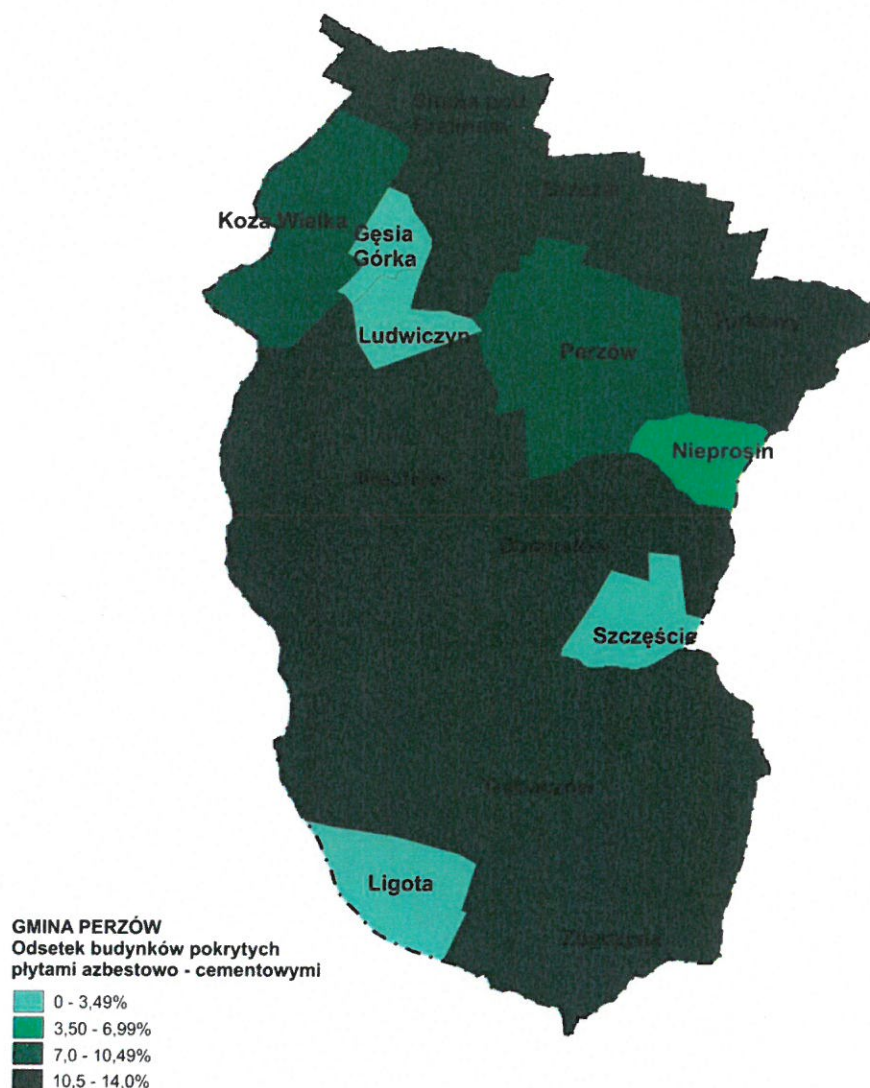
Rysunek 17: Zestawienie sfery społecznej i gospodarczej cz.3. Źródło: opracowanie własne

Miejscowość	Odsetek zdeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw [%]	Odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo - cementowymi [%]
Brzezie	10,00%	13,16%
Domasłów	0,97%	13,16%
Gęsia Górka	7,60%	0,00%
Koza Wielka	0,00%	7,89%
Ligota	0,00%	0,00%
Ludwiczyn	0,00%	0,00%
Miechów	0,00%	10,53%
Perzów	2,30%	7,89%
Słupia pod Bralinem	15,00%	10,53%
Nieprosin	1,20%	5,16%
Szczęście	9,00%	0,00%
Trębaczów	0,94%	13,16%
Turkowy	8,70%	10,53%
Zbuczyna	0,00%	13,16%
GMINA	47,00%	7,51%

Tabela 23: Tabełaryczne zestawienie wskaźników opisujących sferę techniczną. Źródło: Urząd Gminy Perzów

Rysunek 18: Zestawienie wskaźników opisujących sferę środowiskową cz.1. Źródło: opracowanie własne

Rysunek 19: Zestawienie wskaźników opisujących sferę środowiskową cz.2. Źródło: opracowanie własne

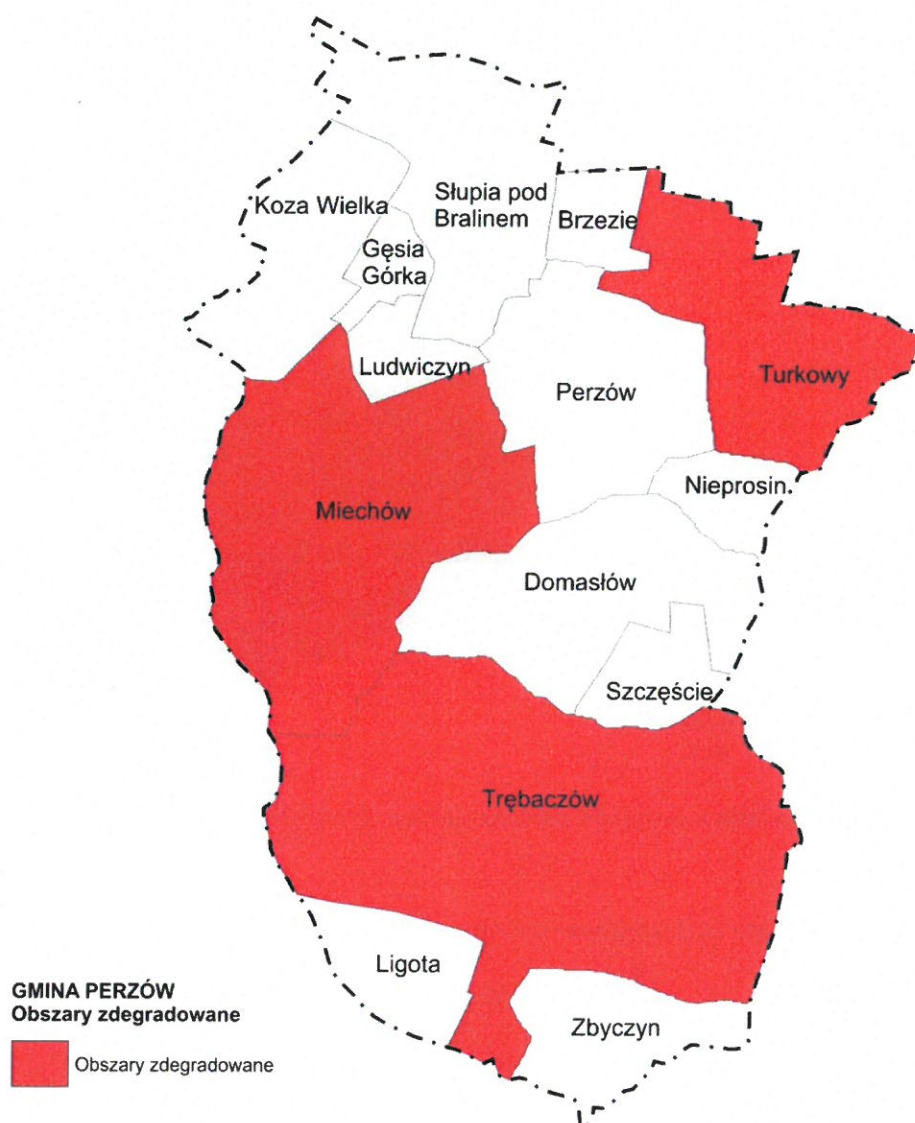
Tabela 24: Liczba wskaźników negatywnych o najwyższych wartościach

Miejscowość	Sfera społeczno - gospodarcza	Sfera środowiskowa	Suma
Brzezie	0	2	2
Domasłów	1	1	2
Gęsia Górka	0	0	0
Koza Wielka	2	0	2
Ligota	1	0	1
Ludwiczyn	2	0	2
Miechów	3	1	4
Nieprosin	1	0	1
Perzów	1	0	1
Słupia pod Bralinem	0	2	2
Szczęście	0	1	1

Trębaczów	6	1	7
Turkowsy	2	2	4
Zbuczyn	1	1	2

Źródło: opracowanie własne

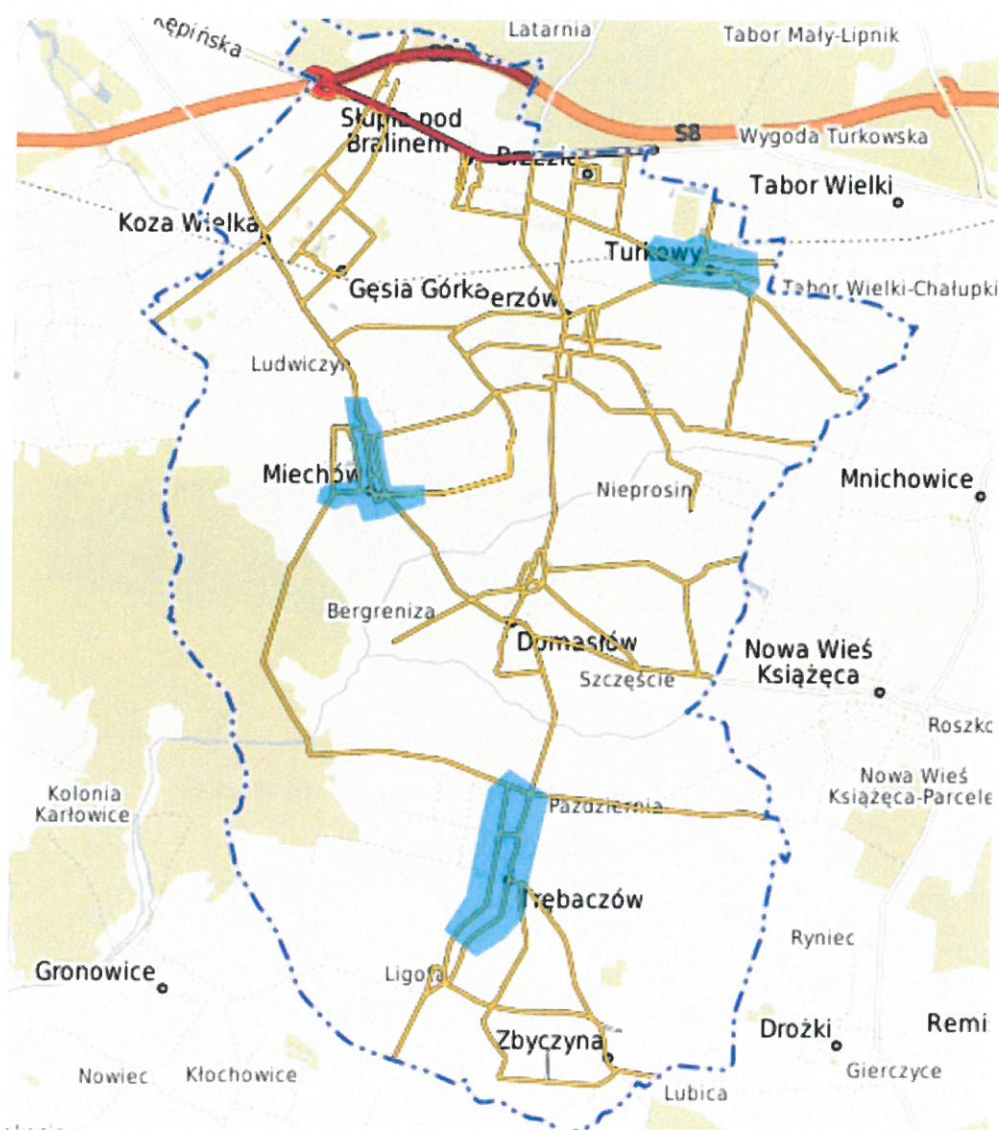
Z przeprowadzonej analizy wynika, że najczęściej zjawisk negatywnych występuje w obrębach geodezyjnych miejscowości Miechów, Turkowsy i Trębaczów. Na podstawie przeprowadzonej analizy uznaje się te jednostki za obszary zdegradowane.

Rysunek 20: Obszary zdegradowane w gminie Perzów

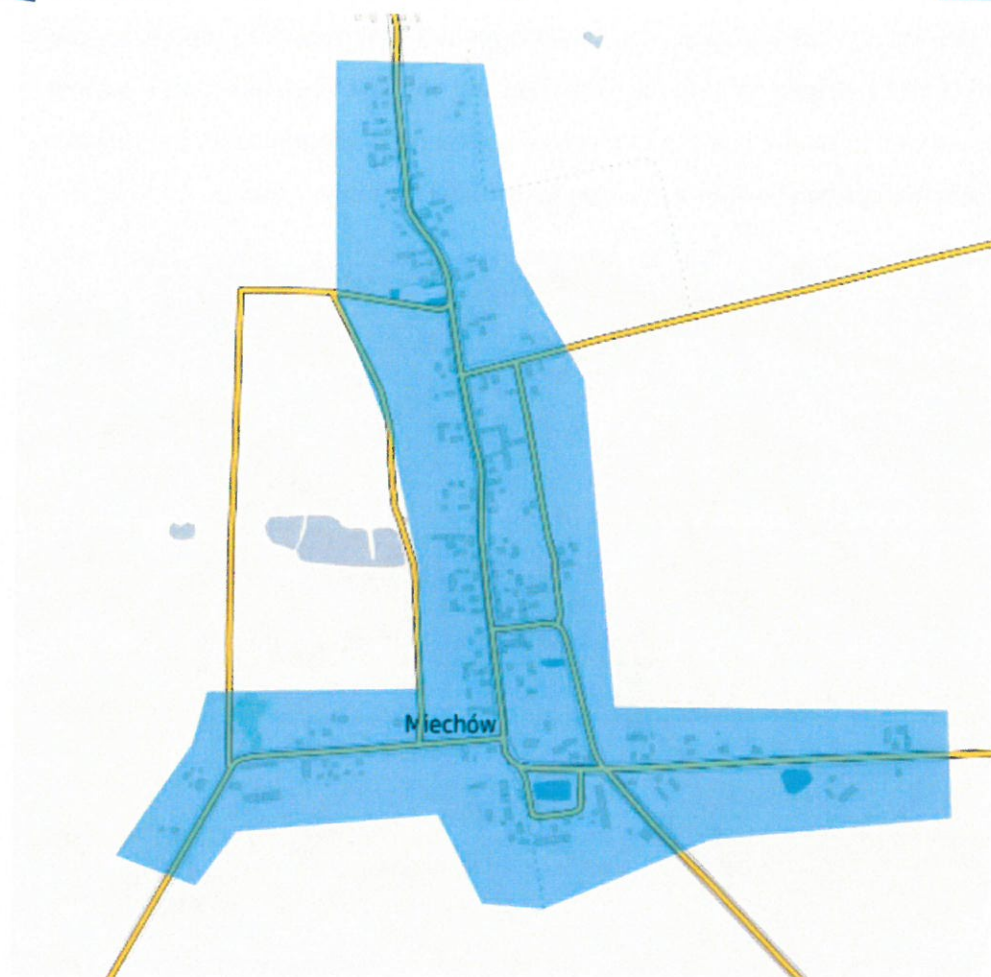
Źródło: opracowanie własne

Jako tereny rewitalizacji wyznaczono centra miejscowości obrębów geodezyjnych ponieważ są to najgęściej zaludnione i zabudowane obszary. Pozostała powierzchnia obszarów zdegradowanych to użytki rolne, na których nie występują zabudowania i w związku z tym nie ma potrzeby przeprowadzania na ich terenie działań rewitalizacyjnych.

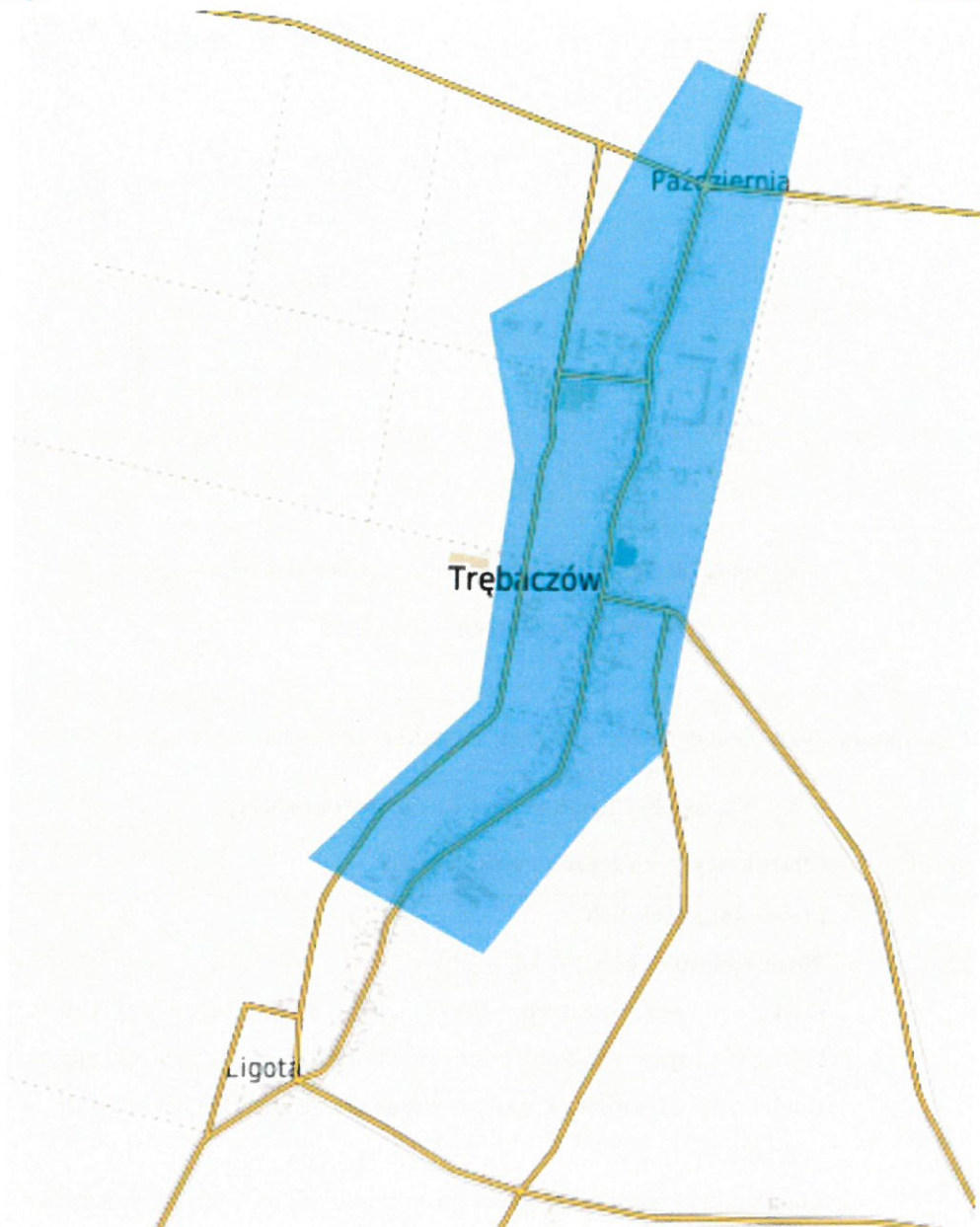
Rysunek 21: Tereny rewitalizacji w przestrzeni gminy Perzów

Źródło: <http://perzow.e-map.net>

Rysunek 22: Teren rewitalizacji w miejscowości Miechów

Źródło: <http://perzow.e-mapa.net>

Rysunek 23: Teren rewitalizacji w miejscowości Trębaczów

Źródło: <http://perzow.e-mapa.net>

Rysunek 24: Teren rewitalizacji w miejscowości Turkowy

Źródło: <http://perzow.e-mapa.net>

Charakterystyka obszarów rewitalizacji została przedstawiona w tabeli.

Tabela 25: Charakterystyka terenów rewitalizacji

Miejscowość	Charakterystyka terenu rewitalizacji
Miechów	Liczba ludności: 538 Powierzchnia: ok. 61,07 ha Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym: 0,37% Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym: 0,54% Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych: 56% Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1.000 mieszkańców: 36,0 Liczba dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego: 22 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej: 51 Odsetek zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw domowych: 0,00% Odsetek budynków pokrytych wyrobami azbestowo – cementowymi: 10,53% Główne problemy: problemy charakterystyczne dla środowisk popegeerowskich, zły stan świetlicy wiejskiej (wymaga remontu, zwłaszcza elewacja zewnętrzna), konieczność wyposażenia jednostki OSP w samochód, bieda, niski poziom wykształcenia, społeczność lokalna nie jest ze sobą zintegrowana (podział na mieszkańców bloków i mieszkańców wsi), brak u

	mieszkańców nawyku segregacji odpadów, brak chodników i ścieżek rowerowych, oświetlenie poprowadzone tylko w części wsi, zły stan nawierzchni dróg powiatowych, brak zagospodarowania zbiornika wodnego w centrum wsi. Opis miejscowości: miejscowość ma charakter typowo rolniczy więc zdecydowana większość osób czynnych zawodowo zatrudnionych jest w rolnictwie. Oprócz tego na terenie Miechowa funkcjonuje kilka większych firm zapewniających ok. 80 miejsc pracy. Wobec spadającej opłacalności produkcji rolniczej istnieje konieczność poszukiwania przez mieszkańców alternatywnych form zatrudnienia. Szansą na rozwój miejscowości jest rozwój małej przedsiębiorczości. Potrzebne działania: podniesienie standardu życia mieszkańców oraz atrakcyjności kulturalnej i społecznej, stworzenie przestrzeni publicznych, w których mieszkańcy mogliby się spotykać, stworzenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (w tym budowa obiektów sportowych), tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia, budowa chodników i oświetlenia w celu poprawy bezpieczeństwa.
Trębaczów	Liczba ludności: 632 Powierzchnia: ok. 96,88 ha Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym: 0,45% Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym: 0,45% Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych: 73% Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1.000 mieszkańców: 46,4 Liczba dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego: 70 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej: 69 Odsetek zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw domowych: 0,44% Odsetek budynków pokrytych wyrobami azbestowo – cementowymi: 13,16% Główne problemy: potrzeba modernizacji boiska sportowego i cmentarza ewangelickiego, doposażenia świetlicy wiejskiej i OSP w sprzęt, słabo zintegrowana społeczność lokalna, brak oferty spędzenia wolnego czasu, mała liczba przedsiębiorstw i zakładów pracy, zły stan techniczny dróg, brak podłączenia do sieci kanalizacyjnej, nieregulowana gospodarka ściekowa,

	niewystarczająca liczba połączeń komunikacji publicznej z najbliższą większą miejscowością (Kępem), brak chodników i ścieżek rowerowych Opis miejscowości: Miejscowość ma charakter typowo rolniczy – ze 127 gospodarstw rolnych 15 gospodarstw stanowi jedyne miejsce utrzymania się i pracy. Istnieje kilka podmiotów gospodarczych zatrudniających ok. 60 osób, działających głównie w sferze handlu i usług. Wobec spadającej opłacalności produkcji rolniczej istnieje konieczność poszukiwania przez mieszkańców alternatywnych form zatrudnienia. Szansą na rozwój miejscowości jest rozwój małej przedsiębiorczości. Potrzebne działania: podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez modernizację i remont ośrodków kulturalnych i rekreacyjno – sportowych, uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej, zwiększenie bezpieczeństwa poprzez budowę infrastruktury okołodrogowej i remont dróg, integracja lokalnej społeczności, tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia,
Turkowy	Liczba ludności: 274 Powierzchnia: ok. 46,46 ha Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym: 0,29% Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym: 0,54% Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych: 71% Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1.000 mieszkańców: 56,5 Liczba dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego: 23 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej: 29 Odsetek zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw domowych: 8,70% Odsetek budynków pokrytych wyrobami azbestowo – cementowymi: 10,53% Główne problemy: brak kanalizacji, brak obiektów sportowych, niewystarczająca ilość miejsc rekreacji, starzenie się mieszkańców, występowanie pustostanów, brak oświetlenia w części wsi, część ulic pozbawiona chodnika, część dróg wymagająca remontu, niewykorzystywana linia kolejowa, niewystarczające wyposażenie świetlicy wiejskiej, niska frekwencja mieszkańców w wydarzeniach lokalnych, niska prędkość Internetu, występowanie dzikich wysypisk śmieci.

	Opis miejscowości: miejscowość o charakterze rolniczym, która głównie składa się z małych gospodarstw rolnych oraz jednego ponad 100 ha gospodarstwa. Funkcjonuje kilka zakładów pracy zajmujących się głównie stolarstwem. Na terenie miejscowości działa OSP, Koło Gospodyń Wiejskich oraz Stowarzyszenie COOL – TUR. Potrzebne działania: pogłębienie poczucia tożsamości wsi i wartości życia wiejskiego, podniesienie jakości życia poprzez zapewnienie miejsc rekreacji i wypoczynku, zapewnienie możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu, uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej, wsparcie i aktywizacja osób starszych.
--	---

Źródło: opracowanie własne, Plany Odnowy Miejscowości Miechów, Trębaczów, Turkowy

Po określeniu sytuacji społeczno – gospodarczej na obszarze gminy i terenach rewitalizacji oraz występujących na nich zjawisk kryzysowych i potrzebnych działań można określić wizję gminy po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz cele programu, które doprowadzą do jej urzeczywistnienia.

5. Wizja gminy i cele programu rewitalizacji

Wizja miejscowości Miechów, Trębaczów, Turkowy po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych:

Przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych na terenie miejscowości Miechów, Turkowy, Trębaczów pozwoliło na zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnych w zakresie bezpieczeństwa, możliwości spędzania wolnego czasu, zatrudnienia i włączenia społecznego. Dzięki realizacji projektów rewitalizacyjnych powstały atrakcyjne przestrzenie publiczne wyposażone w nowoczesny sprzęt sportowo – rekreacyjny, umożliwiające aktywne spędzanie czasu wolnego. Obiekty użyteczności publicznej zostały wyremontowane, zmodernizowane i wyposażone w odpowiedni sprzęt, co zachęciło mieszkańców do korzystania z nich i integracji. Budynki te pełnią również funkcje edukacyjno – szkoleniowe. W wyniku przeprowadzonych szkoleń mających na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i wiedzy mieszkańców oraz działań aktywizujących osoby nie mogące znaleźć przez dłuższy okres pracy zmniejszono poziom bezrobocia i liczbę osób korzystających ze wsparcia GOPS.

Realizacja działań w ramach sfery technicznej pozwoliła na podłączenie Trębaczowa i Turkowa do sieci kanalizacyjnej oraz remont dróg i budowę chodników wraz z oświetleniem. W wyniku tych działań wzrosło poczucie bezpieczeństwa i zmniejszyła się liczba wypadków drogowych.

Rozwój miejscowości w sferach technicznej i społecznej zwrócił na Miechów, Trębaczów i Turkowy uwagę nowych inwestorów, którzy zlokalizowali swoje przedsiębiorstwa na ich terenach. Dzięki temu powstały nowe miejsca pracy oferowane zarówno dla mieszkańców wymienionych trzech miejscowości oraz pozostałych mieszkańców gminy.

Przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych przyczyniło się do ograniczenia występowania zjawisk kryzysowych na terenach Miechowa, Trębaczowa i Turkowa. Obszary te są obecnie postrzegane jako atrakcyjne osady charakteryzujące się niskim bezrobociem, dużą przedsiębiorczością, ciekawą i bogatą przestrzenią oraz silnymi więziami społecznymi i dużą aktywnością mieszkańców.

Wizja gminy po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych:

Działania rewitalizacyjne przeprowadzone na terenie miejscowości Miechów, Trębaczów i Turkowy wpłynęły na rozwój społeczno – gospodarczy całej gminy i stały się inspiracją dla innych miejscowości. W ich wyniku doszło do pozytywnych zmian w sferze społecznej: wzmocniono więzi międzyludzkie, spadło bezrobocie i liczba osób korzystających z pomocy społecznej, spadła liczba osób uzależnionych, wzrosła aktywność młodzieży i osób starszych; w sferze gospodarczej: wzrosła liczba podmiotów gospodarczych, mieszkańcy są bardziej przedsiębiorczy i zakładają własne firmy; w sferach technicznej i środowiskowej: poprawie uległ stan dróg, wybudowano nowe chodniki i ścieżki rowerowe, rozbudowano system kanalizacji, wzrosło zainteresowanie wykorzystaniem systemów źródeł energii odnawialnej.

Dzięki rewitalizacji obszar gminy Perzów stał się bardziej przyjazny dla mieszkańców i stwarza większe możliwości nawiązywania i utrzymywania więzi społecznych.

W celu osiągnięcia powyższej wizji konieczne jest osiągnięcie **celów strategicznych**:

1. Podniesienie jakości życia mieszkańców i stworzenie warunków do nawiązywania relacji społecznych,

2. Rozwój działalności gospodarczej,
3. Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej,
4. Ochrona środowiska.

W celu osiągnięcia powyższych celów gmina będzie realizować następujące zadania:

Tabela 26: Cele i kierunki programu rewitalizacji

Kierunki działań	Opis kierunku	Powiązania z głównymi dokumentami strategicznymi
CEL 1: Podniesienie jakości życia mieszkańców i stworzenie warunków do nawiązywania relacji społecznych		
1. Utworzenie placówek wspierających osoby starsze	- budowa nowego obiektu lub wykorzystanie już istniejącego (po remoncie i modernizacji) na potrzeby osób starszych – zapewnienie pomocy rehabilitacyjnej i medycznej, prowadzenie klubów seniora, itp.	<i>Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.</i> <i>Wielkopolska 2020:</i> - Cel operacyjny 8.4: Promocja zdrowego stylu życia; - Cel operacyjny 8.6: Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej; - Cel operacyjny: Rozwój biznesu i usług zdrowotnych <i>Strategia Rozwoju Powiatu Kępińskiego na lata 2014 – 2020:</i> - Cel operacyjny 3.2: Poprawa jakości i życia mieszkańców
2. Stworzenie dla dzieci i młodzieży możliwości spędzania wolnego czasu	- budowa nowych budynków lub wykorzystanie już istniejących (po remoncie i	<i>Strategia rozwoju województwa</i>

	modernizacji) na potrzeby zajęć dla dzieci - budowa/modernizacja boisk sportowych	<i>wielkopolskiego.</i> <i>Wielkopolska 2020:</i> - Cel operacyjny 8.6: Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej; <i>Strategia Rozwoju Powiatu Kępińskiego na lata 2014 – 2020:</i> - Cel operacyjny 3.2: Poprawa jakości i życia mieszkańców
3. Utworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych (miejsce spotkań mieszkańców)	- zagospodarowanie zdegradowanych albo dotąd nie wykorzystywanych przestrzeni pod parki, miejsca spotkań - wyposażenie tych przestrzeni w odpowiednie urządzenia (ławki, kosze, urządzenia do ćwiczeń, itp.)	<i>Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.</i> <i>Wielkopolska 2020:</i> - Cel operacyjny 8.7: Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu
4. Podtrzymywanie kontaktów międzysąsiedzkich	- organizowanie festynów rodzinnych, spotkań przy ognisku, zabaw okolicznościowych (dzień kobiet, dzień dziecka, itp.) - angażowanie ludzi młodych w sprawy miejscowości - tworzenie nowych klubów, stowarzyszeń - organizacja turniejów i konkursów (np. piłki nożnej, na najładniejszy ogródek)	<i>Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.</i> <i>Wielkopolska 2020:</i> - Cel operacyjny 8.7: Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu; - Cel operacyjny 8.8: Budowa kapitału społecznego na rzecz

		społeczeństwa obywatelskiego
5. Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych	- przeprowadzenie indywidualnej i szczegółowej oceny potrzeb i możliwości każdej osoby pozostającej bez pracy dłużej niż 18 miesięcy - zapewnienie pomocy animatora pracy, który będzie pomagał w zdobyciu doświadczenia i pracy - pozyskiwanie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych - zwiększenie mobilności potencjalnych pracowników	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020: - Cel operacyjny: 8.1: Wzmacnianie aktywności zawodowej
6. Przeciwdziałanie negatywnym trendom demograficznym	- podjęcie działań prorodzinnych - zwiększenie wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi - zwiększenie dostępności do mieszkań - ułatwienie dostępu do żłobków i przedszkoli	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020: - Cel operacyjny 8.2: Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym
CEL 2: Rozwój działalności gospodarczej		
1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i wiedzy mieszkańców	- przeprowadzanie kursów komputerowych i językowych - organizacja szkoleń i doradztwa	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020: - Cel operacyjny 7.3: Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności,

	- pomoc w szukaniu alternatywnych źródeł dochodu	- Cel operacyjny 7.6: Rozwój kształcenia ustawicznego
2. Stworzenie nowych miejsc pracy	- rozwój działalności pozarolniczej, ukierunkowanej głównie na rozwój branży stolarskiej i meblowej - pozyskiwanie inwestorów spoza terenu gminy - pomoc mieszkańcom w utworzeniu własnej działalności - rozwijanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i promowanie wspólnych działań marketingowych	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020: - Cel operacyjny 5.2: Rozwój obszarów wiejskich; - Cel operacyjny 6.3: Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu; - Cel operacyjny 7.3: Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności Strategia Rozwoju Powiatu Kępińskiego na lata 2014 – 2020: - Cel strategiczny 3.1: Zwiększenie konkurencyjności powiatu kępińskiego
CEL 3: Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej		
1. Rozwój infrastruktury społecznej	- budowa nowych obiektów użyteczności publicznej i obiektów sportowo – rekreacyjnych lub remont i modernizacja już istniejących - budowa dziennego domu opieki dla osób starszych - wyposażenie obiektów i przestrzeni publicznych w	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020: - Cel operacyjny 8.7: Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu

	odpowiedni sprzęt: zakup urządzeń do placów zabaw i świetlic, stołów, ławek, itp.	
2. Rozwój infrastruktury technicznej	- rozbudowa sieci kanalizacyjnej - remont dróg wraz z budową chodników i ścieżek rowerowych - doprowadzenie oświetlenia do terenów, które go nie posiadają	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020: - Cel operacyjny 5.2: Rozwój obszarów wiejskich; - Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie spójności sieci drogowej, - Cel operacyjny 2.7: Poprawa gospodarki wodno – ściekowej Strategia Rozwoju Powiatu Kępińskiego na lata 2014 – 2020: - Cel operacyjny 3.3: rozwój infrastruktury powiatu kępińskiego
CEL 4: Ochrona środowiska		
1. Ograniczenie liczby zbiorników bezodpływowych	- rozbudowa sieci kanalizacyjnej - promocja i pomoc w tworzeniu przydomowych oczyszczalni ścieków	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020: - Cel operacyjny 2.7: Poprawa gospodarki wodno – ściekowej
2. Wzrost wykorzystania OZE	- zakup i montaż systemów urządzeń pozyskujących energię ze źródeł	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020:

	odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej - promowanie wykorzystania OZE wśród mieszkańców i prywatnych przedsiębiorców - modernizacja systemów grzewczych	- Cel operacyjny 5.2: Rozwój obszarów wiejskich, - Cel operacyjny: 2.5: Ograniczanie emisji substancji do atmosfery; - Cel operacyjny 3.2: Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii
3. Zmniejszenie liczby budynków pokrytych azbestem	- prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej programu usuwania azbestu powiatu kępińskiego - zapewnienie pomocy w wypełnieniu wniosku i pozyskaniu zwrotu kosztów	<i>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu kępińskiego na lata 2012 - 2032</i>
4. Wzrost świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych	- prowadzenie szkoleń proekologicznych wśród dzieci i mieszkańców - organizowanie imprez tematycznych, np. z okazji Dnia Ziemi - rozprowadzanie biuletynów, plakatów uczących jak segregować odpady - prowadzenie wraz z mieszkańcami nasadzeń drzewek i krzewów	<i>Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020:</i> - Cel operacyjny 2.10: Promocja postaw ekologicznych

Źródło: opracowanie własne

6. Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Projekty prowadzone w ramach programu rewitalizacji będą realizowane na wyznaczonych terenach rewitalizacji, tj. w Miechowie, Trębaczowie i Turkowach. Wyjątkiem jest stworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych w Domasławie, gdyż budynek ten najlepiej spełnia wymagania stawiane takiej placówce i pozwala wykorzystać zagospodarowany już teren po byłej szkole podstawowej.

Zakłada się również realizację projektów informacyjno – edukacyjnych na terenie całej gminy.

Karta Projektu nr 1		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Stworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych
2.	Miejsce Realizacji	Miejscowość Domasłów
3.	Podmioty realizujące projekt	- Urząd Gminy Perzów - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie - instytucje oparte na wolontariacie (po utworzeniu takiej jednostki)
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Projekt zakłada adaptację i remont budynku po byłej szkole podstawowej na potrzeby stworzenia ośrodka wspierającego osoby starsze. Seniorzy będą mieli możliwość wspólnego i aktywnego spędzania czasu, co pozwoli na dłużej zachować im sprawność umysłową. Ośrodek będzie również świadczył podstawowe usługi rehabilitacyjne i promował sport wśród osób starszych. Zakres rzeczowy projektu obejmuje: - remont budynku szkoły (wymiana drzwi i okien, wymiana instalacji sanitarnych i grzewczych, przebudowa pomieszczeń i dostosowanie ich do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, ocieplenie i malowanie ścian, wymiana podłogi, remont elewacji) - zagospodarowanie starych toalet na magazyn gospodarczy - ogrodzenie działki na której znajduje się budynek - zagospodarowanie terenu działki: budowa siłowni, stworzenie alejek, montaż ławek i oświetlenia, wprowadzenie zieleni

			- montaż urządzeń OZE
5.	Wskaźniki	Produktu	- liczba zakupionego sprzętu - zmodernizowana i wyremontowana powierzchnia
		Rezultatu	- powierzchnia wyremontowanych pomieszczeń - liczba/długość wymienionych instalacji - liczba wymienionych elementów budynku - powierzchnia terenu zagospodarowana pod rekreację
6.	Szacowana wartość projektu		600 000,00 zł
7.	Finansowanie		- Urząd Gminy Perzów - Program „Senior – WIGOR” na lata 2015 – 2020 - Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny
8.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		-
9.	Stan przygotowania projektu do realizacji		-

Karta Projektu nr 2		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Aktywizacja dzieci i młodzieży
2.	Miejsce Realizacji	Miejscowość Miechów
3.	Podmioty realizujące projekt	- Urząd Gminy Perzów - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Fundacje społeczne
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	W ramach tego projektu planuje się otwarcie świetlicy socjoterapeutycznej w budynku byłej szkoły podstawowej wraz z zagospodarowaniem przestrzeni. Projekt ten pozwoli na aktywizację dzieci i młodzieży, zapewni im bezpieczne możliwości spędzania wolnego czasu oraz stworzy miejsca pobytu w czasie wolnym od zajęć w szkole. Funkcjonowanie świetlicy terapeutycznej pozwoli rodzicom na pozostawienie dzieci w bezpiecznym miejscu na czas pobytu w pracy. Zakres rzeczowy projektu obejmuje:

			- remont budynku wewnątrz i na zewnątrz (przebudowa pomieszczeń, wymiana drzwi, okien, instalacji sanitarno – technicznych, malowanie ścian, położenie podłóg) - zagospodarowanie otaczającego terenu pod tereny sportowo – rekreacyjne (budowa boiska sportowego, montaż ławek, koszy, oświetlenia, wprowadzenie zieleni) - montaż urządzeń OZE
5.	Wskaźniki	Produktu	- liczba zakupionego sprzętu - powierzchnia zmodernizowanych i wyremontowanych powierzchni - powierzchnia nowo zagospodarowanych terenów rekreacyjno - sportowych
		Rezultatu	- liczba dzieci korzystających z zajęć - liczba prowadzonych projektów/zajęć w tygodniu
6.	Szacowana wartość projektu		800 000,00 zł
7.	Finansowanie		- Urząd Gminy Perzów - Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny
8.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		-
9.	Stan przygotowania projektu do realizacji		-

Oprócz podstawowych projektów rewitalizacyjnych wyznaczono pozostałe przedsięwzięcia, które wspomogą ww. projekty przy eliminacji lub ograniczeniu zjawisk kryzysowych. Należą do nich:

1. Integracja mieszkańców gminy i tworzenie tożsamości lokalnej

Tworzenie więzi społecznych przebiega stopniowo. W pierwszym etapie należy zapewnić mieszkańcom styczność, możliwość poznania własnych zainteresowań, a wreszcie podejmowania wspólnych działań. W tym celu planuje się remont i przekształcenie istniejących obiektów użyteczności publicznej pod obiekty, które będą służyły mieszkańcom: świetlice, kluby, domy opieki, boiska sportowo – rekreacyjne. W dalszej kolejności organizowane będą wspólne imprezy okolicznościowe (dzień dziecka, dzień kobiet, itp.) oraz wspólne inicjatywy (np. sprzątanie Ziemi, prowadzenie nasadzeń drzew i krzewów, organizacja konkursów

lokalnych). Ponadto, organizowane będą konkursy i eventy związane z historią gminy Perzów. Wskaźniki produktu: liczba zmodernizowanych/przekształconych/wybudowanych budynków użyteczności publicznej, liczba zorganizowanych imprez i inicjatyw wspólnych. Wskaźniki rezultatu: wzrost liczby osób biorących udział w organizowanych imprezach, wzrost liczby klubów, stowarzyszeń.

2. Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet

Mimo, że poziom bezrobocia na terenie gminy jest niewielki, należy zapobiegać jego wzrostowi i wspierać osoby bezrobotne. Szczególnym przypadkiem na terenie gminy Perzów są osoby długotrwale bezrobotne (45% zarejestrowanych bezrobotnych) i bezrobotne kobiety (55% zarejestrowanych bezrobotnych). Osobom tym należy zapewnić możliwość podjęcia zatrudnienia poprzez pomoc w poszukiwaniu pracy, podniesienia kwalifikacji czy opieki nad dziećmi. W tym celu planuje się przeprowadzenie szczegółowej analizy potrzeb tej grupy osób i wyznaczenie dalszego kierunku działań (zapewnienie wsparcia animatora pracy, przeprowadzenie szkoleń, dowóz na miejsce pracy, itp.). Działania te będą organizowane przez Urząd Gminy, GOPS oraz Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie. Wskaźniki produktu: liczba osób uczestnicząca w kursach, liczba przeprowadzonych kursów, liczba rodzin z którymi współpracuje animator pracy. Wskaźniki rezultatu: spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet.

3. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach

Stan dróg na terenie gminy Perzów jest na ogół dobry, brakuje jednak wyposażenia w infrastrukturę okołodrogową, tj. chodniki, oświetlenie, barierki. W celu zapewnienia bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na drogach wzdłuż najbardziej ruchliwych ciągów komunikacyjnych planuje się:

- budowę chodników,
- budowę sieci dróg rowerowych,
- wprowadzenie oświetlenia na terenach zabudowanych,

Wskaźniki produktu: długość wybudowanych chodników i ścieżek rowerowych. Wskaźniki rezultatu: wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród pieszych i rowerzystów, mniejsza liczba wypadków drogowych.

4. Przedsięwzięcia skierowane na ochronę środowiska

W ramach działań skierowanych na ochronę środowiska przewiduje się termomodernizację remontowanych budynków (ocieplenie ścian, wymianę kotłów) na terenach rewitalizacji oraz montaż urządzeń pozyskujących energię ze źródeł odnawialnych. Ponadto, podejmowane będą akcje mające na celu kształtowanie postaw proekologicznych (imprezy, konkursy, szkolenia) oraz zabiegi zachęcające właścicieli budynków pokrytych płytami azbestowo – cementowymi do składania wniosków o ich usunięcie (w tym pomoc w napisaniu wniosku i uzyskaniu zwrotu kosztów). Wskaźniki produktu: liczba zmodernizowanych budynków i wymienionych instalacji, liczba zamontowanych urządzeń pozyskujących energię ze źródeł alternatywnych, liczba rozprowadzonych materiałów promocyjnych, przeprowadzonych kursów i imprez tematycznych. Wskaźniki rezultatu: zmniejszenie kosztów ogrzewania, spadek zanieczyszczenia powietrza z emisji powierzchniowej, wzrost wykorzystania OZE, wzrost liczby rodzin segregujących odpady.

Działanie te są w większości zintegrowane – łączą w sobie projekty „miękkie” (zadania aktywizujące społeczność, informacyjno – edukacyjne) oraz projekty „twarde” (zadania związane z rozbudową infrastruktury, przebudową i modernizacją, zagospodarowaniem przestrzennym).

7. Komplementarność między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Planowane w niniejszym programie przedsięwzięcia mają być wzajemnie komplementarne pod względem przestrzennym, przedmiotowym, proceduralno – instytucjonalnym i okresowym oraz pod względem źródeł finansowania. Ma to na celu zapewnienie kompleksowości całego programu rewitalizacji.

7.1. Komplementarność przestrzenna

Przedstawione powyżej działania rewitalizacyjne podstawowe i pozostałe zostały zaplanowane w taki sposób, aby nie dopuścić do przenoszenia się kryzysowych zjawisk społeczno – gospodarczych na inne obszary.

Zaplanowane działania remontowo – modernizacyjne będą skupione na terenach rewitalizacji, tj. w miejscowościach Miechów, Trębaczów i Turkowy. Dodatkowe działania

spoza tego terenu planuje się w miejscowości Domasłów (adaptacja budynku byłej szkoły na dom dziennego pobytu dla seniorów i stworzenie miejsca rekreacji) oraz w obrębie najbardziej ruchliwych ciągów komunikacyjnych (doposażenie w infrastrukturę okołodrogową).

W przypadku pozyskiwania nowych inwestorów i zakładania własnej działalności przez mieszkańców terenów rewitalizowanych można liczyć na efekt synergii, zgodnie z którym działania rewitalizacyjne na wybranym obszarze przyczynią się do zmniejszenia tego problemu w innej miejscowości.

Dodatkowo na terenie całej gminy prowadzone będą działania informacyjno – edukacyjne oraz imprezy okolicznościowe, mające na celu integrację mieszkańców.

7.2. Komplementarność problemowa

Proponowane przedsięwzięcia zaprojektowane zostały w taki sposób, aby dopełniały się wzajemnie pod względem tematycznym. W poniższym wykazie przedstawione zostały wzajemne powiązania projektów, których synchronizacja pozwoli na ograniczenie/eliminację zjawisk kryzysowych.

Tabela 27: Komplementarność problemowa projektów

Stan pożądany	Projekty, które przyczynią się do uzyskania stanu pożądanego	Sposób weryfikacji osiągnięcia celu
Podniesiono jakość życia mieszkańców	Projekty kluczowe: 1, 2; Projekty pozostałe: 1, 2, 3, 4;	- Liczba wyremontowanych/zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej i obiektów sportowo – rekreacyjnych. - Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet, wzrost środków finansowych tych rodzin. - Liczba seniorów korzystająca z oferty domu dziennego pobytu, liczba dzieci korzystających ze świetlicy socjoterapeutycznej. - Zmniejszenie liczby wypadków na drogach. - Badania wśród mieszkańców dotyczące poczucia bezpieczeństwa.
Mieszkańcy są ze sobą mocno zintegrowani	Projekty kluczowe: 1, 2; Projekty pozostałe: 1;	- Liczba obiektów i przestrzeni publicznych umożliwiających mieszkańcom wspólne spotkania - Liczba przeprowadzonych imprez, eventów integracyjnych.

Rozbudowano infrastrukturę techniczną, zwiększono jakość infrastruktury społecznej	Projekty kluczowe: 1, 2; Projekty pozostałe: 1, 3, 4;	- Długość nowo wybudowanych chodników i ścieżek rowerowych - Liczba zmodernizowanych/wyremontowanych obiektów - Liczba nowo powstałych obiektów sportowo – rekreacyjnych i użyteczności publicznej - Badania wśród mieszkańców mające na celu ocenę estetyki przestrzeni miejscowości i ich poczucia bezpieczeństwa - Liczba nowych przyłączy kanalizacyjnych i długość nowo powstałej sieci kanalizacyjnej
Zmniejszono liczbę elementów zagrażających środowisku, zwiększono wrażliwość ekologiczną mieszkańców	Projekty kluczowe: 1, 2; Projekty pozostałe: 1, 4;	- Zmniejszenie emisji powierzchniowej do atmosfery - Liczba zainstalowanych urządzeń umożliwiających pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych - Liczba przeprowadzonych kursów/szkoleń dotyczących ochrony środowiska - Liczba imprez proekologicznych - Wzrost liczby rodzin/osób segregujących odpady

Źródło: opracowanie własne

7.3. Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Realizacja programu rewitalizacji będzie przebiegać w ten sam sposób w jaki realizowane są pozostałe programy gminy Perzów. Powiązanie ze strukturą organizacyjną i proceduralną Urzędu Gminy oraz jednostek współpracujących pozwoli na uniknięcie błędów w czasie opracowywania, wdrażania i monitorowania niniejszego programu rewitalizacji.

Realizacja założeń dokumentu będzie w głównej mierze zależała od pracowników Urzędu Gminy Perzów oraz instytucji podległych i wspomagających proces rewitalizacji, którzy wejdą w skład komórki odpowiedzialnej za proces wdrażania, ewaluacji i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów (opis procedury w rozdziale 9: *System wdrażania programu rewitalizacji*).

Komplementarność instytucjonalna zostanie zachowana poprzez współpracę komórki odpowiedzialnej za program rewitalizacji z instytucjami zależnymi i niezależnymi od Urzędu Gminy: pracownikami GOPS, instytucji kulturalnych, policji, straży pożarnej, przedstawicielami społeczności lokalnych oraz klubów i stowarzyszeń, podmiotami gospodarczymi, szkołami, itp. Tak szeroka współpraca pozwoli na efektywne wdrażanie

i aktualizowanie zapisów programu, aby jak najbardziej odpowiadał potrzebom społeczności lokalnej. Instytucjami nadrzędnymi podejmującymi ostateczne decyzje dotyczące działań rewitalizacyjnych są Wójt i Rada Gminy Perzów.

7.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa dotyczy powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z działaniami o charakterze rewitalizacyjnym prowadzonymi w poprzednich latach.

Dnia 19 lutego 2014 r. doszło do podpisania umowy między Urzędem Gminy Perzów a Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego na dofinansowanie projektu „Rozbudowa bazy rekreacyjno – sportowej wraz z modernizacją świetlic wiejskich w Gminie Perzów” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, oś 4 LEADER, działanie 4.1/413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju – „Odnowa i rozwój wsi”. Projekt obejmował trzy najmniejsze sołectwa gminy – Brzezie, Kozę Wielką i Zbyszynę, w których zrealizowano:

- w Brzeziu: zagospodarowanie terenu rekreacyjnego w centrum wsi, przekształcenie nieużytku na plac zabaw, postawienie altany grillowej i wybudowanie małego boiska sportowego,
- w Kozie Wielkiej: uporządkowano teren przy świetlicy wiejskiej, wybudowano chodniki, miejsca postojowe, wymieniono ogrodzenie świetlicy,
- w Zbyszynie: wyremontowano budynek świetlicy wiejskiej.

Gmina Perzów uczestniczy również w programie „Wielkopolska Odnowa Wsi” wdrażanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. W ramach IV edycji konkursu „Pięknieje Wielkopolska Wieś” pozwalającego na pozyskanie środków na zagospodarowanie obszarów przestrzeni publicznej, poprawiającej estetykę miejscowości dofinansowanie uzyskały sołectwa Perzów i Turkowy na realizację projektów:

- „Perzowska Ławeczka – miejsce integracji i wypoczynku w centrum Perzowa” (uzyskano dofinansowanie w wysokości 22 999,00 zł przy wkładzie własnym w wysokości 9 940,00 zł, w tym fundusz sołecki wniósł 4 940,40 zł),
- „Turkowskie Zostanie Sportowe – stworzenie bazy sportowo – rekreacyjnej przy starym młynie” (uzyskano dofinansowanie w wysokości 29 621,00 zł, przy

wkładzie własnym w wysokości 42 867,54 zł, w tym fundusz sołecki wniósł 5 000,00 zł).

W ramach IV edycji konkursu „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw” organizowanego w ramach Wielkopolskiej Odnowy Wsi dofinansowanie uzyskały sołectwa Trębaczów i Miechów na następujące cele:

- „Doposażenie kuchni w świetlicy wiejskiej w Trębaczowie” (uzyskano dofinansowanie w wysokości 3 500,00 zł, wkład własny wyniósł 5 539,00 zł, w tym fundusz sołecki 3 000,00 zł),
- „Zakup wyposażenia i materiałów w Sali Wiejskiej w Miechowie” (uzyskano dofinansowanie w wysokości 3 000,00 zł, wkład własny wyniósł 5 999,40 zł, w tym fundusz sołecki 3 500,00 zł).

Powyższe zadania odznaczały się charakterem inwestycyjnym, ale były bezpośrednio ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców. Podobną formę przyjmują główne projekty wyznaczone w niniejszym programie rewitalizacji, tj. inwestowanie w infrastrukturę społeczną i odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni w celu zaspokojenia potrzeb społecznych i rekreacyjnych mieszkańców.

7.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania zapewniona jest poprzez uzupełnianie i łączenie środków finansowych Urzędu Gminy Perzów (wymagany wkład własny), programu Senior – Wigor 2015 - 2020 oraz środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Łączna kwota projektów kluczowych wyniesie około 1 400 000,00 zł, natomiast kwota pozostałych przedsięwzięć wyniesie około 600 000,00 zł. W sumie koszt działań rewitalizacyjnych wyniesie około 2 000 000,00 zł.

W zależności od zasad finansowania projektów, w ramach których realizowane będą poszczególne zadania programu rewitalizacji gmina będzie mogła uzyskać dopłaty w wysokości:

- W przypadku zadań realizowanych w ramach WRPO - do 85% kosztów projektu z wkładem własnym z budżetu gminy wynoszącym 15% wartości projektu,

- W przypadku zadań realizowanych w ramach programu Senior – Wigor – do 80% całkowitego kosztu realizacji zadania, które nie może być wyższe niż 250 tys. zł.

Podział finansowania poszczególnych projektów został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 28: Finansowanie projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Finansowanie ze środków zewnętrznych	Wkład własny
Projekt nr 1: Stworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych	Przy podziale całej sumy na dwie części: Z WRPO 2014+: 85% z 300 000,00 zł – 255 000,00 zł Z programu Senior – Wigor: 80% z 300 000,00 zł – 240 000,00 zł	105 000 zł
Projekt nr 2: Aktywizacja dzieci i młodzieży	Z WRPO 2014+: 680 000,00 zł	120 000,00 zł
Pozostałe projekty	Z WRPO 2014+: 510 000,00 zł	90 000,00 zł
SUMA	1 685 000,00 zł	315 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne

W przypadku gdy zasady finansowania projektów rewitalizacyjnych będą się różnić od zakładanych i gmina Perzów będzie musiała ponieść większy wkład własny, nie przewidziany w budżecie będzie mogła pozyskać fundusze ze środków publicznych i prywatnych:

1. Środki publiczne (krajowe i zagraniczne)

- budżet gminy,
- programy rządowe,
- fundusze celowe,
- programy i fundusze wojewódzkie,
- programy lokalne (np. zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach programów pomocowych dla przedsiębiorców, dotacje na prace konserwatorskie i restauratorskie i roboty przy obiektach i inne),

- fundusze europejskie zdefiniowane w programach operacyjnych wojewódzkim i krajowych,
- inne fundusze zagraniczne (np. granty organizacji międzynarodowych).

2. Środki prywatne

- kredyty i pożyczki
- leasing
- emisja obligacji komunalnych
- gwarancje bankowe
- środki własne inwestorów prywatnych

8. System wdrażania programu rewitalizacji

Jednostką odpowiedzialną za realizację założeń programu rewitalizacji jest Wójt Gminy Perzów, współpracujący z podległymi instytucjami. Wójt Gminy powołuje komórkę odpowiedzialną za wprowadzenie programu rewitalizacji, nazywaną dalej Zespołem ds. Rewitalizacji Gminy, w skład której wchodzi wybrani pracownicy Urzędu Gminy oraz przedstawiciele instytucji podległych i wspomagających proces rewitalizacji. Zadaniami tej komórki będą:

1. Wdrażanie poszczególnych projektów zgodnie z procedurą przewidzianą w programie rewitalizacji,
2. Opiniowanie wniosków dotyczących realizowanych zadań,
3. Przyjmowanie, opiniowanie i włączenie/odrzućenie propozycji projektów od zainteresowanych podmiotów,
4. Ewaluację Lokalnego Programu Rewitalizacji,
4. Monitorowanie postępów wdrażania projektów.

Proces tworzenia i wdrażania programu rewitalizacji powinien uwzględniać jak największy udział mieszkańców oraz instytucji społecznych i prywatnych przedsiębiorców w celu zaspokojenia ich potrzeb i eliminacji problemów dotyczących te podmioty, który w konsekwencji doprowadzi do ożywienia społeczno – gospodarczego terenów rewitalizowanych oraz całej gminy. Aby zainteresować jak najszersze grono podmiotów procesem rewitalizacji Urząd Gminy będzie:

- organizował spotkania przedstawicieli Urzędu Gminy i Zespołu ds. Rewitalizacji z zainteresowanymi podmiotami (tzw. Konsultacje społeczne),
- współpracował z sołtysami i lokalnymi liderami rozwoju,
- informował o postępie działań rewitalizacyjnych poprzez pocztę (tradycyjną i elektroniczną) oraz publikacje w prasie lokalnej i na stronie internetowej gminy.

Każdy z podmiotów zainteresowanych działaniami w ramach programu rewitalizacji będzie miał możliwość zgłoszenia opinii dotyczącej programu oraz złożenia wniosku o realizację przedsięwzięcia w ramach LPR. Procedura dotycząca włączenia/odrzućenia wniosku będzie przebiegała w następujący sposób:

1. Zainteresowane podmioty zgłaszają propozycję realizacji przedsięwzięcia do Wójta Gminy,
2. Zgłoszony wniosek jest weryfikowany przez odpowiednią komórkę organizacyjną Urzędu Gminy, która przeprowadza w jego sprawie konsultacje społeczne, a po uwzględnieniu wszystkich uwag wydaje decyzję odnośnie włączenia lub odrzućenia zgłoszonego przedsięwzięcia,
3. Po zapoznaniu się z decyzją komórki UG Wójt Gminy dokonuje akceptacji bądź odrzućenia projektu,
4. Po uwzględnieniu uwag wszystkich podmiotów Rada Gminy podejmuje uchwałę o przyjęciu przedsięwzięcia do realizacji w ramach LPR,
5. Opracowywana jest dokumentacja niezbędna do realizacji przedsięwzięcia,
6. Jednostka odpowiedzialna za program rewitalizacji pozyskuje środki finansowe na realizację projektu,
7. Następuje wykonanie projektu,
8. LPR jest ewaluowany zgodnie z przyjętymi celami pod względem efektywności,
9. Informacja nt. efektów osiągniętych przez wykonanie LPR jest podawana do publicznej wiadomości,

9. System monitoringu i oceny skuteczności działań

System monitorowania jest kluczowym elementem wdrażania programu rewitalizacji, umożliwia bowiem jego skuteczną i efektywną realizację oraz, w przypadku pojawienia się komplikacji, pozwala na szybką reakcję. Dzięki systemowi monitorowania możliwe jest dobre zarządzanie oraz optymalne wykorzystanie środków finansowych przy maksymalizacji spodziewanych efektów. Pozwala również na ocenę aktualności dokumentu oraz stopnia realizacji poszczególnych przedsięwzięć i odpowiednie dopasowanie sposobu finansowania poszczególnych projektów.

System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów będzie się opierał na trzech płaszczyznach:

1. Przeprowadzania co dwa lata stopnia oceny realizacji celów zawartych w programie przy wykorzystaniu wskaźników produktu (m.in. liczba zrealizowanych projektów, liczba zmodernizowanych/przekształconych budynków, liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba zakupionego wyposażenia i urządzeń, liczba zorganizowanych imprez, itp.) oraz wskaźników rezultatu (liczba osób długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet, liczba dzieci i seniorów korzystających z przeznaczonych dla nich obiektów użyteczności publicznej, liczba osób uczestnicząca w kursach/szkoleniach/imprezach, itp.).

2. Co dwa lata przeprowadzania monitoringu skutków realizacji programu rewitalizacji poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystanych na etapie wyboru obszaru zdegradowanego:

- liczbę aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 osób,
- udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%),
- udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym (%),
- udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych (%),
- liczba dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego,
- liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej,
- odsetek zdeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw (%),
- odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo – cementowymi (%).

Na terenach rewitalizacyjnych będzie dodatkowo analizowana:

- liczba ludności,
- liczba osób bezrobotnych,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- długość/powierzchnia dróg poddanych remontowi i uzupełnionych o infrastrukturę okołodrogową,
- liczba wypadków drogowych.

3. Bieżącym monitorowaniu wdrażania programu rewitalizacji w postaci rocznych sprawozdań zawierających co najmniej:

Nazwa projektu	Status projektu	Stopień przygotowania projektu do realizacji	Ocena prowadzonych prac	Finansowanie
<i>Projekt A</i>	- zakładane do realizacji - w trakcie realizacji - zrealizowane	- posiadana dokumentacja - przygotowanie terenu - zakupiony sprzęt - podpisanie umowy na wykonanie - itp.	- działania, które zostały już wykonane - działania do wykonania w następnej kolejności	- wysokość kosztów danego projektu - stopień wykorzystania środków - źródła finansowania - przewidywane dalsze koszty

Powyższy system monitorowania cechuje się powtarzalnością procesu pozyskiwania danych, co umożliwia porównanie wyników z różnych okresów wdrażania programu oraz ocenę skuteczności prowadzonych działań. Dzięki regularnemu przeprowadzaniu monitorowania i oceny wykonanych zadań rewitalizacyjnych będzie możliwa aktualizacja programu rewitalizacji i dostosowanie go do bieżących potrzeb oraz w uzasadnionych przypadkach naniesienia zmian uchwałą Rady Gminy Perzów.

10. Partycypacja społeczna

Pojęcie partycypacji społecznej oznacza udział obywateli w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami. Szerokie i efektywne uczestnictwo obywateli w procesie rewitalizacji jest sprawą niezmiernie istotną, gdyż konsultacje społeczne mogą ułatwiać podejmowanie trafnych decyzji oraz zapobiegać lokalnym konfliktom czy protestom. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji umożliwia rozwiązanie spornych kwestii już na etapie rozpoczynania pracy nad projektem.

Obowiązkowość uspołecznienia programu rewitalizacji wynika z Ustawy o rewitalizacji, mówią o niej także „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”. Dokumenty te podkreślają, że uspołecznienie musi zostać uwzględnione na każdym etapie prac nad programem i charakteryzować się zastosowaniem różnorodnych jej form: od informowania interesariuszy po konsultowanie i współdecydowanie o podejmowanych i realizowanych działaniach.

Udział społeczności lokalnej w gminie Perzów polegał na uzupełnieniu kwestionariusza ankiety dotyczącego opinii mieszkańców na temat aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej gminy oraz uczestnictwie w prowadzonych konsultacjach społecznych pod nazwą „Opracowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Perzów na lata 2016 – 2022”.

Kwestionariusze ankiety były rozprowadzane przez pracowników Urzędu Gminy Perzów od dnia 8 maja 2017 r. z możliwością złożenia ich do 18 maja 2017 r. w sekretariacie Urzędu. W odpowiedzi zwrotnej otrzymano 29 ankiet. Wszyscy respondenci byli mieszkańcami gminy Perzów; 68,97% stanowiły kobiety, 24,14% mężczyźni. Największy udział osób badanych znajdował się w przedziale wieku 25 – 34 lata (27,59%) oraz w wieku 35 – 44 i 55 – 64 lata (24,14%). Mniejszy udział stanowiły osoby w wieku 18 – 24 lata (3,45%) oraz 45 – 54 lata (17,24%). Żaden z respondentów nie ukończył 65 roku życia.

Respondenci stanowili grupę bardzo dobrze wykształconych osób. 44,83% z nich posiadało wykształcenie wyższe, 34,48% wykształcenie średnie, natomiast 17,24% wykształcenie zawodowe. Żadna z ankietowanych osób nie posiadała wykształcenia podstawowego.

Większość badanych jest aktywna zawodowo, tylko 10,34% z nich to emeryci/renciści. Trzy osoby (10,34%) są zatrudnione w rolnictwie, jedna (3,45%) prowadzi własną działalność.

Pozostali ankietowani (75,86%) to osoby zatrudnione u prywatnych przedsiębiorców oraz w instytucjach publicznych.

Kwestionariusz ankiety zawierał 16 pytań otwartych i zamkniętych. Pierwsze pytanie dotyczyło dostępności do infrastruktury publicznej oraz poziomu edukacji na szczeblu podstawowym (szkoła podstawowa i gimnazjum). Badani najlepiej oceniali dostęp do placówek oświatowych. 93,10% osób wskazało dostęp do żłobków i przedszkoli jako dobry lub bardzo dobry, przy czym dwie osoby określiły go jako słaby (6,90%). W sposób zbliżony był oceniany dostęp do szkół podstawowych oraz gimnazjów (odpowiedzi „dobry” lub „bardzo dobry” udzieliło odpowiednio 93,11% i 96,56% badanych). Nieco gorzej respondenci oceniali dostęp do placówek użyteczności publicznej (urzędów, ośrodków kulturalnych, itp.) oraz do bazy sportowo – rekreacyjnej. Dostęp do instytucji publicznych jako dobry lub bardzo dobry określiło 86,2% osób (oraz jedna osoba jako słaby), dostęp do bazy sportowo – rekreacyjnej oceniło w ten sposób 89,66% osób.

Poziom edukacji w szkołach podstawowych i gimnazjach określano głównie jako dobry (takiej odpowiedzi udzieliło odpowiednio 55,71% i 41,38% respondentów), ale w obu przypadkach prawie jedna piąta ankietowanych oceniła go jako średni (odpowiednio 20,69% i 24,14% odpowiedzi).

Kolejne pytanie odnosiło się do możliwości integrowania się mieszkańców poprzez możliwość uczestniczenia w stowarzyszeniach, klubach i kołach, dostępności do miejsc spotkań oraz ich jakości (czy są estetyczne i atrakcyjne).

48,28% respondentów określiło istniejące możliwości uczestniczenia w różnych stowarzyszeniach i klubach jako dobre, a 27,59% osób określiło je jako bardzo dobre. 10,43% ankietowanych uważa obecne możliwości udzielania się w życiu społecznym i kulturalnym za słabe, niewystarczające.

W przypadku miejsc spotkań i integracji większość ankietowanych określiła dostęp do nich i możliwość korzystania z nich jako dobry (44,83%) lub średni (41,38%). Tylko 10,34% odpowiedzi brzmiało „bardzo dobry”. Jedna osoba (3,45%) udzieliła odpowiedzi „bardzo zły”. Jakość tych miejsc, czyli ich estetyka i atrakcyjność które zachęcają do częstszego spotykania się są najczęściej oceniane jako dobre (37,93%) lub średnie (4,48%).

W pytaniu trzecim starano się uzyskać odpowiedź na temat infrastruktury technicznej w gminie, a więc dostępie i możliwości użytkowania podstawowych sieci, liczbie i jakości zasobów mieszkaniowych oraz stanu infrastruktury drogowej.

Najlepiej został oceniony dostęp do sieci wodociągowej (89,66% odpowiedzi „dobry” lub „bardzo dobry”). W przypadku dostępu do sieci kanalizacyjnej oraz Internetu szerokopasmowego najczęściej oceniano go jako „dobry” (obie kategorie uzyskały po 41,38% tego typu odpowiedzi) lub średni (odpowiednio 20,69% i 31,03% odpowiedzi). Dostęp do sieci kanalizacyjnej 17,24% osób oceniło jako słaby.

Liczba zasobów mieszkaniowych była oceniana jako niewystarczająca (31,03%). Ich stan był najczęściej oceniany jako średni.

W przypadku infrastruktury drogowej najgorzej oceniany jest stan nawierzchni jezdni – 37,93% respondentów udzieliło odpowiedzi zły lub bardzo zły. Tylko 6,90% osób uważa, że drogi w gminie Perzów są dobrej jakości. W zbliżony sposób został oceniony stan infrastruktury drogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, itp.). Negatywnej oceny dokonało 31,03% ankietowanych, a tylko 13,79% udzieliło odpowiedzi „dobry”.

Zły stan infrastruktury drogowej wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców – 31,04% respondentów nie czuje się bezpiecznie poruszając się po drogach. Jedynie 6,90% osób określiło swoje poczucie bezpieczeństwa jako „dobre”.

Kolejne pytanie dotyczyło estetyki przestrzeni gminy, w którym pytano respondentów o ich opinię na temat dbałości mieszkańców o wygląd i uporządkowanie prywatnych posesji, prezencję budynków użyteczności publicznej oraz estetykę przestrzeni publicznych (parków, skwerów, ulic).

41,38% ankietowanych uważa dbałość mieszkańców gminy o prywatne posesje jako dobrą, natomiast 31,03% uważa, że jest ona odpowiednia, ale mogłaby być lepsza. Nieco bardziej zróżnicowane odpowiedzi padały w pozostałych pytaniach. Większość osób dobrze określa wygląd budynków użyteczności publicznej (58,62%) oraz przestrzeni publicznych (51,72%). 10,35% respondentów oceniło ich estetykę bardzo złą lub słabą.

82,76% osób dobrze lub bardzo dobrze ocenia możliwości znalezienia pracy na terenie gminy. Tyle samo respondentów ocenia tak dostęp do opieki społecznej, natomiast 86,20% dobrze ocenia jakość usług świadczonych przez tę instytucję.

Ogólne poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców jest dobre. 68,96% ankietowanych czuje się bezpiecznie na terenie gminy, a 31,03% określiło poziom bezpieczeństwa jako odpowiedni.

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o określenie stopnia natężenia problemów społecznych występujących na terenie gminy. Za najważniejszy problem o wysokim natężeniu respondenci uznali alkoholizm (24,14%), przemoc w rodzinie (13,79%) oraz ubóstwo (6,90%). Jako istotne, ale nie najpoważniejsze problemy uznano również przestępczość (37,93%), przestępczość wśród młodocianych (27,59%) i bezrobocie (20,69%). Jednak większość ankietowanych uznała, że stopień natężenia problemami społecznymi takimi jak: narkomania (75,86%), bezrobocie (72,41%), przestępczość ogółem (58,62%) i wśród młodocianych (72,41%) jest niski.

W następnym pytaniu badani zostali poproszeni o wymienienie najważniejszych problemów występujących ich zdaniem na terenie gminy Perzów. Udzielono następujących odpowiedzi:

- Palenie w piecach odpadów stolarskich i śmieci
- brak kanalizacji
- brak chodników i ścieżek rowerowych
- brak gazyfikacji
- brak terenów inwestycyjnych
- mało terenów zielonych
- starzenie się społeczeństwa,
- brak zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- brak integracji mieszkańców
- jakość wody
- zły stan dróg gminnych i brak chodników
- brak dobrej segregacji odpadów
- wymiana azbestowych sieci wodociągowych
- zanieczyszczone powietrze
- brak podstawowych form ochrony przyrody
- brak planów zagospodarowania przestrzennego
- ochrona środowiska- spalanie śmieci oraz nielegalne wywozy lub odpływy szamba,

- remont szkół- sale lekcyjne, korytarze
- brak dostępu do biblioteki, zajęć bibliotecznych dla dzieci i młodzieży oraz słaba oferta zajęć pozalekcyjnych (w GOK odbywają się zajęcia płatne)
- zwiększenie pomocy socjalnej dla potrzebujących
- zaśmiecanie dróg przez rolników
- zbyt ubogie place zabaw dla dzieci
- mieszkania socjalne
- rozwój usług turystycznych
- dostęp do usług zdrowotnych
- spora ilość śmieci,
- oświetlenie w okresie letnim w porze nocnej
- brak dziennego domu pobytu dla seniorów
- komunikacja publiczna
- niszczące budynki po szkołach

W dalszej kolejności respondenci wskazywali na co najmniej trzy przedsięwzięcia, które powinny być zrealizowane na terenie gminy. Najwięcej ankietowanych wskazywało konieczność przeprowadzania remontów i budowy dróg (30,00%), budowy i modernizacji chodników i ścieżek rowerowych (16,25%), rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (15,00%) oraz budowę i modernizację budynków użyteczności publicznej (13,75%).

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o dokończenie zdania „Uważam, że Gmina Perzów jest ...”:

- Dobrze rozwinięta i dobrze się w niej mieszka
- rozwojowa, przyjazna przedsiębiorcom
- w dobrej sytuacji finansowej
- fajnym miejscem do życia
- dobrze zarządzaną i funkcjonującą gminą w powiecie
- dobrą gminą
- bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy
- ok
- rozwojowa, ale daleko jej do zachodnioeuropejskich standardów

- gminą w której nie ma bezrobocia, posiada szerokie perspektywy w tym aspekcie
- miejscem gdzie można spokojnie i bezpiecznie żyć
- dobrym miejscem na założenie działalności gospodarczej
- gminą rozwijającą się
- ciekawa
- gminą potrzebującą unowocześnienia

Następnie poproszono respondentów o przytoczenie pozytywnych i negatywnych zmian jakie zaszły na terenie ich gminy, które przedstawiono w poniższej tabeli:

Zmiany pozytywne	Zmiany negatywne
- Rozbudowa i budowa sieci kanalizacyjnej, rozbudowa bazy rekreacyjno - sportowej, budowa dróg i chodników - rozwój bazy rekreacyjno-kulturalnej, rozwój przedsiębiorczości - rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, budowa żłobka, hali sportowej, boiska - baza rekreacyjno-sportowa rozbudowana; budowa żłobka i przedszkola - budowa żłobka, remont dr. Gminnej w Perzowie - budowa parkingów, zakup nowego sprzętu dla OSP, remonty świetlic wiejskich, kościołów, budowa placów zabaw, altanek, remonty szkół, budowa orlika, utworzenie kilku stowarzyszeń i przedszkoli - poprawa estetyki przestrzeni publicznej, powstanie i działalność lokalnych stowarzyszeń - Powstały place zabaw, żłobek, remonty świetlic	- pogorszenie stanu dróg powiatowych - duże rotacje na stanowiskach osób zarządzających (wójt gminy) - przestępczość, mniejsze fundusze na remonty dróg - napływ obcokrajowców, wyłączanie lamp drogowych w nocy, brak koncertów z gwiazdami dużej sceny muzycznej - napływ pracowników z terenu Ukrainy - brak mieszkań - napływ imigrantów - brak sieci kanalizacyjnej, zły stan dróg powiatowych - trudny dostęp do usług zdrowotnych - śmieci po rowach -

- remonty sal wiejskich budowa żłobka, powstanie altan w różnych wsiach - rozbudowa sieci wodociągowej, remont i budowa dróg lokalnych - numeracja domów - poprawa wyglądu gminy	
---	--

Pytano również o atrakcyjność gminy pod wieloma względami, np. czy jest atrakcyjna dla mieszkańców i przedsiębiorców. Wszyscy ankietowani zgodnie stwierdzili, że gmina Perzów daje mieszkańcom dobre warunki i perspektywy życia (100%). Najmniej osób określiło gminę jako atrakcyjną dla turystów (27,59%).

Najczęstszą formą promocji gminy z jaką zetknęli się respondenci była organizacja imprez (30,34%), popularyzacja działań poprzez współpracę z lokalnymi organizacjami (19,10%), reklama w mediach lokalnych (15,73%).

W związku z realizacją programu rewitalizacji istotne jest również skąd mieszkańcy czerpią wiedzę na temat podejmowanych przez władzę inicjatyw. Większość osób dowiaduje się o nich z gminnej strony internetowej (22,99%), z prasy lokalnej (19,54%) oraz od pracowników Urzędu Gminy i z tablicy ogłoszeń (po 13,79% odpowiedzi).

Zapytano również czego w odczuciu respondentów brakuje w gminie. Udzielono następujących odpowiedzi:

- Brak zajęć dla młodzieży gimnazjalnej i szkół średnich
- zbiorników wodnych (jeziora, stawy)
- planów zagospodarowania
- terenów zielonych
- ścieżek rowerowych i terenów rekreacyjnych
- dbałości o ochronę środowiska, zbyt duża wycinka drzew, dobrego lekarza rodzinnego, pomocy środowiskowej dla osób starszych i samotnych
- brakuje współpracy organizacji miejscowości
- dobrej jakości infrastruktury - drogi powiatowe, większej dbałości o estetykę przestrzeni publicznej i prywatnej
- dostęp do opieki zdrowotnej

- dostępnych miejsc przyrodniczych
- wsparcia mieszkańców przez gminę
- dróg
- kanalizacji
- chodników
- domu starców

Na koniec poproszono o wskazanie jaki potencjał gminy według ankietowanych powinien być rozwijany. Odpowiedzi były następujące:

- szeroko pojęty rozwój potencjału pracy
- wydzielenie terenów dla inwestorów
- kultura
- rolnictwo
- GOK z całą infrastrukturą, potencjał turystyczny (trasy rowerowo-piesze), infrastruktura gastronomiczna, gospodarcza, społeczna, produkcyjna
- potencjał rekreacyjny
- GOK w celu organizacji większej liczby zajęć pozalekcyjnych (nie balet)
- budowa ścieżek rowerowych i chodników
- związany z prowadzeniem zdrowego stylu życia- ścieżki rowerowe

Przeprowadzona ankieta pozwoliła na określenie potrzeb mieszkańców gminy i możliwych kierunków działań w celu poprawy jakości życia ludności. Gmina Perzów jest na ogół bardzo dobrze oceniana przez społeczność lokalną, choć wyniki ankiety wskazują na konieczność przeprowadzenia działań mających na celu podniesienie atrakcyjności przestrzeni i rozbudowę sieci infrastruktury technicznej i drogowej. Potrzeby te będą realizowane w niniejszym programie rewitalizacji, jak również brane pod uwagę przy wprowadzaniu nowych projektów.

Oprócz ankiety przeprowadzono również konsultacje społeczne w dniach 16 – 17 maja 2017 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Perzowie. O konsultacjach poinformowano za pomocą strony internetowej BIP Urzędu Gminy w Perzowie, została wywieszona na tablicach ogłoszeń w Urzędzie oraz na tablicach ogłoszeń we wszystkich wsiach.

Na spotkanie w dniu 16 maja 2017 r. pojawiło się 25 osób, a następnego – 26 osób. Obecni byli mieszkańcy gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, sołtysi, radni,

przedstawiciele rad sołeckich oraz przedstawiciele kół gospodyń wiejskich. Konsultacje społeczne zostały zorganizowane w celu poznania opinii mieszkańców na temat przeprowadzonej diagnozy, wyznaczonych terenów zdegradowanych oraz przyjęcia uwag i sugestii. Podczas spotkań została omówiona idea procesu rewitalizacji oraz tworzenia lokalnych programów rewitalizacji, przedstawiono metodologię wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, a także cel ich określenia. Zaprezentowano i omówiono zadania przewidziane do realizacji i poproszono obecnych o zgłaszanie uwag i sugestii, które pozwolą na włączenie działań, które mieszkańcy chcieliby przeprowadzić. Jednak do wyznaczonego terminu zgłaszania uwag (do 18 maja 2017 r.) nie wpłynął żaden wniosek z uwagami czy propozycjami zmian.

11. Powiązania programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi województwa, powiatu i gminy

Program rewitalizacji jest jednym z kluczowych dokumentów operacyjnych na poziomie lokalnym, który powinien realizować założenia dokumentów wyższego rzędu (krajowych, regionalnych), a w szczególności odpowiadać założeniom dokumentu kierunkowego gminy, jakim jest strategia rozwoju. Jako element całościowej strategii kierowania i zarządzania rozwojem lokalnym niniejszy program rewitalizacji jest zgodny z:

- Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020,
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego,
- Strategią Rozwoju Powiatu Kępińskiego na lata 2014 – 2020,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Perzów,
- Planami Odnowy Miejscowości dla sołectw: Brzezina (2012 – 2019), Domasłów (2012 – 2019), Koza Wielka (2012 – 2019), Słupia pod Bralinem (2012 – 2019), Zbuczyna (2012 – 2019), Perzów (2016 – 2020), Trębaczów (2016 – 2022), Sołecką Strategią Rozwoju Wsi Miechów (2016 – 2023), Sołecką Strategią Rozwoju Wsi Turkowy (2016 – 2023).

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 jest podstawą programów, działań i projektów na rzecz rozwoju województwa, której kierunki dają podstawę do efektywnego wykorzystania środków wspólnotowej polityki spójności Unii Europejskiej. *SRWW* zakłada, że wzmocnianie rozwoju regionu powinno przebiegać przy równoczesnym rozwoju wszystkich części województwa, ze szczególnym uwzględnieniem pogłębiania relacji między nimi. Jednym z najważniejszych wyzwań podejmowanych w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku* jest wprowadzenie kompleksowych działań na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego. Mają one służyć wyrównywaniu szans w obszarze edukacji, rynku pracy i aktywnej integracji oraz wzmocnić rolę i pozycję przedsiębiorczości społecznej, jej podmiotów i otoczenia.

Celem generalnym *SRWW* jest „efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju” (s. 75). Tak zdefiniowanemu celowi odpowiadają założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów, którego celem jest zapewnienie mieszkańcom gminy wysokiej jakości życia przy jednoczesnym pogłębieniu więzi międzyludzkich.

Niniejszy program rewitalizacji realizuje cele *SRWW* poprzez:

- Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego,
- Wzmocnienie potencjału gospodarczego wraz ze wzrostem kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
- Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych,
- Poprawę stanu środowiska.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego jest jednym z trzech filarów decydujących o rozwoju regionu, zawierającym wskazania dotyczące kształtowania przestrzeni i będący źródłem informacji dla podejmowanych decyzji planistycznych i strategicznych.

Celem *PZPWW* jest „zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców” (s. 165). Realizacja tego celu będzie osiągnięta poprzez

dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku oraz zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa.

Gmina Perzów ani żadna miejscowość leżąca w jej granicach administracyjnych nie jest bezpośrednio wymieniona w *PZPWW*. Jednostką najniższego rzędu dla której można znaleźć informacje dotyczące tego obszaru jest powiat kępiński. *PZPWW* opisuje go jako przestrzeń o najniższym wskaźniku urbanizacji, niskim wskaźniku bezrobocia, słabym wyposażeniu w placówki pomocy społecznej i wysokim uprzemysłowieniu.

Strategia Rozwoju Powiatu Kępińskiego na lata 2014 – 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Kępińskiego to najważniejszy dokument programowy, w oparciu o który samorząd powiatu realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Dzięki realizacji założeń *SRPK* powiat kępiński ma stać się miejscem atrakcyjnym do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, obszarem szczególnie przyjaznym dla młodych ludzi, a także o zawiązanej współpracy pomiędzy środowiskiem naukowym a podmiotami gospodarczymi i społecznymi. Poprzez realizację celów strategicznych powiat będzie wyróżniał się atrakcyjnymi walorami krajobrazowymi i dziedzictwem kulturowym, a mieszkańcy i turyści będą mogli korzystać z szerokiej oferty spędzania czasu wolnego.

Aby osiągnąć założenia *SRPK* wyznaczono trzy cele strategiczne: zwiększenie konkurencyjności powiatu kępińskiego, poprawa jakości życia mieszkańców oraz rozwój infrastruktury. Zakres działania ww. celów pokrywa się z przedmiotowym opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów. Cele strategiczne programu rewitalizacji bezpośrednio odpowiadają następującym celom operacyjnym *SRPK*:

- Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców,
- Rozwój bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego,
- Podniesienie poziomu edukacji i kształcenie ustawiczne,
- Poprawa infrastruktury komunikacyjnej,
- Wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej.

Gmina Perzów nie posiada strategii rozwoju gminy. Dokumentami wyznaczającymi kierunki rozwoju jednostki są Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Planu Odnowy Miejscowości dla sołectw.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Perzów

SUiKZP gminy Perzów zostało przyjęte uchwałą nr XXVIII/136/2012 Rady Gminy Perzów z dnia 28 grudnia 2012 r. i stanowi aktualizację studium przyjętego w 2000 r.

Studium jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej samorządu lokalnego, wyrazem jego poglądów i postanowień związanych z rozwojem gminy. Głównym zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy wpisanej w politykę przestrzenną państwa oraz ogólnych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego. Studium ma także za zadanie sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, dzięki czemu staje się ono dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy. Jednocześnie posiada ono charakter wytycznych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i choć nie jest aktem prawa miejscowego zawarte w nim zasady polityki przestrzennej winny być wiążące dla Wójta i wszystkich jednostek organizacyjnych działających na terenie gminy.

Cele i kierunki programu rewitalizacji będą realizować założenia polityki przestrzennej gminy Perzów wyznaczone w studium. Założenia określone w studium to:

- rozwój przestrzenny i funkcjonalny układu osadniczego zgodnie z przeznaczeniem terenów,
- rozwój i poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej (w tym: rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej),
- wykorzystanie źródeł odnawialnych przy wytwarzaniu energii (wspieranie inwestycji proekologicznych), w tym: realizacja farm wiatrowych i fotowoltaicznych,
- tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej,
- rozwój intensywnego rolnictwa na obszarach o korzystnych warunkach naturalnych, wprowadzenie nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej (rolnictwo ekologiczne, specjalistyczne),
- inwestycje podkreślające indywidualność i promujące gminę, świadczące o gospodarce opierającej się na zasadach zrównoważonego rozwoju.

Równoległe z postępowaniem urbanizacji studium zakłada podjęcie działań mających na celu zniwelowanie oddziaływania oraz poprawę stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- redukcję emisji zanieczyszczeń,
- stopniową rekultywację terenów zdegradowanych,

- wyłączenie z zabudowy terenów otwartych o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego, które tworzą strefę systemu ekologicznego gminy i pozostawienie ich w dotychczasowym zagospodarowaniu.

Plany Odnowy Miejscowości

Plany Odnowy Miejscowości są niezbędnymi dokumentami przy ubieganiu się o współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”, w których uczestniczyła gmina Perzów. Wszystkie POM zawierają analizę stanu obecnego i określenie kierunku rozwoju miejscowości (charakterystykę miejscowości, spis zasobów, które mogą służyć odnowie miejscowości, ocenę mocnych i słabych stron oraz wizję rozwoju), opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną, opis realizowanej operacji wraz z kosztorysem i harmonogramem realizacji.

Każdy z POM ma wyznaczone dwa lub trzy priorytety rozwoju, do których wyznaczono cele i konkretne projekty. Priorytety rozwoju w głównej mierze dotyczą tych samych zagadnień, tj. podniesienia jakości i standardów życia mieszkańców, ochronę środowiska przyrodniczego, podniesienie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego w zakresie systemu komunikacji drogowej i gospodarki wodno – ściekowej oraz budowanie tożsamości wsi i integracji mieszkańców.

Zakres rzeczowy priorytetów wyznaczonych w POM odpowiada celom i zakresowi działania programu rewitalizacji, jednak dołożono wszelkich starań aby sformułowane w obu dokumentach zadania nie pokrywały się, a wzajemnie uzupełniały.

12. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym dnia 8 maja 2017 r. Urząd Gminy Perzów wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego

Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów na lata 2016 – 2022.

W piśmie zwrotnym z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 22 maja 2017r. poinformowano, że projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów na lata 2016 – 2022 nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę informacje przedstawione w piśmie z dnia 8 maja 2017 r. oraz w dołączonym do niego projekcie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów, a także charakter planowanych inwestycji, ich usytuowanie i skalę, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska nie przewiduje wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi.

Przewidziane w projekcie dokumentu zadania dotyczą przede wszystkim działań w obrębie zabudowy i terenów zurbanizowanych, stąd wpływ tych przedsięwzięć na środowisko będzie znacznie ograniczony. Negatywne oddziaływania mogą wystąpić w fazie realizacji inwestycji, będą to jednak oddziaływania okresowe o charakterze lokalnym i trudne do uniknięcia w przypadku działań obejmujących roboty budowlano – remontowe i prace montażowe. Jednak odpowiednia organizacja ww. prac może w znaczący sposób ograniczyć ich ewentualny negatywny wpływ na środowisko. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska nie przewiduje wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko. Zaznaczone jest jednocześnie, że w przypadku uszczegółowienia lub zmodyfikowania zaplanowanych zadań, niezbędne będzie ponowne przeanalizowanie uwarunkowań, o których mowa w art. 49 ustawy o ośw. w celu stwierdzenia czy dla projektu programu jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się z wnioskiem Wójta Gminy Perzów uzgodnił pozytywnie możliwość odstąpienia od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów na lata 2016 – 2022.

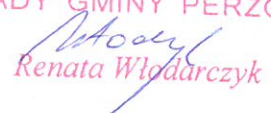
Zgodnie z przedłożoną dokumentacją nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu zapisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016r., z poz. 71 ze zm.). Oceniając wpływ na środowisko, w tym zdrowie i życie ludzi, przedmiotowego dokumentu należy wziąć pod uwagę, że program ma

charakter ogólny i strategiczny, przez co precyzyjne określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w programie jest utrudnione. Podkreślono jednak konieczność zastosowania wszelkich dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych oraz przestrzegać wymagań określonych w przepisach dotyczących ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi.

13. Spis tabel, wykresów i rysunków

Wykres 1: Ludność w gminie Perzów według ekonomicznych grup wieku.....	9
Tabela 1: Liczba mieszkańców gminy Perzów w latach 2010 - 2015.....	8
Tabela 2: Przyrost naturalny w gminie Perzów w poszczególnych latach.....	10
Tabela 3: Analiza migracji wewnętrznych w gminie Perzów	10
Tabela 4: Liczba osób bezrobotnych w gminie Perzów na koniec grudnia w latach 2010 – 2015.....	12
Tabela 5: Wartości wskaźników opisujących bezrobocie na terenie gminy Perzów z podziałem na miejscowości	13
Tabela 6: Powody przyznania pomocy społecznej.....	18
Tabela 7: Liczba dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego i liczba osób korzystających z pomocy społecznej z podziałem na miejscowości	18
Tabela 8: Liczba dzieci w placówkach oświatowych.....	24
Tabela 9: Zasoby mieszkaniowe w gminie Perzów	31
Tabela 10: Udział procentowy mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarne do ogólnej liczby mieszkań w gminie Perzów	32
Tabela 11: Sposoby odprowadzania ścieków w gminie Perzów	35
Tabela 12: Liczba i udział osób korzystających z instalacji.....	37
Tabela 13: Ocena stanu wód podziemnych.....	41
Tabela 14: Odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo - cementowymi	44
Tabela 15: Struktura użytkowania gruntów w gminie Perzów. Podział według obrębów geodezyjnych.	46
Tabela 16: Liczba gospodarstw rolnych i średnia powierzchnia gospodarstwa.....	48
Tabela 17: Obiekty infrastruktury społecznej wraz z opisem stanu technicznego.....	50
Tabela 18: Drogi powiatowe w gminie Perzów	51
Tabela 19: Stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej.....	53
Tabela 20: Kierunki kursowania komunikacji publicznej	54
Tabela 21: Określenie problemów pojawiających się w gminie Perzów	55
Tabela 22: Tabelaryczne zestawienie wskaźników opisujących sferę społeczno – gospodarczą. Źródło: Urząd Gminy Perzów	59
Tabela 23: Tabelaryczne zestawienie wskaźników opisujących sferę techniczną. Źródło: Urząd Gminy Perzów	63
Tabela 24: Liczba wskaźników negatywnych o najwyższych wartościach	65
Tabela 25: Charakterystyka terenów rewitalizacji	70
Tabela 26: Cele i kierunki programu rewitalizacji	75
Tabela 27: Komplementarność problemowa projektów.....	86
Tabela 28: Finansowanie projektów rewitalizacyjnych	90
Rysunek 1: Podział gminy Perzów na obszary.....	6
Rysunek 2: Położenie gminy Perzów	7
Rysunek 3: Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	14
Rysunek 4: Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym	15
Rysunek 5: Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych	16
Rysunek 6: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	19
Rysunek 7: Liczba dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego.....	20

Rysunek 8: Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 osób	29
Rysunek 9: Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Perzów	34
Rysunek 10: Odsetek zbiorników bezodpływowych w stosunku do liczby gospodarstw.....	36
Rysunek 11: Odsetek budynków pokrytych płytami azbestowo - cementowymi.....	45
Rysunek 12: Struktura użytkowania gruntów w gminie Perzów	47
Rysunek 13: Infrastruktura społeczna w gminie Perzów	49
Rysunek 14: Sieć drogowa w gminie Perzów	52
Rysunek 15: Zestawienie sfery społecznej i gospodarczej cz.1. Źródło: opracowanie własne.....	60
Rysunek 16: Zestawienie sfery społecznej i gospodarczej cz.2. Źródło: opracowanie własne.....	61
Rysunek 17: Zestawienie sfery społecznej i gospodarczej cz.3. Źródło: opracowanie własne.....	62
Rysunek 18: Zestawienie wskaźników opisujących sferę środowiskową cz.1. Źródło: opracowanie własne.....	64
Rysunek 19: Zestawienie wskaźników opisujących sferę środowiskową cz.2. Źródło: opracowanie własne.....	65
Rysunek 20: Obszary zdegradowane w gminie Perzów.....	66
Rysunek 21: Tereny rewitalizacji w przestrzeni gminy Perzów	67
Rysunek 22: Teren rewitalizacji w miejscowości Miechów	68
Rysunek 23: Teren rewitalizacji w miejscowości Trębaczów.....	69
Rysunek 24: Teren rewitalizacji w miejscowości Turkowy.....	70

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY PERZÓW

Renata Włodarczyk

UZASADNIENIE
do uchwały Nr XXIX/140/2017 Rady Gminy Perzów
z dnia 8 czerwca 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji jest strategicznym, kompleksowym i długotrwałym programem działań operacyjnych, zgodnych z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, powiatu i województwa. Program wymagać będzie od samorządów terytorialnych wieloletniego zaangażowania oraz skoordynowania pracy różnych podmiotów publicznych i prywatnych. Celem głównym Programu Rewitalizacji Gminy Perzów jest poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost estetyki, atrakcyjności oraz funkcjonalności gminy, a także wywołanie pozytywnej i trwałej zmiany w obszarze społeczno – gospodarczym jednostki. Okres realizacji planu obejmuje lata 2016 – 2022.

Przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Perzów poprzedził proces konsultacji społecznych na poziomie lokalnym z udziałem samorządu gminnego, jednostek podległych, stowarzyszeń, lokalnych przedsiębiorców.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały przyjmującej Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Perzów na lata 2016 – 2022 jest zasadne.

WÓJT
mgr Danuta Froń

